

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

KÜÇÜK PRENS KİTABININ ÇOKLU ZEKÂ KURAMINA GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜGE DOĞAN

ÇANAKKALE
AĞUSTOS, 2019

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi

Müge DOĞAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Hayrettin PARLAKYILDIZ

Çanakkale
Ağustos, 2019

Taahhütname

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

29/08/..2019

Müge DOĞAN

İmza

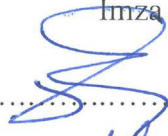

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Müge DOĞAN tarafından hazırlanan çalışma, 29/08/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No : 10277250.

Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza	
Dr. Öğr. Üyesi	Hayrettin PARLAKYILDIZ.		Danışman
Dr. Öğr. Üyesi	Arzu ÇEVİK.		Üye
Dr. Öğr. Üyesi	Hulusi Geçgel.		Üye

Tarih:

İmza:

Prof. Dr.Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Müge DOĞAN

Özet

Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi

Küçük Prens çocuklar için yazılmış olmasına rağmen alt metniyle yetişkinlere de seslenmeyi başarabilen bir çocuk kitabıdır. Bu kitap her yıl iki milyondan fazla okura ulaşarak en çok okunan çocuk kitapları içindeki yerini almaktadır.

Bu tez çalışması Küçük Prens'in etki alanı düşünülerek, kitaptan daha çok verim elde etmek için yapılmıştır . Bugün eğitim ve öğretim programlarını destekleyen Çoklu zekâ kuramı zekânın yeniden tanımlanmasını sağlamıştır. Çoklu zekâ kuramına göre her birey sekiz farklı zekâ alanına sahiptir ve bu alanlara ait yetenekler uygun öğretim yöntemleriyle geliştirilebilir. Bu tezin amacı Küçük Prens kitabında bulunan Çoklu zekâ kuramına ait yeterlilikleri kitapta yer alan örneklerle somutlaştırmaktır. Bu amaçla Küçük Prens kitabının yirmi yedi bölümü içerik analizi yöntemi kullanılarak Çoklu zekâ kuramının görsel-uzamsal zekâ, sözel-dilsel zekâ, kişilerarası zekâ, içsel zekâ, müziksel-ritmik zekâ, doğa zekâsı ve mantıksal-matematiksel zekâ alanlarının yeterliliklerine göre incelenmiştir. Ulaşılan sonuçların MEB 2018 Öğretim programlarıyla uyumunu incelemek için ilişki analizi ve değerlendirme analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Bu tez çalışmasıyla Küçük Prens kitabının Çoklu zekâ kuramına ait yeterlilikleri taşıdığı tespit edilmiş ve bulguların 2018 MEB Öğretim programlarıyla uyumlu olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küçük Prens, Çoklu Zekâ Kuramı.

Müge DOĞAN

Abstract

Examination of the Book of Little Prince According to Multiple Intelligence Theory.

Although this gentle book looks like it is a book for children, but it's generally better appreciated and enjoyed by an older audience. The language and themes can sail over the heads of young, casual readers, but there's nothing inappropriate for young readers.

"The Little Prince" is one of the most read books in the world and it is available for more than two million readers every year. In fact, it has been translated into 300 languages and dialects. This thesis was made in order to obtain more efficiency from the book by considering the influence of the Little Prince. Multiple education, training program and theory of intelligence has led to a redefinition of intelligence. According to multiple intelligence theory, each individual has eight different areas of intelligence, and the skill methods. The purpose of this thesis is to analyse the Multiple Intelligences contained in the book The Little Prince. The aim is to embody the qualifications of the theory with the examples in the book. Therefore, twenty-seven chapters of the Little Prince book using the contains multiple method Visual-spatial intelligence, verbal-linguistic intelligence, interpersonal intelligence, internal intelligence, musical-rhythmic intelligence, nature intelligence and logical-mathematical intelligence according to their qualifications. During the program, Relational analysis and evaluation methods were used to examine the concordance of the results reached with the MEB 2018 program.

In this thesis, it was determined that the book The Little Prince have the skills of Multiple Intelligence Theory and that results were found to be consistent with the MEB 2018 curriculum.

Key Words: The Little Prince, Multiple Intelligence Theory

Önsöz

Küçük Prens çevirileriyle tüm coğrafyaları dolaşarak, insanlığa şaşkırtmaya ve bizleri şaşkırtmaya devam eden bir kitaptır. Kitap bir yandan bambaşka bir gezegenden gelen Küçük Prens ile, fil yutmuş boa yılanlarıyla ,devasa baobap ağaçlarıyla bizi masal bir alemine sürüklerken bir yandan da biz yetişkinlerin kulağını çekmeyi de ihmal etmez.

Çocukluğumuzda okuduğumuz ilk kitapların heyecanı bambaşkadır. Bu ilk kitaplar okuma alışkanlığı kazanmak için atılan ilk tohumlardır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin nitelik kazanmasıyla birlikte çocukların kalbine dokunan eserlerin sayısı hızla artmaktadır. Edebiyatın büyümlü gerçekliğiyle beni tanıştıran Küçük Prens bugün bu çalışmanın ilham kaynağıdır. Ve bu çalışma kitabın daha fazla çocuğun kalbine ulaşmasını sağlama amacı taşımaktadır. Bu amacı gerçekleştirme yolunda her bireyin öğrenme yeteneği olduğunu vurgulayan Çoklu zekâ kuramı Küçük Prens kitabını incelemek için kullanılmıştır. Çoklu zekâ kuramı bugün eğitim ve öğretim programlarında temel dayanak olarak kullanılmaktadır. Her insanda sekiz farklı zekâ alanının olduğunu ve bu zekâ alanlarının uygun yöntemlerle geliştirilebileceğini söyleyen Çoklu zekâ kuramı bu yönüyle her bireyin özel olduğunu vurgulamaktadır. Küçük Prens Çoklu zekâ kuramının farklı zekâ alanlarına hitap edebilecek yetileri barındırmaktadır. Ve bu çalışma Küçük Prens ve Çoklu zekâ kuramının bağdaştırılması sonucu oluşmuştur.

Bu tez çalışmasının planlanmasında ve yürütülmesinde ilgi ve desteğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübesiyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hayrettin Parlakyıldız'a ve lisansüstü eğitimde bizlere katkı sağlayan sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi Hulusi Geçgel'e en derin şükranlarımı sunarım.

Ayrıca çalışmamda en büyük destekçim, sevgili eşim Cahit Doğan'a ve oyunlarıyla bu çalışmaya destek veren hayatımın Kk Prens'i sevgili oğlum ağan Doğan'a teşekkür ederim.

anakkale,2019

Müge Doğan

İçindekiler

Özet.....	i
Abstract.....	ii
Önsöz.....	iii
İçindekiler.....	v
Bölüm I: Giriş.....	1
Çocuk Edebiyatı Kavramı.....	2
Çocuk Edebiyatında Konu ve Tür Seçimindeki Değişimler.....	5
Çocuk Edebiyatı Kitaplarında Yetişkinlere Verilen Mesajlar.....	9
Küçük Prens Çocuk Kitabı Mıdır?.....	11
Antoine de Saint Exupéry'nin Hayatının Esere(Küçük Prens) Yansıması.....	12
Çoklu Zekâ Kuramı.....	15
Çoklu zekâ alanları	18
<i>Sözel-dilsel zekâ</i>	18
<i>Mantıksal-matematiksel zekâ</i>	19
<i>Görsel-uzamsal zekâ</i>	20
<i>Müziksel-ritmik zekâ</i>	22
<i>Bedensel-kinestetik zekâ</i>	23
<i>Doğa zekâsı</i>	23
<i>Kişilerarası zekâ</i>	24
<i>İçsel zekâ</i>	25
Araştırmanın Problemi.....	28
Araştırmanın Amaçları.....	29
Araştırmanın Önemi.....	29
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	30
Bölüm II: Araştırma Yöntemi.....	31
Araştırma Modeli.....	31
Çalışmanın Kapsamı.....	31

Verilerin Toplaması.....	31
Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	31
Bölüm III: Bulgular.....	33
Küçük Prens Kitabındaki Görsel-Uzamsal Zekâ Unsurları.....	33
Küçük Prens Kitabındaki Kişilerarası Zekâ Yetileri.....	62
Küçük Prens'te sözlü ve sözsüz iletişim.....	62
Küçük Prens'te duyguları okuma.....	67
Küçük Prens'te işbirliği içinde çalışma.....	69
Küçük Prens'te başka kişilerin bakış açısıyla dinleme.....	69
Küçük Prens'te empati.....	70
Küçük Prens'te sinerji.....	71
Küçük Prens Kitabındaki İçsel Zekâ Yetileri.....	72
Küçük Prens'te konsantrasyon.....	72
Küçük Prens'te düşünsellik.....	74
Küçük Prens'te yürütücü biliş/ üst biliş.....	75
Küçük Prens'te değişik duyguların farkında olma eğilimi.....	76
Küçük Prens'te özü tanıma ve değer verme.....	79
Küçük Prens'te yüksek düzeyli düşünme becerileri.....	82
Küçük Prens Kitabındaki Doğa Zekâsı Unsurları.....	84
Küçük Prens ve doğa ile bütünleşme.....	85
Küçük Prens'te doğal bitki örtüsüne duyarlılık.....	86
Küçük Prens'te canlılarla iletişim, etkileşim kurma, koruma.....	86
Küçük Prens'te doğanın tepkilerine karşı duyarlılık, farkındalık.....	87
Küçük Prens'te bitki yetiştirme.....	88
Küçük Prens Kitabındaki Sözel-Dilsel Zekâ Unsurları.....	89
Küçük Prens ve metalingüistik analiz.....	89
Küçük Prens'te hatırlama ve geri getirme.....	93
Küçük Prens'te mizaha dayalı anlatım.....	93
Küçük Prens'te düzeni ve sözcüklerin anlamını kavrama.....	94

Küçük Prens'te açıklama, öğrenme, öğretme.....	94
Küçük Prens'te yazılı olarak etkili hitabet.....	97
Küçük Prens Kitabındaki Mantıksal-Matematiksel Unsurlar.....	98
Küçük Prens ve soyut yapıları tanıma.....	99
Küçük Prens ve karmaşık hesaplamalar yapma.....	99
Küçük Prens ve tümevarım yoluyla akıl yürütme.....	100
Küçük Prens Kitabındaki Müziksel-Ritmik Zekâ Unsurları.....	101
Küçük Prens'te seslere karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma	101
Bölüm IV: Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	103
Tartışma.....	103
Ortaya çıkan sonuçların MEB 2018 öğretim programlarına göre	
değerlendirilmesi	103
Ortaya çıkan sonuçların MEB 2018 öğretim programlarının özel amaçlarına	
göre değerlendirilmesi.....	108
Sonuçlar ve Öneriler.....	112
Kaynakça.....	117
Özgeçmiş.....	120

Bölüm I : Giriş

Çocuk edebiyatı hayatlarının ilk yıllarında çocukları edebiyatla tanıştıran, onların hayal gücünü geliştiren ve onların okuma alışkanlığı kazanmalarını sağlayan bir edebiyattır.

Dünyada 19.yüzyılda gelişmeye başlayan Çocuk edebiyatı, ülkemizde Tanzimat Dönemi ile birlikte adından söz ettirmiştir. Çocuk edebiyatı alanında verilen ilk dönem eserleri büyükler için yazılmış eserlerin çocuklara göre uyarlanması sonucu oluşturulmuştur. Pedagojik gelişmelerle birlikte edebiyata çocuğa görelilik anlayışı da eklenmiştir. Çocuk edebiyatı eserleri günümüzde çocukların zihinsel ve duygusal gelişimi göz önüne alınarak, onlarda edebi zevkin oluşmasını sağlayacak şekilde oluşturulmaktadır. Çocuk edebiyatı eserlerinde bazıları hem yetişkinlere hem de çocuklara hitap eder. Küçük Prens de bu kitaplardan biridir. Kitap yazar Antoine de Saint- Exupéry'nin hayatından izler taşır.

Çoklu zekâ kuramı ile birlikte zekânın gerçek hayattan soyutlanamayacak bir yeti olduğu ortaya konmuştur. Çoklu zekâ kuramına göre zekâ problem çözme yeteneğidir. Ve zekâ kullanılarak yeni ürünler oluşturulabilir. Sekiz farklı zekâ alanından bahseden Gardner bu zekâ alanlarına zamanla yenilerinin de eklenebileceğini söyler (Gardner,1983). Bu durumda zekâ tek boyutlu olamaz. Yıllarca sadece sayısal ve sözel yetileri olan öğrencilerin değer gördüğü eğitim anlayışı Gardner ile değişmiştir . Bu zekâ kuramına göre her kişi özeldir ve herkes belli yetileri uygun öğretim yöntemleriyle kazanabilir. Okullarda eğitim programları Çoklu zekâ kuramının sekiz farklı zekâ alanına göre oluşturulmasıyla farklı şekilde öğrenen öğrencilere hitap edilerek onların yeteneklerini ortaya koymaları sağlanabilir.

Bu tez çalışması Küçük Prens ve Çoklu zekâ kuramını bir araya getirmektedir. Tez çalışması dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Çocuk edebiyatı kavramı üzerinde kurulmuş Küçük Prens'in çocuk edebiyatı içindeki yeri betimlenmiştir. Ayrıca Küçük

Prens'in yazarı Antoine de Saint-Exupéry'nin hayatının esere yansması gösterilmiştir. İkinci bölümde araştırma yöntemi tanıtılmıştır. Tez oluşturulurken Küçük Prens'i Çoklu zekâ kuramına göre incelemek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Tezin üçüncü bölümünde Küçük Prens kitabında yer alan yirmi yedi bölüm Çoklu zekâ kuramının sözel-dilsel, görsel-uzamsal, müziksel-ritmik, kişilerarası, içsel , mantıksal-matematiksel zekâ ve doğa zekâsının yetileri açısından incelenmiştir. Tezin dördüncü bölümünde elde edilen bulgular MEB 2018 Öğretim programlarıyla karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçların yorumlanması ve önerilerle tez bitirilmiştir.

Çocuk Edebiyatı Kavramı

Çocuk ve edebiyat kavramları günümüze kadar binlerce kez tanımlanmıştır. Fakat bu iki kavramın bir araya gelerek “Çocuk edebiyatı” alanını oluşturması 19. yüzyılı bulmuştur. Çocuk kavramı insanlığın var oluşundan beri olmasına rağmen çocukluk yeni oluşan kavramdır (Şirin,2007). Çocuk kavramı psikoloji, sosyoloji, tarih, eğitim bilimi ve hukuk gibi farklı disiplinler içinde yer alır. Yüzyıllar içinde bu alanlarda yaşanan değişimler ile okul ve eğitim çocuğa bakış açısını değiştirmiştir. Özellikle pedagojik çalışmalarla çocuk düşünce yapısının çözümlenmesi “çocuğa görelilik” kavramının oluşmasını sağlamıştır.

1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde her insanın on sekiz yaşına kadar çocuk olduğu belirtilmiştir. Oysaki farklı tarih dönemlerinde çocuk ve çocukluk kavramı değişik biçimlerde algılanmış ve bu kavramlar tarih içerisinde köklü değişimler yaşamıştır. İnsanoğlu ilk çağlarda kendini çocuğun üzerinde mutlak bir otorite olarak görmüştür. Hatta bu dönemde çocukluk boşa geçen bir zaman dilimi olarak görülmüştür. Orta Çağ Avrupa'sında ise çocuklar küçük birer yetişkin kabul edilmiştir. Kıyafetleri bile yetişkinlerin kıyafetlerine benzetilirken, oyuncaklar sadece onları yetişkinliğe hazırlamak için kullanılmıştır. Bu bakış açısı Avrupa'da Aydınlanma Çağı'nda Jean Jacques Rousseau, John Locke gibi düşünürlerle değişmiştir. Türk –İslam dünyasında ise Orta Çağ'dan itibaren çocuk

ve çocukluk dönemine ilişkin çalışmalar ortaya konulmuştur. Farabi'nin 10.yüzyılda çocuklardaki bireysel farklılıklara işaret etmesi, zihinsel eğitimin öneminin vurgulanması ve gelişimde dengeye işaret etmesi dönemin çocukluk anlayışı üzerinde etkili olmuştur. Aynı dönemde İbn-i Sina'nın çocukta ruh ve beden sağlığına dikkat çekmesi ve çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda onlara yaklaşarak bu sayede onların sevgilerinin kazanılması gerektiğini vurgulaması Gazali'nin ise çocukta davranış eğitiminde pekiştirmelere dikkat çekmesi ve çocuk açısından oyunun önemini vurgulaması bugünkü anlayışa benzer bir bakış açısı ortaya koymaktadır (Yavuzer, 2003, s.17-20). Ayrıca Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli, Mevlana ve Nasreddin Hoca da çocuk ve çocukluk kavramlarını farklı biçimlerde ele almışlardır. Mevlana Mesnevi'sinde çocukların bebekken annelerinin sözleriyle kulaklarının dolduğunu ve büyüyünce de bu söz ve üslupla konuştuğunu ifade eder (Mesnevi, IV/3037). Ayrıca Mevlana çocukların oyunlarla olgunlaştığını; erkek çocuklarının tahta kılıçlarla, kız çocuklarının da oyuncak bebeklerle oynayarak farkında olmadan kendilerini geleceğe hazırladıklarını belirtir (Mesnevi, VI/2255; V/3397, 3598). Batı'da da 19. ve 20. yüzyılda Freud, Piaget, Vygostky, Ericsson, Montessori ve Dewey gibi bilim insanları sayesinde çocuk kavramı daha da gelişim göstermiştir. Ancak bu sefer de sanayileşme ve dünya savaşları çocukların gelişimini olumsuz etkilemiştir.

Günümüzün çocuk ve çocukluk kavramlarına bakışı incelendiğinde ise farklı tezlere konular oluşturabilecek problemlerle karşılaşıldığı görülmektedir. Gelişimsel bakış açısının gelişmesiyle çocuk ve çocukluk algısında değişimler yaşanmıştır. Yeni çocukluk olarak adlandırabileceğimiz bu dönem beraberinde problemleri de getirmektedir. Bilim ve teknolojiye gelişmelerin yanlış kullanılmasıyla çocuklar sanal dünyanın içinde yalnızlığa itilmiştir. Şirin bu konuda şöyle der: “ Yeni çocukluk, anne-babadan önce çocuğun her şeyi bildiği anlamını da taşıyor. Günümüz çocukları, anne-babadan daha çok iletişim aracı kullanan, bir şeyler hakkında daha az şey bilen, her şey hakkında ise daha çok şey bilen anne-

babaları gibiler. Bu ise çocukluk değil modern yetişkinlik kopyalamasıdır. Bir başka deyişle çocukluğun tükeniştir.” (Şirin, 2007, s.16) Ölçsüz sosyal medya kullanımı, bilgisayar başında geçirilen saatler anne – baba ve çocuk iletişiminin kopmasına neden olmaktadır. Bu durumun yanında bazı ailelerin çocuklarını fazla sahiplendikleri hatta onun bir birey olduğunu unuttukları görülmektedir. Ve böylece öz güveni eksik ve kendini ifade edemeyen kişiler yetişmektedir.

Çocuk ve çocukluk kavramları yeni problemlerle de olsa hak ettiği değeri görmeye başlamışken günümüzde edebiyat ve çocuk edebiyatı arasındaki kavram tartışması hâlâ devam etmektedir. Bu tartışmalar edebiyattan bağımsız bir çocuk edebiyatı olup olmadığı ile ilgilidir. Pedagojideki gelişmeler bir yandan çocuk edebiyatı alanının oluşumunu desteklerken bir yandan da “çocuğa uygunluk” yönünü edebi yönünün önünde tutulmasına neden olabilmektedir. Çocuk edebiyatı eserleri oluşturulurken bazı yazarların sadece çocuk okuyucuları düşünerek eserler verdiği görülmektedir. Bazı yazarların ise evrensel ve milli anlamda önemli gördükleri eserlerden bazılarını sadeleştirerek çocuklar için yeniden yorumladıkları görülmektedir. Sadeleştirme yoluyla ya da sadece pedagojik kaygılarla yazılan çocuk edebiyatı eserlerinin edebiyat yönü eksik kaldığı için zamanla unutilan kitaplar olduğu görülmektedir. Çocuk edebiyatının edebiyattan ayrı bir alan olarak kabul edilmesi sonucu çocuk edebiyatı eserlerinde kalıcılık azalmaktadır. Yetkin bir çocuk edebiyatı eseri hem çocuklara hem de yetişkinlere seslenebilmelidir. Bugün Küçük Prens, Küçük Kara Balık ve Şeker Portakalı gibi eserler hem yetişkinler hem de çocuklar tarafından okunmaktadır. Bu kitapları okuyan yetişkinler kitapta kendi çocukluklarından ya da hayatlarından bir şeyler bulabilmektedir.

“ Eğitim ve edebiyatın konusu insan olduğuna göre bu iki kavram genellikle birlikte düşünülür. Eğitimin ana gayesi kültürümüzü gelecek nesillere taşımaktır.”(Parlakyıldız, 2009) Bu yüzden çocuklar edebiyatla mümkün olduğu kadar erken tanışmalıdır. Çocuk edebiyatı

edebiyatın ilk durağıdır. Bu edebiyat çocukta hayal gücünü ve dil bilincini geliştirirken çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasını da sağlar. Çocuk edebiyatı okul öncesi dönemde çocukları ana dilleri ile tanıştırma vazifesi görür. Bu yüzden çocuk edebiyatında kullanılacak eserlerin bir dil bilinciyle yazılmış olması gerekir. Bir düşünceyi aşlamak için ya da sadece çocuksu dil kullanılarak yazılan eserler, çocuklara eleştirel bakış açısını ve ana dil farkındalığını kazandıramaz. Ayrıca sadece didaktik yönü ortaya çıkarılmış kitaplar da çocukların kitaptan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Çocuk edebiyatı ürünlerinde çocuklar verilmek istenen duyguya ve mesaja kendileri ulaşabilmelidirler. Çocuk kitapları aynı zamanda merak uyandırıcı olmalıdır. Merak uyandıran kitaplar hem çocuğun hayal dünyasını genişletir hem de çocukta okuma isteğini perçinler.

Günümüzde çocuk edebiyatı araştırmaları günden güne artmaktadır. Yapılan araştırmalar değerlendirildikçe daha nitelikli Çocuk edebiyatı ürünleri verilmektedir. Ana dilinin zenginliklerini fark etmiş ve okuma alışkanlığı kazanmış bir nesil güzel bir geleceğin teminatıdır.

Çocuk Edebiyatında Konu ve Tür Seçimindeki Değişimler

Çocuk edebiyatında işlenecek konular, çocuğu sarıp sarmalamalıdır ve konu kitapla çocuğun ilişkisini sağlayan bir öge olarak karşımıza çıkar. Konu ve konunun işleniş biçimi bir kitabın başarısını belirleyen etkenlerdir. Çünkü çocukların ilgini çeken bir konu etkili bir üslupla anlattığında çocuklardaki okuma hevesi alışkanlığa dönüşebilir. Çocuk kitaplarının konuları belirlenirken erken dönem çocukluktan ergenliğe kadar olan süreç için çocukların değişen ihtiyaçları ve ilgileri dikkate alınmalıdır. Bunun yanı sıra çocuk kitaplarında dostluk, sevgi ve barış konuları mutlaka işlenmelidir. Çocuk edebiyatı çocuğun ilgisini çekmeli, onu zaman zaman şaşırtmalı ve zihinlerinde olumlu duygu ve düşüncelerin gelişmesini sağlamalıdır. (Sever, 2015)

Çocuk edebiyatının oluşmaya başladığı 18.yy.dan günümüze kadar olan süreçte Çocuk edebiyatında işlenecek konular da değişim göstermiştir. Günümüze baktığımızda Çocuk edebiyatında seçilecek konuların çocuğun yaşına, beyinsel gelişiminin özelliklerine uygun olması gerektiği konusunda yazarlarımız hemfikirdir. Genel olarak sevgi, hoşgörü, yardımlaşma, barış, cesaret, umut ve kardeşlik gibi konular işlenirken zaman zaman ölüm, savaş, doğal felaketler ve doğanın sorumsuzca kullanılması gibi konular da çocuk kitaplarında işlenmiştir. Bazı yazarlarımız her konunun Çocuk edebiyatında işlenebileceğini söyler. Sevgi, aşk, dostluk, arkadaşlık, iyilik, dürüstlük, başarı, kimsesizlik, kıskançlık, doyumsuzluk, öfke, kin, hastalık, ayrılık, yalnızlık, beslenme sorunları ve ölüm çocuk kitaplarında konu olabilir. Yazarın işlediği konular içinde yaşanan çağa ya da yazarın yaşadığı sosyal çevreye göre değişebilmektedir. Bu durumda dünyadaki tüm konular çocuk edebiyatında işlenebilir diyebiliriz. Önemli olan ve eserin kalıcılığını sağlayan konunun çocuğa göre işleniş biçimidir. Yalnız çocuk edebiyatı eserleri çocuklarda ayrımcılık duygusunu oluşturmamalı ve şiddetli olumlu göstermemelidir.

İlk ve Orta çağda çocuk edebiyatı kavramı gelişmemiştir. Ninniler, masallar, destanlar ve efsaneler 18.yy.ın yarısına kadar hem yetişkinlere hem de çocuklara anlatılan sözlü edebiyat ürünleri olarak kullanılmıştır.

Edebiyatta çocuk edebiyatı kavramı oluşmaya başladıktan sonra ilk dönemde çocuklar için yazılmamış olan eserler çocuk edebiyatı ürünü olarak kullanılmıştır. Daha sonra çocuklara göre yazılan eserler basılmıştır. Ama bu eserler yetişkinlere de hitap eder. Günümüzde ise kahramanı çocuk olan eserler yaygınlaşmaktadır.

18.yy.da yetişkinler için yazılmış eserlerin çocuklar için çevrilmesi edebiyatta çocuğun önemszenmeye başlaması anlamına gelse de amaç yetişkinlerin doğru bildiklerini çocuklara aktarmaktır. Bu dönemdeki kitaplar daha çok yetişkinlerin dünyaya bakışını ve dini

değerlerini çocuklara aktararak onları terbiye etme anlamı taşır. 18.yy.ın ortalarından itibaren çocuklar kitaplarda kahraman olarak rol alamaya başlar. Selma Lagerlöf'ün Nils Hergerson'un Serüvenleri, Eleanor Porter'in Polyanna'sı, Spry'nin Heidi'si, Amicis'nin Çocuk Kalbi, Burnet'in Küçük Lord'u ve Küçük Prenses'i, Erich Kaestner'in Küçük Hayfiyeler'i ve Callodi'nin Pinokyo'su ile birlikte çocuk edebiyatta yer almaya başlar. Ancak bu kitaplarda da yine ebeveynlerin çocukları yönlendiren ,önemli karakterler olduğu görülür.(Şirin,2007) Yeni kitapların yanında önceleri yetişkin dünyasında yer alan masallar çocuklar için okunmaya başlanmıştır.. Grimm Kardeşler, Andersen, La Fontaine dönemin çocukları tarafından okunmuştur. Ve günümüzde de okunmaya devam etmektedir.

20.yy ile beraber çocuk edebiyatı ürünlerine çocuk karakterler iyice yerleşmeye başlamıştır. Bu dönemde verilen eserler çocukların zihinsel ve ruhsal gelişimlerine de uygundur. Bu dönem eserlerinden bazıları arasında Exupéry'nin Küçük Prens'i, José Mauro de Vasconcelos'un Şeker Portakalı ve Zeze'si , AstridLindgren'in Uzun Çoraplı Kız: Pippi'si, Michael Ende'nin Bitmeyecek Öykü ve Momo'su ve Christine Nöstlinger'in Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk gibi fantastik kitaplarını sayabiliriz.(Şirin,2007)

Türk edebiyatında da dünya edebiyatında olduğu gibi çocuk edebiyatı eserleri Tanzimat Dönemi öncesinde sözlü edebiyat eserlerinden oluşmuştur. Masallar, ninniler, tekerlemeler, şiirler, halk hikâyeleri, Nasreddin Hoca fıkraları ve Karagöz oyunları gibi anlatılarla çocuklar eğitilmeye ve eğlendirilmeye çalışılmıştır. Türkiye'de ilk çocuk kitapları Şinasi tarafından çevrilmiştir. Recaizade Mahmut Ekrem, ve Ahmet Mithat Efendi de Fransızcadan çeşitli kısa şiirler ve hayvan öykülerini içeren çevirmişlerdir.. Ziya Paşa da çeviriler yapanlar arasındadır. Recaizâde Mahmut Ekrem 'in Tefekkür adlı eseri ve Muallim Naci Ömer'in Çocukluğu eserlerini çocuklar için ele almıştır.(Aktaş, Yalçın , 2016.)

Meşrutiyet ile birlikte “çocuk edebiyatı “ kavramı Satı Bey tarafından ilk kez kullanılmıştır. Satı Bey ve İbrahim Alaattin Gövsa, çocuk edebiyatı hakkında araştırmalar yapmış ve yayımlamıştır. Çocuklara yönelik kitaplar yazarak bu alanın önemini ortaya koyacak çalışmalarda bulunmuşlardır. Bu dönemde yazılan Kızıl Elma, Yeni Hayat, Altın Işık eserleri önem taşır. Bu eserler Ziya Gökalp’in tanınmasını sağlamıştır. Çocukların anlayabileceği yalın bir kullanarak hece ölçüsüyle Şermin eserini veren Tefvik Fikret de bu alana katkısı olanlar arasında vurgulanmaktadır (Şirin ,1994; Şimşek, 2014). Edebiyat tarihimizde Cumhuriyet dönemi ve sonrası, Çocuk edebiyatının gelişmesi konusunda bir dönüm noktası kabul edilmiş, çocuk ve çocuk edebiyatının üzerinde daha çok durulmuş ve pek çok yazar Çocuk edebiyatı alanında eser vermeye başlamıştır (Ak, Geçgel, 2007.)Cumhuriyet dönemine gelindiğinde harf devrimi de dikkati çeker. Ancak yine de bu dönemdeki eserler çeviri ağırlıklıdır. Jules Verne ve La Fontaine çevirileri önemsenmiştir. Bu dönemde çocuk geleceğin ışığı olarak görünür ve önemsenir. Reşat Nuri Güntekin, Peyami Safa ve Kemalettin Tuğcu, Halide Edip Adıvar Cumhuriyet dönemi yazarlarındandır. Aslında bu dönemde yazılan eserler yetişkinlere yönelik olsa da çocuklar tarafından da ilgi görmüştür. Savaşın izlerini bu dönem eserlerinde görmek mümkündür.1930 yılından sonra çocuk edebiyatı eserlerinde artış görülür. Fazıl Hüsnü Dağlarca ,Çocuk ve Allah, Açıl Sofram Açıl, Balina ile Mandalina, Okumayı Seven Ayı ve Yarmaz Sözcükler eserleri ile dikkat çekerken Aziz Nesin, Şimdiki Çocuklar Harika, Üç Karagöz Okulu, Pırlatan Bal adlı eserleri ile dikkat çeker. Cahit Uçuk, Kırmızı Mantarlar, Üç Masal, Türk Çocuğuna Masallar, Ateş Gözlü Dev ve Kurnaz Tilki, eserlerini yazar. Uçuk’un Türk İkiizleri eseri özellikle dikkat çeker (Yalçın, Aytaş, 2016).

60’lı yıllar çocuk edebiyatının verimli yıllarındandır. Fakat ortaya konulan eserler pedagojik açıdan pek de başarılı kabul edilmez. Bu yıllardan itibaren Rıfat Ilgaz, Aziz Nesin hem yetişkin hem de çocuk edebiyatında eserler verirken Fakir Baykurt, Ülkü Tamer gibi

isimler yetişkin edebiyatında eserler vermelerine rağmen çocuklar için de bir şeyler üretme çabasıyla çocuk edebiyatı eserleri de yazarlar. Gülten Dayıoğlu da bu yıllardan itibaren bir çok eserle Çocuk edebiyatına katkıda bulunmuştur.

70'li ve 80'li yıllar siyasal alanda yaşanan değişimlerin sosyal alanı da etkilemesiyle bu yıllar Çocuk edebiyatı eserlerinde üretimin ve niteliğin azaldığı yıllar olmuştur. Ancak 80'li yıllarla birlikte Çocuk edebiyatındaki akademik çalışmalar da artmış ve 90'lı yıllarla beraber Çocuk edebiyatı artık bir disiplin olarak kabul edilmiştir. Üniversitelerde bu alanla ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Ve her geçen gün Çocuk edebiyatı ile ilgili çalışmalar teknolojinin de etkisiyle çeşitlenmektedir. Şimdiye kadar yapılan bu çalışmaların en önemli çıkarımı çocuğun artık çocuk kitaplarında kahraman olarak da yer almasıdır.

Çocuk Edebiyatı Kitaplarında Yetişkinlere Verilen Mesajlar

Çocuk edebiyatı dediğimizde aklımızda sadece çocukların okuyabileceği eserler canlanır. Çocuk edebiyatı kavramının edebiyat yönünü düşündüğümüzde ise bu eserlerin ilk okuyucusu çocuklar olacak şekilde tasarlanırsa da yetişkinlere ve yetişkinlerin çocukluğuna seslenen yapıtlar olduğunu fark ederiz. Elbette bu durum her çocuk kitabı için geçerli değildir. Yetişkinlere seslenmeyi başarabilen eserlerin edebi gücü yüksektir. Edebiyatın amacı neyse Çocuk edebiyatının da amacı odur. Ve hem çocuk edebiyatı hem de edebiyat aynı ilkeleri taşır. Çocuk edebiyatının hem çocuk hem de yetişkin okurları vardır. Bu durumu sağlayan şey Çocuk edebiyatı ürünlerinin de edebiyat özelliği taşımasıdır. Okunduğunda Küçük Prens'in sadece çocuklara değil yetişkinlere de seslendiği görülür. Michael Ende'nin Momo'su ve Şeker Portakalı da yetişkinlere seslenebilmiş çocuk kitaplarıdır.

Bu durumun tersi olarak yetişkinler için yazılmış eserler de çocuklar tarafından da ilgi ile karşılanabilmektedir. Günümüzde çocuk klasikleri olarak okutulan kitapların birçoğu yazılırken hedef kitle düşünülmeden yazılmıştır. Zaman içinde eğitimin artmasıyla okur yaşı

düşmüştür. Ve klasikler çocuklar tarafından da sevilerek okunmuştur. Örneğin Jane Eyre, Charlotte Bronte tarafından büyükler edebiyatı için yazılmış bir edebiyat klasiğidir. Bugün okullarda zorunlu tutulduğunda tartışmaların odağında olan Ömer Seyfettin' in eserleri çocuklar için yazılmamıştır. Fakat buna rağmen Kaşağı gibi İlk Namaz gibi Ömer Seyfettin kitapları yaş grupları düşünülmeden ya da gerekli inceleneler yapılmadan okutulmaktadır. Bunun yanında Robenson Creusoe ise yetişkinler için yazılmıştır fakat artık çocuk klasiği olmuştur (Aytaş, Yalçın, 2016). Yetişkin bir insan çocukluğu, ergenliği ve yetişkinliği bünyesinde barındırır. İçindeki çocuğa kulak vermeyenler kaç yaşında olursa olsun bir yanı eksik olarak yaşamaya mahkumdur. İyi kurgulanmış çocuk kitabı bizi elimizden tutar ve çocukluğumuzun saflığa götürür. Kimi zaman da yetişkin hallerimizi anlamayan bir çocuk edasıyla dersler verir. Örneğin Samed Behrengi “Küçük Kara Balık” kitabında gölden çıkıp büyük denizlere ulaşmak isteyen küçük bir balığı anlatırken bize kendimizi ve dünyayı sorguladır. Denizi merak eden Küçük Kara Balık içinde yaşadığı çevreyi ve yaşadığı hayatı sorgulamaya başlar. Hayatın sadece her yapılan basit işlerden ibaret olmadığını düşünür. Denize ulaşma fikri onda bir tutkuya dönüşür. Ve bu isteğine ulaşmak herkesi karşısına alır. Sonunda dilden dile anlatılan dolu dolu bir hayat yaşar. Samed Behrengi hem yetişkinlere hem de çocuklara seslenerek farklı olana saygı duymayı, sorgulamayı, vazgeçmemeyi, keşfetmeyi ve kendi ayaklarının üzerinde durmayı öğütlemiştir.

Michael Ende'nin Momo isimli kitabı da hırs ve para peşinde koşarak zamanın kıymetini bilmeyen yetişkinlere sesleniyor. Ve aceleyle yaşadığımız hayattan, hayallerimizden vazgeçişimizden, anı yaşayamadığımızdan ve birbirimizi hiç dinlemediğimizden bahsediyor. Momo ,Küçük Kara Balık dışında yetişkin dünyasına seslenebilen bir çok çocuk kitabı mevcuttur. Charlie'nin Çikolata Fabrikası (Roald Dahl), Martı Jonathan Livingston (Richard Bach), Kumkurdu (Asa Lind), Vahşi Şeyler Ülkesinde

(Maurice Sendak), Gökyüzünden Gelen Pasta (Gianni Rodari), Alev Saçlı Çocuk (Christine Nöstlinger), Cömert Ağaç (Shel Silverstein), Vapuruları Seven Çocuk (Behiç AK)...

Tezin konusunu oluşturan Antonie De Saint Exupéry'nin Küçük Prens'i de şüphesiz yetişkinlere mesaj veren kitaplar sıralandığında en üst sıralarda yer alır. Günümüzde hem çocukların hem de yetişkinlerin edebiyat ihtiyacını karşılayan çocuk kitaplarının sayısı artmaktadır.

Küçük Prens Çocuk Kitabı Mıdır?

Günümüzde bilişim teknolojileri hızla gelişiyor ve yaygınlaşıyor. Fakat buna rağmen kitap üretimi de artıyor. Teknolojiyle birlikte önemini yitireceği düşünülen kitap, insanların türlü amaçlarla sığındıkları liman olmaya devam ediyor. Çocuk edebiyatındaki ve pedagojideki gelişmeler sayesinde çocuklar erken yaşlarda kitapla buluşuyor.

Küçük Prens de gelişen bilişim teknolojilerinden etkilenmeden satış rekorları kırarak yoluna devam eden ve milyonlarca eve girmeyi başaran bir kitap. Kitabın farklı yaş gruplarınca sevilerek okunması ve klasik olması kitabın hangi yaş grubuna hitap ettiği konusunda da farklı düşünceler doğuruyor.

Şirin Küçük Prens'in çocuğa uygun bir dille yazılmadığını fakat şiirsel bir dile sahip olduğunu söyler. Kitap içinde fantastik öğeleri bulundurduğu için de çocukların dikkatini çekebilmiştir. Ayrıca kitabın kahramanının çocuk olmasının ve bu kahramanın çok diliyle konuşmasının da kitabın çocuklar tarafından sevilmesine katkısı büyüktür (Şirin, 2001).

Beyreli ve Ak-Başoğul (2017) "Küçük Prens'in hedef kitlesi: çocuklar mı, yetişkinler mi?" isimli çalışmalarında "eleştirel söylem çözümlemesi" yöntemini kullanarak verilerin analizi sonucu Küçük Prens'in çocuk yanlısı bir bakış açısıyla yazıldığı, çocuklara ve yetişkinlerin içindeki çocukluğa seslenildiği ve çocuğun dünyasının idealize edildiği

sonucuna ulaşmışlardır. Bu konudaki açıklamayı aslında Exupéry yapmıştır. Exupéry kitabını Leon Werth'e ithaf eder. Çünkü Leon'un onun en iyi arkadaşı olduğunu söyler. İthafın diğer bir nedeni bu adamın çocuk dilinden ve çocuk kitaplarından anlıyor olmasıdır. Exupéry son neden olarak da Werth'in Fransa'da yaşadığını ve zor durumda olduğunu söyler. Exupéry'nin ithafına baktığımızda kitabını bir yetişkine adadığı için kendini suçlu hissettiğini görmekteyiz. Zaten Exupéry ilerleyen cümlelerde bu ithafı için çocuklara açıklamalarda bulunarak onun çocuk ruhundan anlayan bir yetişkin olduğunu ifade etmektedir. Tüm bunlara rağmen kitabını yine de Léon Werth'in çocukluğuna adar Exupéry. Buradan yola çıkarak da Exupéry'nin kitabın ilk okuyucusu olarak çocukları düşündüğünü çıkarabiliriz.

Alt metin ve üst metin kavramlarına dikkat çeken Neydim, Küçük Prens'in fantastik öğeler içermesi bakımından çocuklara hitap ettiğini söyler. Ancak kitabın alt metninde Exupéry'nin dünyanın içinde bulunduğu durumu eleştirdiğini dile getirir. Ayrıca kitabın tam olarak anlamak için politika, tarih gibi konularda bilgi sahibi olmak gerektiğini dile getirir.(Neydim,2018)

Tüm görüşleri göz önünde bulundurarak ilk okuru çocuklar olsa da Küçük Prens her yaşta okurun her defasında ayrı tatlar alarak okuyacağı olağanüstü güzellikte bir öyküdür diyebiliriz.(Direk, 2016)

Yazar Antoine de Saint Exupéry'nin Hayatının Esere (Küçük Prens) Yansıması

Doğduğu devrin şaşkınlı bir pilot Antoine de Saint Exupéry. Yaşamda kaldığı kırk dört yıl boyunca akıl erdiremediği, kaçıp gidemediği düzenin içinde umudunu yitirmemek adına, olağanca şaşkınlığıyla ellerinden tutan, ölümsüz eseri Küçük Prens'i yazar. Kitap 1943'te yayınlanır, Exupéry 1944'te ABD ordusunda yüzbaşı olarak görev yaparken Marsilya'da uçağı düşer ve Exupéry kaybolur. Yıllarca kendisinden haber alınamayan Exupéry'nin

1998 yılında bir balıkçı tarafından üzerinde adının yazılı olduğu bilekliğini bulunur , uçağın enkazı yıllar sonra 2004 yılında Marsilya’da bulunmuştur.

Exupéry’nin hayatı ve Küçük Prens’in kurgusu örtüşmektedir. Yazarın hayatını başından sonuna doğru incelediğimizde bu durum daha kolay analiz edilebilmektedir. Yazar kullandığı metaforlarla hayat görüşüne ve hayat hikâyesine dair ipuçları vermektedir. Fransa’nın Lyon şehrinde soylu bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir Antoine de Saint-Exupéry. Ölümle erken karşılaşan Exupéry dört yaşındayken babasını kaybeder. Beklenmedik bu ölüm yazarın yalnızlık duygusunu beslemiştir. Küçük Prens’te kendini belli eden duygusallık yazarın çocukluğundaki bu kayıpla açıklanabilir. 6. bölümde Küçük Prens İnsanların üzgün olduğu zamanlarda günbatımlarını daha da çok sevdiğini söyleyerek bir çocuğun hüznünü hissettirir. Exupéry babası öldükten sonra annesiyle teyzesinin yanına yaşamaya başlar. Bu süreçte daha çok yetişkinle vakit geçirme fırsatı bulur. Soylu bir ailede büyüyen Exupéry Küçük Prens’te ömrü boyunca çok fazla yetişkin tanıdığını, onlarla uzun zaman geçirdiğini fakat onlar hakkındaki görüşlerinin değişmediğini söyler. Bunları söylerken aslında yaşadığı sosyal çevre hakkında ipucu verir.

Exupéry Küçük Prens kitabında gösterdiği resimlere aynı tepkileri veren “fil yutmuş boa yılanı “resmini tahmin edemeyen büyükler yüzünden resim sanatından vazgeçip pilotluğa merak saldığından bahseder. Yaşam öyküsüne baktığımızda Exupéry’nin hayali küçük yaşlardan itibaren pilot olmaktır. Kısacık ömrüne iki dünya savaşı sığmış bir yazardır Exupéry. Ancak hayallerinden hiç vazgeçmemiştir. Öncelikle Fransa’da 1.Dünya Savaşı sonrası orduda havacı olarak görev yapmıştır. Savaştan sonra hava postacılığı yapmıştır. Bu işte aradığını bulamayınca Toulouse- Dekar havayollarında pilot olarak çalışmıştır. Daha sonra İspanya Moritanya’da çöl arazinin bulunduğu bölgede pilotluk yapmıştır. Görevi kaybolan uçaklara ulaşmaktır. Küçük Prens’in hikayesinin büyük bir kısmı da çölde geçer. Ve çölün güzelliği Exupéry’i de her zaman etkilemiştir. 1928 ve 1935 yılları arasında çok

sevdiği pilotluğu anlattığı “Gece Uçuşu” ve “Güney Postası “ eserlerini yazdı. Aynı zamanda muhabirlik de yapan Exupéry Paris ve Saygon arasında gerçekleştirilen bir deneme uçuşunda yer aldı. Fakat bu uçuş Libya çölüne çakılarak sonuçlandı. Günlerce çölde kaldıktan sonra bedeviler tarafından bulundu. Kitaba baktığımızda da kitabın anlatıcısı olan pilot Küçük Prens ile uçağı düştükten sonra çölde karşılaşır. Pilot yıllarca yalnız ve dostsuz kaldıktan sonra nihayet çölün ortasında da olsa bir dost bulduğunu söyler.

Exupéry 1931’de kendi kültüründen olmayan ve ailesinin onaylamadığı El Salvadorlu bir kadının ikinci eşi olur. Bu kadın Consuelo ‘dan başkası değildir. Exupéry Consuelo’ya aşık olur zira Consuelo sosyal yönü kuvvetli olan ve etrafına neşe saçan etkileyici bir kadındır. Fakat bir süre sonra bu evlilik ikisinin de sınavı olur. Hem birbirinden vazgeçemezler hem de mutluluğun sırrına eremezler. Consuelo zevke, paraya düşkün bir kadın olmuştur. Ama bunlardan da ziyade Exupéry’yi en çok bunaltan onun sürekli ilgi beklemesi ve kaprisleridir. Küçük Prens’teki gül Exupéry’nin eşi Consuelo’yu temsil eder. Kitapta Exupéry gülünün kaprislerinden sıkılan Küçük Prens’i anlatırken askında kendi İle Consuelo’ yu anlatmıştır. Fakat Exupéry yine de Consuelo’yu yeterince anlayamadığını düşünür . Kitapta Exupéry bu durumu çiçeklerin çok değişken olduğundan bahsederek anlatır. Bu duygu değişimlerini anlamak için o zamanlarda çok küçük olduğunu söyler.

Exupéry pilotluk yapamadığı zamanlarda da uçuş deneyimleri ve pilotluk temalı kitaplar yazmaya devam eder. Nobel Ödülü almış yazarlardan “Kalpazanlar, Dar Kapı ve Kadınlar Okulu” yazarı André Gide Exupéry’nin yakın arkadaşıdır. Arkadaşının desteğiyle yazdığı ” İnsanların Dünyası” eseri Fransız Akademisi Büyük Roman Ödülü’nü alır. 2. Dünya Savaşı başladığında Exupéry Amerika’da kitaplar yazmaya devam etmekteydi. “Savaş Pilotu” ve “Küçük Prens” eserlerini bu dönemde yazmıştır. ABD savaşa katıldığında Exupéry de orduda yerini alır. 1944’te Alman Nazilerinin işgali altında olan Fransa’ya keşif uçuşuna çıkar ve kendisinden bir daha haber alınmaz.

Çoklu Zekâ Kuramı

1983 yılından önce bir çocuk doğduğunda onun kime benzeyeceğinin yanında merak dilen bir şey daha vardı. IQ'su kaç ? Çünkü Howard Gardner henüz “Çoklu Zekâ Kuramı”nı ortaya atmamıştı ve 1983'ten önceki yıllarda zekâ doğuştan getirilen ve asla değişmeyen bir olgu olarak biliniyordu. Eski anlayışa göre zekâ ölçülebilirdi çünkü tek boyutluydu ve gerçek hayatla ilgili olması gerekmezdi. Ve daha en başından gelecek vaad eden öğrencileri belirlemek, diğerlerini toplumda problemsiz yaşayacak kadar eğitmek yeterliydi. 1983'ten sonra bıçakla keser gibi olmasa da zekâ anlayışı değişmeye başladı.

Artık IQ puanı hesaplanmayan bir nesil yetişiyor. Çünkü Howard Gardner 1983'te ortaya koyduğu Çoklu Zekâ Kuramı ile zekânın ölçülebilirliğini kesin bir dille reddetmiştir. Gardner kuramını açıklarken beyin araştırmalarından ve nöro-psikolojik bulguları kullandığı için kuram çok büyük bir ilgiyle karşılanmıştır.(Kayılı, Okut, Selçuk, 2004) Gardner'a göre ise: “ Zekâ, bir ya da birden fazla kültürel çerçevede değerlendirilen bir sorun çözme veya ürün yaratma becerisidir.”(Gardner, 2017, 28) Geleneksel zekâ anlayışından farklı olarak Gardner kültürel ve sosyal çevreyi zekâ tanımına dahil etmiştir. Ve Gardner zekâyı bir ürün ortaya koyma ve bir problem çözme yetisi olarak görürken zekânın somutlaşmasını sağlamıştır. Günlük hayatta yaşanan problemlerin çözümüne ulaşma ve yenilikler oluşturma ölçülebilen bir zekâ tanımına göre değerlendirdiğimizde zekâyı işlevsellik kazandırmıştır diyebiliriz.

Çoklu Zekâ Kuramı ile birlikte zekânın gen aktarımı ile tamamen doğuştan geldiği için değişmez bir nicelik olduğu düşüncesi değişmiştir. Gardner da zekânın doğuştan geldiğini söyler fakat ona göre zekâ geliştirilebilen bir olgudur. Zekânın değişmeyen bir olgu olduğunu kabul ettiğimizde okulların zeki kabul edilmeyenler için bir hükmü yoktur. Oysa Çoklu zekâ kuramına göre zekâ hem geliştirilebilir hem de başka kişilere öğretilir. Zekânın birçok

boyutu vardır. Çünkü insanın kültürünün ve sosyal çevresinin oluşturduğu birçok ve birbirinden farklı problemi vardır ve bunlar zekânın tek bir boyutuyla çözümlenemez. İnsanı ilgilendiren bazı problemler onun başkalarıyla olan ilişkisine bağlı olabilir, kişinin kendini algılama yönteminde çözülmesi gereken problemler ortaya çıkabilir ya da doğaya uyum sağlama konusunda sorunlar yaşanabilir. Zekâyı problem çözme boyutuyla düşündüğümüzde bir çok boyutunun olduğunu fark ederiz. Ancak bu farklı boyutlar bir araya gelerek problemlere çözüm yaratırlar. Gardner sekiz farklı zekâ alanı belirleyebilmiştir. Bu farklı zekâ alanlarının her insanda mevcut olduğunu söyler. Yalnız zekâların bulunma oranı her insana göre değişiklik gösterebilmektedir. Fakat bu zekâlar uygun bir eğitim ve öğretimle geliştirilebilir. Zekâ alanları birlikte ve uyumla çalışır. Örneğin yol tarifi aldığımız bir yere ulaşmak için öncelikle sözel zekâmızı kullanıp adresi okumamız, sonra görsel-uzamsal zekâmızı kullanarak takip edilecek yolu belirlememiz ve bedensel zekâmızı kullanarak harekete geçmemiz gerekir.

Çoklu Zekâ Kuramında Haward Gardner önce 1983 yılında yedi zekâ alanı belirlemiş daha sonra 1999 yılında kuramını gözden geçirdiğinde bu alanlara bir alan daha ekleyerek sekiz zekâ alanı oluşturmuştur. Gardner bu zekâ alanlarının sayısının artabileceğini de söyler. Çünkü değişen dünya ,insanların daha önceden ihtiyaç duymadıkları yeni yetilerinin varlığını keşfetmeye ve onu geliştirmeye zorlayabilir. Gardner'in belirlediği zekâ alanları şunlardır: Sözel-dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, görsel-uzamsal zekâ, müziksel-ritmik zekâ, bedensel-kinestetik zekâ, kişilerarası zekâ , içsel zekâ ve doğa zekâsı. Zekânın bu kadar çok boyutlu olduğunun gözler önüne serilmesiyle birlikte uygulanan eğitim sistemleri de sorgulanmaya başlamıştır. Bu zekâ alanlarından bir veya bir kaçını bir kişide baskın olarak bulunmakla beraber , kişiler her zekâ alanından belli bir miktar da taşımaktadırlar. Bu zekâ alanları belirlenirken gözlem, işaretleme listesi, dereceleme ölçekleri, anekdot kaydı, kimdir bu?, görüşme gibi yöntemler kullanılabilir. (Kayılı ve ark., 2004) Her öğrencinin en az bir

baskın zekâ alanı olduğunu düşündüğümüzde öğrenemeyen öğrencinin varlığından söz etmek güçtür. Bu durumda öğretmeyen öğretmen ve eğitim sistemi vardır sonucuna ulaşılır. Çoklu zekânın gelişimini etkileyen bazı faktörler bulunur. Doğumla birlikte gelen bazı sıkınlar ya genetik faktörler çoklu zekânın gelişimiyle ilgili beynin bazı bölgeleriyle ilgili problemler oluşturabilir. Gardner zekânın kültürden ve sosyal çevreden etkilenen yönünü çok önemser . Örneğin entelektüel bir ailede büyüyen çocuğun kitaplara ilgisinin olması, yazma çalışmaları yapması çocuğun sözel zekâsının gelişimine katkı sağlar. Ya da müzik zekâsı baskın olan bir çocuk etrafında çalacak bir müzik aleti bulamazsa bu zekâ alanı körelebilir. Kişilerin hor görülerek başkaları tarafından heveslerinin kırılması gibi faktörler de çoklu zekâ alanlarının gelişimini engelleyebilir.

Ülkemizde 2005 itibariyle uygulanmaya başlanan eğitim programı yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Bu eğitim programı çerçevesinde oluşturulan öğretim programlarında yapılandırıcı yaklaşım dikkate alınmıştır. Çoklu Zekâ Kuramı da dikkate alınarak hazırlanan bu programlar değerler eğitimi ve disiplinler arası öğretimi de esas alır. Ancak okullarımızda eğitim tam olarak bu yaklaşımlara uygun olarak yapılamamaktadır. Çoklu zekâ kuramını benimsemiş öğretmenlerin varlığı bu anlamda çok önemlidir. Öğrenci merkeze alınarak, onun farklı yetilerini ortaya koyması sağlanmalıdır. Sınıflar sayısal ve sözel bilgilerin aktarıldığı öğretmen odaklı ortamlardan , problemlerin çözüldüğü ve ürünlerin ortaya konduğu öğrenci merkezli ortamlar haline getirilmelidir. Bunun için öğrenciyi merkeze alan eğitim ortamlarında ders planları öğrencilerin bireysel özellikleri göz önüne alınarak çoklu zekâ kuramının sekiz farklı zekâ alanına göre planlanmalıdır. Bu planlama farklı alanlarda uzman öğretmenlerin birlikte çalışmasını gerektirebilir. Bu durum disiplinler arası bağlantıların kurulmasını ve hem öğretmenin hem de öğrencinin kendini çok yönlü geliştirmesini sağlar.

Çoklu zekâ alanları. Sözel- dilsel zekâ. Sözel zekâ nesnelere bağlı olmaksızın gelişen bir zekâ alanıdır. Gardner dilsel-sözel zekâyı ayrı bir zekâ alanı olarak nitelerken bazı nörolojik çalışmalardan yararlanmışır. Beyinlerinin dil sistemi hasar gören bazı kişilerin okuma yeteneklerini kaybedip , dildeki şifreleri çözebilmeleri Gardner'a sözel-dilsel zekâ alanının beyinde ayrı bir yeri olduğunu düşündürmüştür. Ayrıca sağır kişilerinde bir süre sonra kendilerini anlatmak için çeşitli semboller kullanmaları da bu zekâ alanının ayrı bir zekâ olduğunu kanıtlamıştır.(Gardner, 2017)

Sözel- dilsel zekâ eğitimin her alanında kullandığımız bir zekâ alanıdır. Sahip olduğumuz bilgileri toplamada okuma eylemi önemli bir yer tutar. Sanılanın aksine sadece Türkçe dersi yeterliliği değildir okuma. Anlayarak okuma yetisi geliştiğinde bunun etkisi öğretim aldığımız tüm alanlara yayılır. Örneğin matematikle ilgili problemlerin çözümünde okumak çözümlerin yarısıdır ifadesini kullandığımız anlayarak okumanın önemini gösterir. Sözel-dilsel zekâ alanının bazı yetileri vardır. Bu zekâ alanı sözcüklerin anlamını kavramayı ve onları değişik şekillerde düzenleyebilmeyi gerektirir. Dilsel zekâ kendimizi anlatma, başkalarını anlama ya da başkalarına öğretme gibi becerileri kullanmayı gerektirir. Anlatımlarında söz sanatlarına başvurmak, mizahi bir dil kullanmak da sözel zekâyı gerektirir. Eski yaşadıklarımızı ya da öğrendiklerimizi hatırlamak ve kullanmak üzere geri çağırma önemli bir dil yetisidir. Ve dilin sonuçlara ulaşmak, araştırma yapmak için de kullanılması gerekebilir (Saban, 2009).

Dilin çeşitli olanaklarını kullanan yazarlar, şairler; büyük kitleleri etkileme yetisine sahip olan siyasetçiler, gazeteciler, komedyenler; başka dillerdeki eserleri dilimize kazandıran çevirmenler ve hukukçular, öğretmenler bu zekâ alanı gelişmiş kişilerdir.

Okullarda ölçme değerlendirme faaliyetleri düzenlenirken kullanılan çoktan seçmeli ölçme yöntemleri çocukların dilsel zekâlarının gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Cevaplarından arasından doğruyu bulmak üst düzey bir yeti gerektirmez. Oysa öğrencilerin bir mektup yazma, röportaj oluşturma, sunular hazırlama, makaleler ,şiirler yazma gibi yetilerinin geliştirilmesi ortaya bir ürün konulması ve problemlerin çözülmesi açısından zekâ gelişimini destekler. Okul ortamlarında sözel-dilsel zekâ alanının gelişimini sağlamak için okuma, yazma ,dinleme ve konuşma etkinliklerin iyi planlanması gerekir. Okullarda dilsel-sözel zekânın gelişimini destekleyecek olan etkinliklerden bazıları: konuşma balonları kullanma, sessiz okumalar yapma, şiir ezberleme, doğaçlama konuşmalar yapma, bulmacalar hazırlama, uzaktaki birine mektup yazma, münazara çalışmaları yapma, şemalar kullanarak anlatma, tiyatro çalışmalarına katılma, kukla konuşturma, fıkra anlatma, köşe yazıları kaleme alma, reklam metni hazırlama ve sunma vb. olarak sıralanabilir (Kayıtlı ve ark., 2002).

Mantıksal-matematiksel zekâ. Günlük hayatta market alışverişlerinde para üzeri hesaplamaktan bilimsel yöntemleri kullanarak hipotez oluşturmaya kadar birçok alanda mantıksal-matematiksel zekâmızı kullanırız. Mantıksal-matematiksel zekâ sadece sayılarla yaptığımız işlemlerden ibaret değildir. Kişilerle yaşadığımız problemleri çözmeye ya da çeşitli tercihler yapmada da bu zekâmızı kullanırız.

Bu zekâyaya sahip kişiler çevrelerindeki soyut yapıları fark ederler. Tekrarlanan örüntüleri bulma konusunda yeteneklidirler. Tümevarım ve tümdengelim yöntemlerini kullanırlar. Sıralama ve sınıflamalar yapabilirler. Karmaşık hesaplamalar yapıp bilimsel yöntemi kullanabilirler. Ekonomistler, bilim adamları, matematikçiler, mucitler, muhasebeciler, yargıçlar, bilgisayar programcıları, satıcılar, istatistikçiler bu zekâ alanını iyi kullanan kişilerdir (Bümen, 2004) .

Bu zekâ alanının gelişmesini sağlamak için okullarda: tartışma ekipleri oluşturulur, abaküs kullanılır, soyut semboller kullanılır, tangram oynanır, grafikler çizilebilir, matematik bulmacaları oluşturulur, sayı oyunları oynanır, sınıf bütçesi oluşturulur, gelecek tahminleri

yapılır, web sayfası oluşturulur, şifreler çözülür, pusula ve hesap makinesi kullanılır, tümevarım ve tümden gelim yöntemleri kullanılır, geometrik şekillerle kesme yapıştırma etkinlikleri yapılır vb.(Hayıtlı ve ark., 2002).

Görsel-uzamsal zekâ. Günümüzde görsel-uzamsal zekâ teknoloji ile bağdaştırılsa da aslında bu zekâ türünün tarih öncesi dönemlerden itibaren insanlığın hayatında var olduğunu görmekteyiz. Yazının bulunmadığı dönemlerde insanoğlu mağaralara çizdiği resimlerle görsel-uzamsal zekâyâ sahip olduğunu göstermiştir. Görsel zekânın ilk belirtisi yaşadığı çevreyi algılayabilmektir. Algıladıklarını başka şekillere bürüyerek düşünebilmek sonraki aşamasıdır bu zekâ türünün. Ve nihayetinde algıladığı nesne ya da durum gözünün önünde değilken de bunları zihninde canlandırması ve yeni bir şeyler üretmesi görsel –uzamsal zekânın son aşamasıdır. İlkel insanlar mağara resimlerinde çoğu zaman yaşadıkları hayatı doğru bir biçimde resimlere aktarmışlardır. Avcılık ve toplayıcılıkla hayatını sürdüren bu insanların çizdiği resimlerdeki ayrıntılar dikkati çekmektedir. Genellikle hayvanlar en ince ayrıntısına kadar resmedilmiştir. Bu durum onların iyi bir gözlemci olduğunun yani yaşadıkları dünyayı doğru algıladıklarının göstergesidir. Bunun yanında avcılık da görsel-uzamsal zekâyı gerektiren bir eylemdir. Bir hayvanı avlamak önce iyi bir gözlem ve hayvanın sonraki birkaç hamlesini tahmin etmeyi gerektirir. Gardner Zihin Çerçevesi kitabında Eskimoların da birbirinin aynısı gibi görünen kar manzaraları içinde ayrıntılara dikkat ederek yönlerini doğru bulabilmelerini görsel zekâlarının gelişmiş olmasıyla açıklar (Gardner, 2017).

Görsel- uzamsal zekâ bazı becerilerle kendini fark ettirir. Okuduklarımızda ya da dinlediklerimizde tasvir edilen bir manzarayı gözümüzde canlandırmak , yaptığımız pastanın tadını beğenmediğimizde yapım aşamalarını gözümüzün önüne getirip hangi malzemeyi koymadığımızı hatırlamak, kaybettiğimiz şeyleri unutmuş olabileceğimiz mekanları zihnimizde gözden geçirmek görsel zekâyâ ilgilidir. Uzay geometrisinde cisimlerin döndürülmüş hallerini bulmak da zihinde canlandırma yetisiyle ilgilidir. Gelişmiş bir hayal gücü de görsel zekânın yeterliliklerindedir. Farklı durumlar ve nesnelere arasında benzerlik kurmak ve zihinde imgeler oluşturmak görsel-uzamsal zekânın varlığını kanıtlar. Bilimsel bir olguyu açıklamak için kullanılan metaforlar ya da bir şiir, bir öykü oluşturulurken yapılan benzetmeler sözel-dilsel zekâ ile görsel-uzamsal zekânın ürünü olarak

ortaya çıkarlar. Örneklersek Sosyal Bilgiler dersinde Osmanlı Devleti'nin bir çınara benzetilmesi , devletin son zamanlarının Avrupalı Devletler tarafından hasta adam olarak nitelenmesi, Divan Edebiyatı'nda sevgilinin dudaklarının goncaya benzetilmesi, Fen Bilgisi dersinde kalbin vücudun pompasına, böbreklerin süzgece, beynin bilgisayara benzetilmesi gibi örnekler çoğaltılabilir. Gardner uzamsal zekânın sadece görmekle ilgili olmadığını, körlerin de görsel –uzamsal zekâyâ sahip olduğunu düşünmektedir. Körler görme yetileri olmadığından dokunma yetilerini güçlendirmişlerdir. Ve dokunma yetisiyle çeşitli semboller oluşturarak yönlerini bulurlar, kabartmalı harflerle okurlar ve yazarlar. Yine otizmlili hastalar da yüksek düzeyde görsel-uzamsal zekâyâ sahip olabilirler, gördüklerini resme aktarabilirler. Bu durum görsel-uzamsal zekânın ayrı bir zekâ alanı olduğunu kanıtlar. Bazı meslek dallarında gelişmiş görsel-uzamsal zekâ dikkati çeker. Bilim insanları problemleri çözmek için imgelerden yararlanırlar. Heykeltıraşlar algıladıkları dünyayı sanat eserlerine yorumlayarak aktarırlar. Matematiğin ana dallarından topoloji ve geometri ile ilgilenenler, fizik bilimiyle uğraşanlar ,harita mühendisleri, mimarlar, mühendisler, satranç ile ilgilenenler, denizciler, fotoğrafçılar ,karikatüristler gibi farklı meslek dallarından kimseler özellikle görsel-uzamsal zekâlarıyla çalışırlardır. Uzamsal zekâyâ sahip olmak demek gördüklerini olduğu gibi aktarmak demek değildir. Kişiler gördüklerini yorumlayarak, içselleştirerek ve dünyadan algıladıklarına duyarlılık katarak sanat eserleri oluştururlar. Görsel-uzamsal zekâ bebeklikte nesnelerin takibiyle başlar. Yaşa bağlı olarak imgelerin kullanımının artmasıyla gelişir. Gardner yaşlılıkta görsel-uzamsal zekânın daha etkili kullanıldığını adeta bilgeliğe dönüştüğünü Picasso, Titian gibi ünlü ressamların en önemli eserlerini doksanlarına yaklaşırken verdiğini söyler (Gardner, 2017). Farklı zekâ alanlarının gelişimine katkı sağlayan görsel-uzamsal zekânın gelişimini hızlandırmak için erken yaşlardan itibaren çeşitli etkinlikler planlanabilir. Bu tarz etkinlikler gerek okullarda gerekse çocuğun özel hayatında uygulanabilir. Kolaj yapılabilir, elbise tasarlanabilir, hikâyeler resmedilebilir, kukla oynatılabilir, hayali egzersizler yapılabilir, poster, broşür veya logo tasarlanabilir, zihin haritaları oluşturulabilir, harita çizilebilir, diyagramlar oluşturulabilir, pandomim yapılabilir, kısa film çekilebilir, heykeller yapılabilir vb.(Hayıtlı ve ark., 2002)

Müziksel-ritmik zekâ. Müzik bir ya da birkaç kişinin duygularını, düşüncelerini ya da hayal dünyasının ürünü olan imgeleri sesleri kullanarak anlatmasıdır. Müziksel-ritmik zekâ nesnelere bağımsız olarak gelişen bir zekâ alanıdır. Bu zekâ alanının belirlenmiş farklı yetileri vardır. Müziksel- ritmik zekâ alanına sahip olmak seslere karşı duyarlı olmayı gerektirir ki bu günlük hayatta karşılaştığımız sesleri tanıma becerisi demektir. Farklı ton ve ritimleri farklı amaçlara göre kullanmak da müziksel-ritmik zekâ alanının yetilerindedir. Müzikle ilgili zihnimizde çeşitli şemalar oluşturma ve ritme, müziğe değer verme, müziksel-ritmik zekânın gelişimine katkı sağlar (Bümen,2004).

Çoklu Zekâ Kuramı eğitimde kullanılmaya devam ettikçe müziksel-ritmik zekâyâ verilen önem de artmaktadır. Daha önceki dönemlerde müziksel faaliyetler zaman kaybı olarak görülmekteydi. Müzikle ilgilenmek yerine sayısal ya da sözel derslerin önemsenmesi konusunda veli baskıları yaşanıyordu. Ancak değişen zaman ve sistemlerle birlikte çocukların çok yönlü gelişmesi için veliler büyük çaba harcamaktadır. Müziksel-ritmik zekâ eğitim ortamlarında etkili bir şekilde kullanılabilir. Kimi zaman duyguların aktarımında kimi zaman dikkati arttırmada kimi zaman da öğrencilerin stresini azaltmada çeşitli yöntemlerle derslere dahil edilebilir. Ayrıca müziğin hatırlamayı kolaylaştırdığı ve yaratıcılığı arttırdığı bilinmektedir. Genellikle müzik öğretmenleri, besteciler, söz yazarları, tiyatrocular, gitaristler, şarkıcılar ve bandocular bu zekâ alanı gelişmiş kişilerdir. Bu kişiler bir müzik aleti çalabilir, çalışırken ritim tutabilir ve etrafındaki sesleri kolaylıkla ayırt edebilirler.

Okullarda kullanılabilecek bazı müziksel-ritmik etkinler şöyle sıralanabilir: müziklere katılmak, sesleri keşfetmek, farklı müziklere sahip kültürleri tanımak,, müzikle ilgili bilgisayar yazılımları kullanmak, duyguları müzikle anlatmak, fon müziği kullanmak, sınıfça bir müzik aleti çalmak, titreşimleri keşfetmek, müzik dinlerken yazmak vb.(Kayıtlı, 2002).

Bedensel- kinestetik zekâ. Okullarda genellikle akademik başarı anlamında problem yaşayan ve derste hareketsiz durmakta zorlanan öğrenciler, bazen fark edilmeyen bedensel-kinestetik zekâsı gelişmiş öğrenciler olabilmektedir. Sınıflarda öğretimler genellikle işitmeye dayalı yapılmaktadır. Bu öğrencilerin kendini eğitim- öğretim ortamlarında daha iyi ifade edebilmeleri için eğitim ortamlarında bedensel-kinestetik zekâyâ da uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Bedensel-kinestetik zekâyâ sahip kişiler vücut hareketlerini kontrol ederek aynı anda birkaç fiziksel hareketi yürütebilirler. Yürüme , bisiklet kullanma, araba kullanma gibi önceden planlanmış vücut hareketlerini kullanmada ustalaşmışlardır. Bedenlerinin farkındalardır ve bedenlerindeki değişimleri hemen far ederler. Zihinleriyle bedenleri arasında etkin bir koordinasyon kurmayı öğrenmişlerdir. Pantomim yapma yetenekleri gelişmiştir. Tiyatroya da ilgi duyarlar. Bedenin bir bütün olarak kullanılması gereken etkinliklerde başarılıdırlar.(Bümen,2004) Balerinler, dansçılar, cerrahlar, sihirbazlar, tiyatrocular, heykeltıraşlar bu zekâ alanı gelişmiş kişilerdir. Bedensel –kinestetik zekâ beden dilini de etkili kullanmayı gerektirir. Ayrıca ince motor becerilerini etkili kullanmak da bedensel zekânın göstergesidir.

Okullarda bu zekâ alanı gelişmiş öğrencilere ulaşmak için farklı etkinlikler düzenlenebilir: Heykel yapmak bir kelimeyi ya da bir hayvanı canlandırmak, işaret diliyle konuşmak, sessiz sinema oynamak, açık havada çalışmak, yap boz etkinlikleri yapmak, somut nesnelere matematik yapmak, dans etmek, koreografi hazırlamak , interaktif okumalar okuma yapmak, geziler düzenlemek, kostüm hazırlamak, drama yapmak vb.(Hayıtlı ve ark. 2002).

Doğa zekâsı. İnsan doğası gereği doğayla bütünleşme ihtiyacı duyar. Çünkü bizler doğanın bir parçasıyız ve doğa

aslında hayat bulduğumuz evimiz. Etrafımızda hayvanlar ve bitkinlerle uğraşmaktan keyif alan, her fırsatta kendini yeşil alanlara aran, doğa olaylarıyla ilgilenen , farklı coğrafyaları

merak eden ve çevre kirliliğın, küresel ısınmaya tepki gösteren , çıkış yolları arayan insanlarla karşılaşırız. Bu insanlar doğa zekâsı gelişmiş kişilerdir. Ziraat mühendisleri, bahçıvanlar, peyzaj mimarları, biyologlar, veterinerler, çiçekçiler, jeologlar bu zekâ alanına ait yetileri gelişmiş kimselerdir.

Doğa zekâsına sahip kişiler doğayı evleri olarak hissederler yani doğayla bütünleşmişlerdir. Yaşadıkları çevredeki bitki örtüsünün özelliklerini ve onlardan yararlanma yollarını bilirler. Canlılar içinde etkileşim halindedirler, onları beslerler ve korurlar. Doğanın insan üzerindeki etkilerinin ve insanın doğa üzerindeki etkilerinin farkındadırlar. Bitki yetiştirme konusunda yeteneklidirler.

Kişilerarası zekâ. Kişilerarası zekâ toplumun bakış açısı incelendiğinde mantıksal-matematiksel ya da sözel-dilsel zekâ alanları kadar değer görmemiş bir zekâ alanıdır. Oysa bugün şirketler kuran bir işadamını düşündüğümüzde , kendisi mantıksal-matematiksel zekâyâ sahip olmasa da bu zekâ alanına ait kişileri bir araya getirip, üretime katkı sağladığını söyleyebiliriz. Bu basit örnekten yola çıkarak kişilerarası zekânın da en az diğer zekâ alanları kadar önemli olduğunu belirtmek gerekir. Malcolm X'in dediği gibi büyük zekâlar birlikte düşünür.

İçsel zekâ insanın kendi duygusal hayatıyla ilgiliyken kişilerarası zekâ kişinin diğer insanlarla ilişkisine bağlıdır. Hayatta kendi dışındaki insanları fark etmek ve onların farklılıklarının ayırımına varmak. Başka insanların iyi ve kötü niyetlerini sezebilmek ve onlardaki potansiyeli fark etmek kişilerarası zekânın göstergeleridir. Kişilerarası zekâ çocuğun doğduğunda annesiyle olan ilişkisiyle başlar ve kapsamıyla birlikte anlamı da gelişir. Kişilerarası zekâsı gelişmiş kişilerin liderlik ve arkadaşlık becerileri de gelişmiştir. Bu kişiler insanlarla bağlar kurmaktan hoşlanırlar, organizasyonlar yapabilirler, başkalarına yardım etmeyi severler, ailedeki ya da toplumdaki krizleri çözümede arabulucudurlar, empati

yetenekleri gelişmiştir, ikna etme yetenekleri vardır. Bu zekâ alanı gelişmiş kişiler şu mesleklerde potansiyellerini daha iyi ortaya koyarlar: sosyolog, satıcı, din adamı, iş adamı, terapist, organizatör, siyasetçi, pazarlamacı, öğretmen, doktor, hemşire, tiyatrocü...vb.(Hayıtlı ve ark., 2002)

Kişilerarası zekâ alanı da içsel zekâ alanında olduğu gibi tarihsel gelişmelere, coğrafyaya ve ,kültüre bağlı olarak değişimler gösterebilir. Kişisel zekâların bir yetisi olan sembolleştirme farklı kültürlerde başka şekillerde gerçekleşebileceğinden bu zekâ alanını incelemek de zordur. Zor olsa da insan hayatında kararlar almayı sağlayan ve topluma uyum sağlamasına yardımcı olan zekâlar kişisel zekâlardır. Gelişmiş kişisel zekâyâ sahip olmak kendi hayatının iplerini elinde tutma ve başka hayatlara dokunabilme ödülünü beraberinde getirir.

Okullarda kişilerarası zekânın gelişimine yönelik etkinlikleri arttırmak toplumda huzuru sağlamak açısından önemlidir. Okullarda eşli tartışmalar yapma, röportaj oluşturma , başka birinin rolünü üstlenme, bir olay planlama, akran öğretimi yapma, birlikte yemek hazırlama, grup hikayeleri oluşturma, deney düzenleme, spor takımları oluşturma, soru avlama takımları oluşturma , dinleyici katılımından yararlanma, bir beceri öğrenme ve öğretme, sosyal bir sorun çözme , talk Show hazırlama beyin fırtınası yapma, kulüp çalışmaları, izcilik, tiyatro , grupça proje oluşturma, öğrenci konseyi oluşturma , geziler düzenleme gibi etkinlikler kişilerarası zekânın gelişimine katkı sağlar.(Hayıtlı ve ark, 2002) Ayrıca kişilerarası zekâ da değerler eğitimiyle yakından ilgilidir. Gelişmiş bir kişilerarası zekâ sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, adalet dostluk , empati gibi değerlerin gelişmesine katkıda bulunur.

İçsel zekâ. Zekâ konusunda bildiklerimizi unutturan Howard Gardner her zekâ alanının farklı özellikleri olduğunu ve bu alanların birbirinden farklı işlediğini söyler. Diğer

zekâ türlerini ayrı ayrı ele alan Gardner içsel zekâyı ve kişilerarası zekâyı birlikte ele alır. Tüm zekâ türlerinin nörolojik sistemi ve hastalıkları birbirinden farklıdır. Ancak yeryüzündeki her kültürde ,doğumdan ölüme kadar olan süreçte içsel zekâ ve kişilerarası zekânın iç içe geçtiği görülür. İnsanın kendi kişiliği hakkında sahip olduğu bilgi, başkalarından izlediği, öğrendiği bilgileri kullanmasına bağlıdır. Başka insanlar hakkında sahip olduğu bilgi de kendi içindeki bilgileri analiz etmesiyle gelişir(Gardner, 2017).Bu yüzden Gardner içsel zekâyı ve kişilerarası zekâyı “kişisel zekâ” adı altında incelemiştir. Sonraki yıllarda Gardner’in kesin çizgilerle olmasa da bu iki zekâ alanını birbirinden ayırdığı görülür.

Kişisel zekâ özel bir zekâ alanıdır. Diğer zekâ alanlarına göre tanımlanması zordur. Çünkü kişisel zekânın kültürden etkilenen bir yönü vardır. Başkalarına ve kendimize dair bilgiler geçirilen tarihsel süreçlere ve içinde yaşanılan kültüre sıkı sıkıya bağlıdır. Kültüre bağlı olma durumu kişisel zekâları özel olmaktan çıkaran bir faktördür. Gardner kültürlerin analiz birimi olarak bireysel benliği, çekirdek aileyi ya da geniş bir oluşumu (cemaati da toplumu) seçme gereksinimleri ye karşı karşıya kaldıklarını söyler. Ona göre bu tercih kişinin kendi içine ya da başkalarına bakma derecesini belirlemektedir.(Gardner,2014) Gardner’a göre Batı “bireysel benlik” e yoğunlaşmıştır. Ama bu bilinçli bir tercih değil tarihsel süreçlerin bir getirisidir. Toplumsal bağların daha önemli kabul edildiği kültürlerde de Batı’da da içinde yaşanılan kültüre ve tarihe bağlı olarak “benlik algısı” gelişir. Ancak her kültür kadar benlik algısı olduğundan kişisel zekâlar incelenirken belli çıkarımlarda bulunmak zordur. Zekâ türlerini kavramsallaştıran Gardner nesnelere ilgili olan zekâların görsel-uzamsal zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, bedensel-kinestetik zekâ; nesnelere bağımsız olanların sözel-dilsel zekâ, müziksel-ritmik zekâ olarak sınıflar. Kişisel zekâyı bunlardan farklı şekilde ele alır.

Hayatın akışında okullarda, evlerde yalnız kalmak isteyen bireylerle karşılaşırız. Çoğu zaman bu kişiler “asosyal” olarak tanımlanır. Gardner’ın içsel zekâ tanımını bilmeden yapılan bu yorumların birçoğu yanlış yorumlardır. İçsel zeki olan bir kişi bilinçli bir yalnızlığı tercih eder. Bu kişiyi asosyal kişilerden ayıran yön, ihtiyaç duyduğunda sosyal ortamlarda rahat davranabilmesidir. Yaşadığımız çağ teknolojinin de etkisiyle yalnız kalmayı, öze dönmeyi zorlaştıran bir çağdır. Pazarlama kaygısıyla sunulan televizyon programları , filmler, dinlemediğimiz ama kulağımızı dolduran müzikler bizi kendimizle baş başa bırakmamak için uğraşmaktadır (Hayıtlı ve ark., 2004) Oysa insanın kendisinin farkına varması için sessizliğe ihtiyacı vardır. Gelişmiş bir içsel zekâ bireyin kendini tanımasını, hayatta neyi yapıp neyi yapmak istemediğini fark etmesini , kendisi hakkında öğrendikleriyle yaşadığı çevreye uyum sağlamasını, yaptıklarının sorumluluğunu almasını ve kendine güvenmesini sağlar. İçsel zekâsı gelişmiş kişiler yazar, dini görevlisi, psikolog, araştırmacı, felsefeci, şair, ilahiyatçı, sanatçı gibi mesleklerde başarılı olabilirler. İçsel zekâyâ sahip olan kişiler, yaptıkları işe odaklanabilirler ve etraflarındaki uyarıcılardan etkilenmeden çalışabilirler. Hayatları hakkında durup düşünüp, doğru kararlar alma yetileri vardır. Verdikleri kararları gözden geçirip düşünceleri hakkında düşünürler. Yaşadıkları duygu değişimlerini fark ederler. Hatalarından ders alırlar, özgürlüğüne düşkünlerdir, kendilerini güdüleyebilirler, yapmaktan zevk aldıkları işleri vardır ve kendine güvenen insanlardır.

Okullarda öğrencilerin içsel zekâlarını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. İçsel zekâsı gelişmiş bir kişi kişilerarası zekâsını da etkili kullanır ve bu durum sağlıklı bir toplumun yetiştirilmesi için önem arz eder. Bu zekâ alanının gelişmesi için öğretmenler öğrencilerin görüşlerini ifade edebilecekleri ortamlar oluşturabilir , bireysel çalışmaları için sessizliğin hakim olduğu köşeler oluşturulabilir, kütüphane saati yapılabilir, zamanı etkili kullanma yöntemleri anlatılabilir, öğrenciler düşündükleri üzerinde düşündürülebilir, duygularını yazıyla ya da sözlü olarak ifade etmeleri sağlanabilir.

İçsel zekâ değerler eğitimiyle de yakından ilgidir. Kişilerde özsaygı, özgüven, özdenetim ,bireysel sorumluluk alma gibi özelliklerin gelişmesini sağlar. Bu değerlerin gelişmesi çeşitli etkinliklerle hem okul ortamında hem de evde aileler tarafından sağlanabilir. Sorumluluk bilincinin gelişmesi için :yapılacaklar listesi tutulabilir, yapılacak işler önem sırasına konular, hareket planı yapılır ve amaç belirlenerek bu amaca ulaşmaya çalışılır. Özdenetim ve özsaygı için: günlük tutulur, sessiz ortamda çalışılır, meditasyon yapılır , ihtiyaçlar ve istekler ayırt edilir, otobiyografi yazılır. Özgüven için: şiir yazılır, duygular ve düşünceler ayırt edilir, bir durum savunulabilir, kişisel okumalar yapılabilir, kütüphanede vakit geçirilebilir.(Hayıtlı ve ark., 2002)

Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problemi Küçük Prens ve Çoklu zekâ kuramının birlikte düşünülmesi sonucu oluşmuştur. Ve şu problemlerin cevabı aranmıştır:

- 1.Küçük Prens kitabında sözel zekâ alanının yetilerini betimleyen ifadeler bulunmakta mıdır?
- 2.Küçük Prens kitabında soyut düşünebilme, karmaşık hesaplamalar yapma ve akıl yürütme gibi mantıksal-matematiksel zekâ alanlarının kapasitelerine dair örnekler var mıdır?
- 3.Küçük Prens kitabında Çoklu zekâ alanlarından olan görsel zekâ alanının yetilerini somutlaştıran örnekler var mıdır?
- 4.Küçük Prens kitabı müziksel-ritmik zekâ alanına ait yetileri örnekler mi?
5. Küçük Prens kişilerarası zekâ yetilerini örneklendirmiş midir?
6. İçsel zekâ alanının yetileri Küçük Prens kitabında tespit edilebilir mi?
- 7.Doğa zekâsına ait yetenekler Küçük Prens kitabında örneklendirilmiş mi?

8. Küçük Prens kitabında tespit edilen Çoklu zekâ alanlarına dair bulgular MEB 2018 Öğretim programlarıyla uyumlu mu?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Küçük Prens kitabında yer alan Çoklu zekâ kuramına ait kapasiteleri bulmak ve elde edilen bulguların MEB 2018 öğretim programlarıyla uyumlu olduğunu göstermektir. Ve tüm bu sonuçlardan yola çıkılarak Küçük Prens'in farklı etkinlikler hazırlanarak Türkçe, Fen Bilgisi, Matematik, Müzik, Görsel Sanatlar ve Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılabileceğini göstermektir.

Araştırmanın Önemi

Çoklu zekâ kuramı eğitim ve öğretim programlarında yer almasına rağmen okullarda uygulanması konusunda çeşitli problemler yaşanmaktadır. Öğretmenler özellikle derslerini farklı zekâ alanlarına göre planlama konusunda zorlanmaktadır. Bu çalışma Küçük Prens kitabının farklı zekâ alanlarına dair bulguları tespit etmesi açısından önem taşır. Öneriler kısmında da belirtildiği gibi kitaptaki saptamalar Küçük Prens'in tek başına öğretim ortamlarında farklı derslerde de kullanılabilecek etkinlikler planlanmasını sağlayabilir. Bu yüzden etkinlik planlamak isteyen öğretmenlere bir öneri niteliği de taşımaktadır. Çalışmanın MEB 2018 Öğretim programıyla örtüşmesi de güvenilirliğini arttırmıştır. Tüm bu önerilerin dikkate alınması durumunda ayrıca Küçük Prens kitabıyla daha çok öğrencinin tanışması sağlanacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma kapsamında Küçük Prens kitabı sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, kişilerarası, içsel, doğa, müziksel-ritmik, ve görsel zekâ alanlarına göre incelenmiş ancak

bedensel–kinestetik unsurları bulundurmadığı düşünöldüğü için bu zekâ alanına göre incelenmemiştir.

Bölüm II : Araştırma Yöntemi

Araştırma Modeli

Bu çalışmada kullanılan araştırma modeli, betimsel analizdir. Küçük Prens kitabının yirmi yedi bölümü Çoklu zekâ kuramında tanımlanan sekiz farklı zekâ alanının kapasitelerine uygunluğu bakımından ve bu kapasitelere dair örnekler bulundurması açısından incelenmiştir

Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışma Antoine de Saint Exupéry'nin Küçük Prens isimli çalışmasının Çoklu zekâ kuramının farklı zekâ alanlarına göre incelenmesi sonucu elde edilen bulguların 2018 MEB Öğretim Programlarıyla uyumu incelenerek oluşturulmuştur. Öğretim programlarından ilköğretim öğretim programları seçilmiştir. Bu çalışma 1,2,3,4,5,6,7 ve 8.sınıf öğrencilerinin Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Matematik ve Müzik derslerinde Küçük Prens'ten yola çıkılarak oluşturulacak çoklu zekâ alanlarına ait etkinliklerin oluşturulmasını önermektedir.

Verilerin Toplanması

Küçük Prens kitabına ait verilerin toplanmasında içerik taraması yöntemi kullanılmıştır. Kitabın yirmi yedi bölümü Çoklu zeka kuramına ait bilgilerin saptanması için çoklu zekâ alanlarının yetileri belirlenerek tek tek incelenmiştir. Ayrıca Çoklu zekâ kuramına ait bilgilerin arttırılması için kaynak taraması yapılmıştır. Ve 2018 MEB öğretim programları betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu tez çalışmasında elde edilen veriler yorumlanırken betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Küçük Prens kitabı içerik analizi yöntemiyle farklı zekâ alanlarının yeterlilikleri açısından incelenirken Çoklu zekâ kuramı ve öğretim programları incelenirken de betimsel analiz

yöntemi kullanılmıştır. En son bulguların birleştirilerek doğru yorumlanmasını sağlamak için ilişki analizi ve değerlendirici analiz yöntemleri kullanılmıştır.

Bölüm III : Bulgular

Küçük Prens Kitabındaki Görsel Zekâ Unsurları

Küçük Prens bin sayfalık bir eserin yazarı tarafından titizlikle damıtılmasıyla oluşmuş, anlatım yoğunluğuna sahip bir klasiktir. Bu kitapta yazarın kendisinin yaptığı sulu boya çizimler yer almaktadır. Küçük Prens 1943'te yazılmış olmasına rağmen kitapta 1983'te Gardner tarafından ortaya atılan ve tüm dünyayı etkisi altına alan Çoklu zekâ kuramına ait unsurların bulunduğu görülmektedir. Bugün hâlâ en çok okunan ve sevilen çocuk kitapları içinde yer alan Küçük Prens'in çağdaş eğitim programlarının amaçları ve uygulamalarıyla örtüşmesi de dikkat çekmektedir. Bu tez çalışmasında Gardner'ın farklı zekâ alanlarına ait unsurlar Küçük Prens kitabında tespit edilerek, somutlaştırılacaktır.

Çoklu zekâ kuramı eğitim programlarında yer almadan önce zekânın geliştirilebilir ve çok yönlü olduğu bilinmiyordu. Zekâ ve gerçek yaşam bağdaştırılmıyor ve zekânın bir niceliği olduğu ve ölçülebileceği savunuluyordu. Dolayısıyla zekânın çeşitli testlerle ölçülebildiği iddia ettikleri sadece sayısal ve sözel yönleriyle baz alınıp bu testlerde başarılı olan kişiler "zeki" ilan ediliyordu. Çoklu zekâ kuramı ile birlikte kişilerin yetenekli oldukları başka alanların varlığı dile getirilerek "zekâ ve zeki" kavramları yeniden tanımlandı.

Çoklu Zekâ alanlarından biri olan görsel zekâ dünyayı doğru şekilde algılamayı gerektirir. Algılanan dünyanın farklı formlarının zihinde canlandırılması görsel zekâyâ ait bir yetenektir. Algılardan zihinde imgeler oluşturmak, yeni ürünler ortaya koymak gelişmiş bir görsel zekânın belirtisidir. Görsel zekâ sadece gördüklerimiz demek olmadığından zihnimizde hayal gücümüzü kullanarak oluşturduğumuz metaforlar da bu zekâ alanının göstergesidir. Küçük Prens kitabında hem metaforlar kullanılmış hem de yazarın sulu boya resimleri yazarın dünyayı algılama şeklini ortaya koymuştur.

Küçük Prens yazarın altı yaşındayken görüp, çok etkilendiği bir resim ile başlar. Bu resim orman hayatını anlatan Yaşanmış Öyküler isimli kitapta yer almaktadır. Pilotun okuduğu kitap boa yılanlarından bahsetmektedir. Bu kitapta boa yılanlarının avlarını çiğnemediğinden yuttuğundan ve altı ay boyunca başka hiçbir şey yemeden, sadece uyuyarak avlarını sindirdiğinden bahsedilmektedir. Yazar bu bilgiden çok etkilenir. Bu bilgiyi hayal gücü ile işleyerek yeni bir resim çizer. Bu yazarın ilk resmi. Yazarın aldığı bilgiden ve kitapta gördüğü resimden yola çıkarak yeni bir resim oluşturması, Gardner'ın görsel zekânın bir göstergesi olarak gördüğü "...başlangıçtaki algı üzerinde değişim ve dönüşümler yapabilmek..."(Gardner,2017) .ilkesiyle aynı yönlüdür ve dolayısıyla gelişmiş bir görsel zekânın göstergesidir.

Yazarın kitapta gördüğü resim

Yazarın gördüğü resimden etkilenecek çizdiği ilk resmi

Yazar resmiyle büyükleri bir sınava tabi tutar ve resmini yetişkinlere göstererek korkup korkmadıklarını sorar. Çünkü yazar hayalindeki yılanı çizmiştir. Bu yılan bir fili sindirmektedir. Bu yüzden küçük yaşta yazar büyüklerin bu resimden korkmasını beklemektedir. Fakat yetişkinler yazarın sınavını geçemez ve hepsi resmi şapkaya benzetir. Gardner'a göre görsel zekâ imgeleme yeteneğini yani hayal gücünü gerektirir. Yazar büyüklerin resme her seferinde aynı yorumu yaptıklarını dile getirerek onları tek yönlü

düşünmekle eleştirir. Bir sonraki resim denemesi yazarın resim sanatına küsmesine neden olacaktır. Bu resim fil yutmuş boa yılanını içten ve dıştan gösteren yazarın son resmidir.

Yazarın büyüklere resmini açıklamak için yaptığı ikinci resim

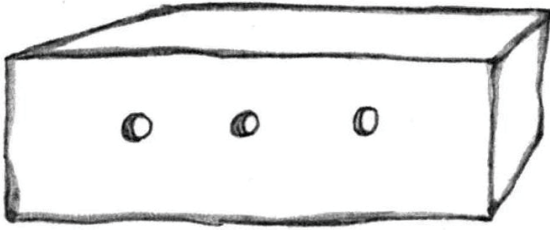
Yazar bu resmi büyüklere gösterdiğinde büyüklerden beklemediği bir tepki almıştır. Büyükler küçük yazara böyle yılan resmi çizerek oyalanmaması gerektiğini, bunun yerine işine yarayacak dilbilgisi gibi tarih gibi hatta matematik gibi derslerle ilgilenmesini salık vermişlerdir. Bunun üzerine küçük ressam resim sanatından vazgeçmiştir. Günümüzde de öğrencilerin eğitim kademelerinde temel derslerden çoktan seçmeli olarak sınava tabi tutulmaları ailelerde kaygı uyandırmakta ve sanatla ilgili faaliyetlerin sürekli ertelenmesine sebep olmaktadır. Sanatla uğraşamaya zaman bulamayan çocukların imgeleme gücü günden güne körelmektedir. Burada yazar hayal gücünü öldürdükleri için büyüklere sitem etmektedir. Kitapta yer alan şu ifade yazarın zihnindeki zekâ tanımını anlamak açısından önemlidir: “Zekâsı azıcık parlak görülen birine rastladığımda yanımdan eksik etmediğim Resim No.-1’i çıkarıyor, deneyimi uyguluyordum”(s.11).Bu cümlesiyle Exupéry yaşadığı dönemin zekâ anlayışını eleştirmektedir. Kitapta yazar onu resim sanatından vazgeçiren zihniyetin resim sanatıyla ilgilenmenin ve resmi yorumlayabilmenin ancak parlak bir zekâyâ sahip olanların yapacağı bir iş olduğunu dile getirmektedir. Üstelik yazarın bu düşünceleri Çoklu zekâ kuramı ortaya atılmadan kırk yıl öncesine aittir.

Yazar yetişkinler yüzünden ressam olmaktan vazgeçip pilot olmaya karar vermiştir. Büyük Çöl üzerinde yaptığı bir uçuş sırasında kaza geçirir ve uçağı çölün ortasına düşer. Yazar imgeleme gücünü kullanarak bu durumu anlatırken kendi halini denizin ortasında bir

salda mahsur kalmış bir gemiciye benzetmiştir. Bu benzetmeyle yazar içinde bulunduğu durumu zihninde daha önceden var olan deniz ortasında salıyla yalnız kalmış zavallı gemici imgesiyle bağdaştırır. Ve görsel zekânın bir belirtisi olan bu betimleme yazarın içinde bulunduğu durumu daha iyi anlayarak zihnimizde canlandırmamıza yardımcı olur. Yazar kaza sonrası uyandığında Küçük Prens ile karşılaşır. Bu ilk karşılaşmada Küçük Prens yazarın başına dikilmiş bir halde bulunarak ondan bir koyun çizmesini talep eder. Aslında kitaptaki Küçük Prens yazarın çocukluğunu ifade eden bir metafordur. Bu konu kitaptaki metaforlar ve içsel zekâ verilirken tekrar incelenecektir. Yazar bir an içine düştüğü durumu unutup ve cebinden bir kalem ve kağıt çıkarır ve Küçük Prens'in isteğini yerine getirmeye çalışır. Ancak yazar tam da bu sırada yıllar önce yetişkinler yüzünden vazgeçtiği resim sanatında kendini geliştiremediğini hatırlar ve Küçük Prens'e resim yapamadığından bahseder. Ancak Küçük Prens ısrarcıdır. Bunun üzerine yazar küçükken yaptığı resmi hatırlayarak fil yutmuş ve sindirmeye çalışan boa yılanı resmeder. Yazarın küçükken büyüklerin zekâsını ölçmek için yanında taşıdığı bu resmi gören Küçük Prens bir boa yılanı resmi istemediğini söyler. Bu ifadeyle yazarın aslında çocukluğuyla karşılaştığını anlamış oluruz. Koyun çizdirme konusunda ısrarcı olan Küçük Prens yazara sonunda koyun çizdirmeyi başarır. Ancak yazarın çizdiği üç koyunu da beğenmez .Yazarın bulduğu çözüm çarpıcıdır. Yazar en son bir sandık çizer ve talep ettiği koyunun bunun içinde olduğunu söyler. Yazarın Küçük Prens'i başından savmak için çizdiği bu sandık Küçük Prens'i çok memnun eder. Yazarın çizdiği ilk üç resim zihnindeki koyunu göstermektedir. Oysa Küçük Prens için çizdiği ve içinde koyunun olduğu söylediği sandık hayal gücünü kullanmayı gerektirir. Dünyada yaşayan insan sayısı kadar hayal gücü vardır. Sandığın içindeki koyun hem Küçük Prens'in hem de okuyucunun imgeleme gücünü harekete geçirmektedir. Gözümüzün önünde bulunmayan bir şeyi hayal dünyamızda oluşturmak görsel-uzamsal zekâyı kullanmayı gerektirir.

Yazarın çizdiği ve Küçük Prens'in beğenmediği koyun resimleri

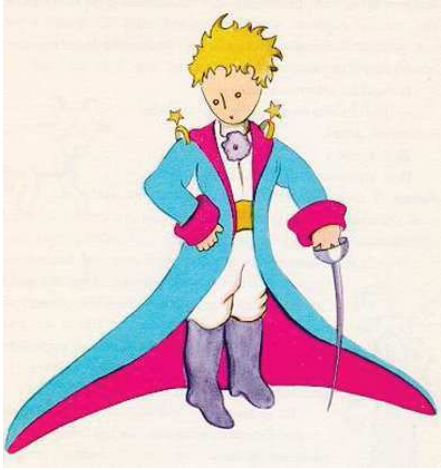
Küçük Prens'in istediği koyunun içinde olduğu sandık

Sandığın üzerinde bulunan delikler de dikkat çekmektedir. Ve bu deliklerden her bakan bakış açısına göre bir tahayyül oluşturabilir. Gardner zihinde semboller oluşturmayı görsel zekâ unsuru olarak görmektedir.(Gardner,2017) Üstelik zihinde bir sembol oluşturma becerisi bazen görme duyusunun kullanılmadığı zamanlarda bile gelişebilmektedir. Görme engelli bireyler dokunma duyusuyla oluşturdukları semboller sistemiyle yönlerini bulabilmekte, okuyup yazabilmektedirler. Yazarın Küçük Prens'e çizdiği sandık da bir semboldür.

Kitabın üçüncü bölümünde Küçük Prens yazara koyunu sandık içinde verdiği için minnettardır çünkü koyunu geceleri bu sandığı yatak olarak kullanabilecektir. Ancak yazarın koyunu bağlamak için uslu durması şartıyla çizeceğini söylediği ip ve kazık teklifini kabul etmez. Ve bize yaşadığı gezegen hakkında ilk ipucunu verir. Küçük Prens'in yaşadığı gezegen çok küçüktür ve koyunun gözünün önünden kaybolması çok zordur. İçsel zekâ açısından

baktığımızda kitabın alt metnini göz önünde bulundurarak Küçük Prens'in gezegeni yazarın iç dünyasını temsil etmektedir. Kitabın üst metninden yola çıkarsak Küçük Prens kendi gezegeni hakkında zihinsel haritalara sahiptir ve kendi gezegeniyle dünyada gördükleri arasında kıyaslama yapabilmektedir. Zihin haritaları oluşturmak görsel-uzamsal zekâ kullanılarak elde edilebilecek bir yetidir.

Dördüncü bölümde yazar Küçük Prens'in verdiği ipucundan yola çıkarak onun gezegeninin ancak bir ev kadar olduğunu tahmin eder. Ve Küçük Prens'in gezegenini resmeder. Görsel-uzamsal zekâyâ sahip olmak bilim insanlarında imgeleme gücüne yön vererek onların birçok buluşa ulaşmasını sağlamıştır. Ancak görsel zekânın bu yönü üzerinde pek fazla durulmamıştır. Görsel-uzamsal zekâ deyince aklımıza resim, heykel gibi sanatlar gelir. Hem bilimde hem de sanatta dünyayı doğru algılamak önemlidir. Ancak sanatı bilimden ayıran şey algılananların tekrar yaratılmasıdır. Kitaptaki Exupéry'nin suluboya resimlerinde de yazarın ya da aynı zamanda ressamın diyelim zihninde var olanlarla, Küçük Prens'in ona verdiği bilgileri birleştirip bu resimlerle tekrar sunması sanatında görsel-uzamsal zekâsını kullandığını gösterir. Yazarın Küçük Prens'i çizdiği resimler de kendi hayat öyküsünün izlerini taşır. Exupéry ömrü boyunca çocukluğuna sığınmayı seçmiş bir yazardır. Kitaptaki Küçük Prens sembol olarak yazarın kendisidir ve bu imgelemeyi yazarın fiziksel özellikleri ve çocukluk yaşantıları da destekler. Hem anne hem de baba tarafından taşra aristokrasisine bağlıdır Exupéry 'nin çocukluğu şatolarda yaşayarak geçer. Exupéry'nin de altın sarısı ve kıvrıkcık saçları vardır. Ailenin en büyük erkek çocuğudur. Üç yaşında babasını kaybettiği için aile büyükleri tarafından ailenin geleceğini temsil ettiği düşünülür. Tüm bu özelliklerini Fransa Kralı 16. Louis ile bağdaştıran ailesi Exupéry'e "Güneş Kral" demeye başlamıştır. (Coral,2014). Kitapta yer alan Küçük Prens, Güneş Kral Exupéry 'nin yansımasıdır. Annesinden resim sanatıyla ilgili çok şey öğrenen Exupéry sevimlilik yönünü tam yansıtamadığını söylediği Küçük Prens portresini çizmiştir.

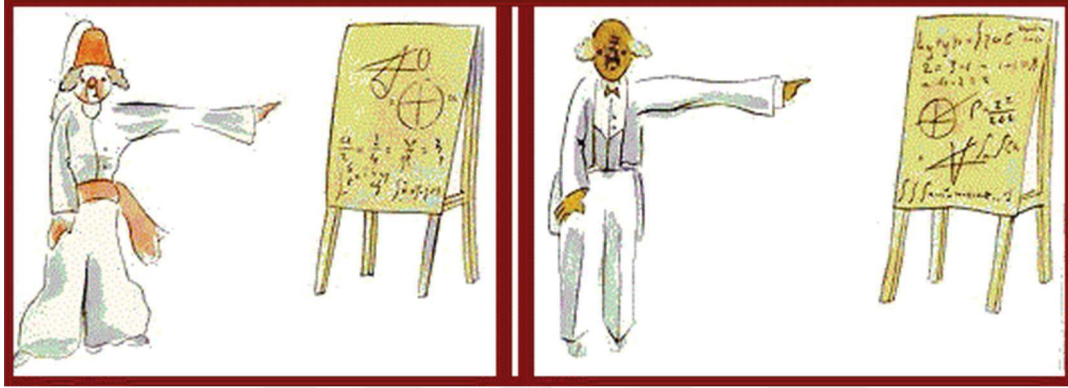
Küçük Prens Portresi

Küçük Prens, kendi küçük
gezegeni Asteroid B-612'de.

Yazar Küçük Prens'in gezegeninin hangisi olduğunu çözer. Bu Asteroid B-612'dir. Hatta yazar bu gezegeninin keşfediliş hikayesini de bilmektedir. Bir Türk gökbilimci tarafından keşfedilen B-612 adlı asteroid Gökbilimciler Kurultayı'nda sunulduğunda başına fes takmıştır ve ayağında şalvar giymiştir. Bu bilim adamını kılık kıyafeti yüzünden kimse dinlemek istememiştir. Bu gökbilimcinin gururunu kurtarmak isteyen biri vardır. Bir Türk Önderi koyduğu bir yasayla ülkesinde Batılılar gibi giyinmeyi zorunlu tutmuştur. 1920'de şık kıyafetlerle sunumunu tekrar yapmıştır. Ve bu sefer gökbilimci kabul görmüştür. Zihnimizdeki bilgilerle insanların dış görünüşlerini yorumlayarak çıkarımlarda bulunabiliriz. Giyim tarzı insanların kültürü hakkında ilk ipucunu verebilir. Ya da kullanılan jest ve mimikleri yine görsel zekâmızla anlamlandırıp kişileri ve tavırları kişilerarası zekâmızı da kullanarak sembolleştirebiliriz. Ancak kişilerarası zekâ verilirken de inceleneceği gibi gördüklerimizden yola çıkarak oluşturduğumuz önyargılar zihnimizde yanlış imgelemelerin oluşmasına sebep olabilir. Kitapta bahsedilen gökbilimcilerle ilgili kurul üyeleri Türk gökbilimcisinin dış görünümünden yola çıkarak fes ve şalvar giyen birinin doğru bilimsel

çalışmalara imza atamayacağı sembolünü zihinlerinde oluşturmuşlardır. Exupéry soylu bir ailede büyümesine rağmen insanlara önyargısız yaklaşabilen, 2.Dünya Savaşı gibi bir dönemde en yakın arkadaşı bir Yahudi olan ve çocukluğundan beri yetişkinlerin dünyasından ve önyargılarından uzak durmaya çalışan yazardır. Exupéry Türk gökbilimcinin hem fesli, ve şalvarlı resmini hem de şık giyimli halini resmederek önyargılı insanları eleştirmiştir.

Yazar Küçük Prens'in gezegeniyle ilgili ayrıntılı açıklamalar yaptıktan sonra altı yıl önce koyununu alıp giden küçük arkadaşımı unutmamak için onunla ilgili anılarını yazmaya karar verir. Hatta birkaç kutu boya ve kurşun kalem alarak resim sanatına tekrar başlar. Ancak kaygıları devam etmektedir. Resim sanatından vazgeçme nedeni olarak gördüğü yetişkinlere sitem etmeyi sürdürür. Çizeceği resimler konusunda şüpheleri vardır. Bu durumu şöyle ifade eder:

Atı yaşından beri boa yılanlarının içten ve dıştan görünüşlerinden başka şey çizmemiş biri için bu yaşta yeniden resme başlamak güç iş doğrusu. Kuşkusuz resimleri asıllarına benzetmek için elimden geleni yapacağım. Başarır mıyım, o da ayrı. Bakıyorsunuz bir resim güzel olmuş, öbürü hiç benzemiyor. Küçük Prens'in boyu konusunda da yanıldığım oluyor. Bir yerde uzun olmuş, bir yerde kısa. Giysilerin renginde de kararsızım. N'apalım, idare edip gidiyoruz.(Exupéry, 2015, s.23)

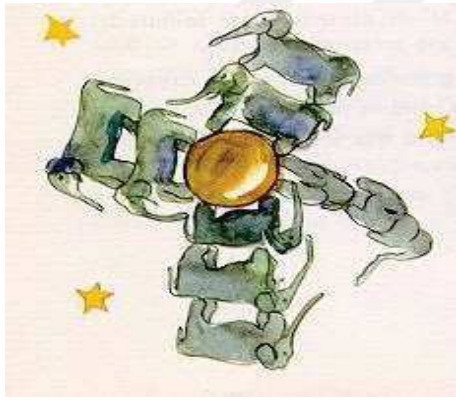
Gardner yaşa bağlı olarak görsel-uzamsal zekânın geliştiğinden bahseder. Ressamların en değerli tablolarını ilerleyen yaşlarda yaptıklarını dile getirir.(Gardner,2017). Yazar altı yaşından sonra resim sanatına uzunca bir ara verdiği için görsel olarak algıladıklarını aktarma

konusunda kendisine güvenmediğini ifade etmektedir. Bugün eğitim programlarında Çoklu zekâ kuramının dikkate alınması çocukların yeteneklerinin keşfedilmesini ve geliştirilmesini sağlamaktadır. Yazar zamanında keşfedilip, pekiştirilmeyen yeteneklerin zamanla köreldiğine vurgu yapmaktadır. Yazar kitapta artık resim yeteneğini kaybettiği için sandıkların içinde yer alan koyunların nasıl olduklarını bile düşünemediğini söyler. Ve böylece görünmeyeni tahayyül etme becerisinden de yoksun kaldığını ifade eder.

Gardner her bireyin sahip olduğu farklı zekâ alanlarından bahseder. Çoklu zekâ kuramının eleştirisini yaparken “metaforlar” konusuna da değinir. Gardner metaforların farklı zekâ alanlarını birlikte kullanarak ortaya koyulabileceğini söylemiştir. Bu durum Gardner’ın kuramıyla çelişir gibi görünse de Gardner metaforların barındığı bir ana zekânın olduğunu vurgular. Yani bir bilim adamı metaforları mantıksal-matematiksel zekâ alanını kullanarak ortaya koyarken bir yazar ya da şair metaforları sözel-dilsel zekâsını kullanarak ortaya koyar. Exupéry Küçük Prens’te bir çok metafor kullanmıştır. Hatta Küçük Prens aslında metaforlardan oluşmuştur diyebiliriz. Kitapta kullandığı metaforların dış dünyayı algılama ve gerek görsellerle gerek benzetmelerle yeniden aktarma bağlamında görsel-uzamsal zekâ kullanılarak geliştirildiği görülmektedir. Ayrıca metaforların kitapta özellikle içsel zekâ ve kişilerarası zekânın ürünü olarak oluşturulduğu ve çeşitli değerleri okuyucuya aktarmada etkili olduğu tespit edilmiştir. Çoklu zekâ alanları birbiriyle uyumlu ve birlikte çalıştığında anlam kazanır. Bu kitapta kullanılan metaforlar da sözel-dilsel zekâ, içsel ve kişilerarası zekâ, görsel-uzamsal zekâ alanları birlikte kullanılarak oluşturulmuştur. Hatta kısmen de olsa mantıksal-matematiksel, doğacı zekâsı, müziksel-ritmik zekâ unsurlarını da içinde barındırmaktadır. Tezin bu bölümünde metaforların özellikle görsel-uzamsal zekâ kullanılarak oluşturulan bölümüne vurgu yapılacaktır.

Kitabın beşinci bölümünde yazar Küçük Prens’in gezegenindeki baobaplardan bahseder. Baobap ağaçları Afrika kıtasının simgelerindedir. Bu ağaçların bin ile iki bin yıl

arasında ömrü olduğu bilinmektedir. Ve baobap ağaçları kocaman gövdeleri ve uzun boylarıyla bir masal figürü gibi görünmektedirler. Exupéry Afrika kıtasına ve baobap ağaçlarına dair bilgisini eserinde bir metafor olarak kullanabilmiştir. Bu durum yazarın gördüklerini görsel-uzamsal zekâsıyla yeniden anlamlandırması demektir. Küçük Prens'in gezegeninde de baobap ağaçları vardır. Koyunların küçük otlarla beslendiğini duyan Küçük Prens pilota, gezegenine götüreceği koyunun baobap ağaçlarını yiyeceği için sevinçli olduğunu söyler. Yazarın zihnindeki baobap bilgisiyle Küçük Prens'in dedikleri çelişmiştir. Yazar Küçük Prens'e baobapların küçük bitkiler olmadığını, çok büyük olduklarını, yanına bir fil sürüsünün bile bu ağaçları yok etmeye yetmeyeceğini söyler. Küçük Prens mizahi bir şekilde filleri gezegeninde üst üste sıralama fikrini sunar. Küçük Prens'in gezegeninde üst üste binmiş fillerin olduğu resim yazarın bilgisi ve Küçük Prens'in hayal gücünün birleşimiyle ortaya çıkmış bir sanat eseridir.

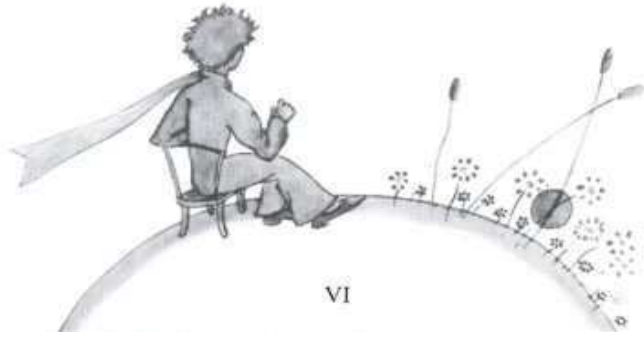

Baobapların gelişimini düşünerek onların da ilk başta küçük bitkiler olduğunu söyler Küçük Prens. Bu nesnelerin öncesini ve sonrasını tahmin edebime yetisidir ve görsel zekâyaya sahip olmayı gerektirir. Aslında baobaplar kitabın alt metnini irdelediğimizde kötü alışkanlıklar ya da korkularımız olarak yorumlanabilir. Küçük Prens'in gezegeninde de baobap tohumları bulunmaktadır ve önlem almayı gerektirir. Yazar tüm bunları göz önünde bulundurularak Küçük Prens'in her gün yaptığı zararlı kökleri temizleme işini resmetmiştir. Küçük Prens zihnini yoklayarak yazara tembel bir adamın başına gelenlerden bahseder. Gezegenindeki

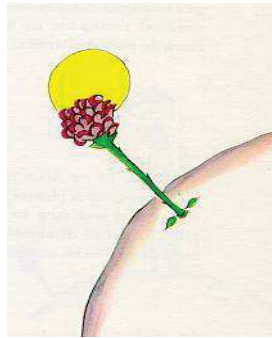
zararlı birkaç tohumu görmezden gelen bu adamın gezegenini koca koca baobaplar sarmıştır. Küçük Prens yazardan bu durumu resmetmesini ister çünkü sadece tembellik sonucu kimsenin başına böyle bir durumun gelmesini istememektedir. Yazar sorumluluk duygusuyla görkemli baobap ağaçlarının istilasına uğramış gezegeni ve çaresiz adamı resmeder. Ve kitaptaki en etkileyici resmin bu olduğunu söyler. Çünkü yazar duyduklarını ve bildiklerini iç dünyasında yorumlamış ve içi başka insanlara karşı sorumluluk duygusuyla dolarak bu resmi çizmiştir. Bu resim ve yazarın açıklamaları içsel zekâ, kişilerarası zekâ ve görsel zekânın birlikte kullanıldığını göstermektedir.

Kitabın altıncı bölümünde yazar Küçük Prens'in günbatımlarını çok sevdiğini anlatır. Küçük Prens'in gezegeni çok küçük olduğundan günde kırk dört kez günbatımı izlenebilmektedir. Günbatımının insana sunduğu görsel şölen insan zihninde farklı imgelerin oluşmasını sağlar. İzlenen günbatımları bazen bir kaybediş, bazen de sadece hüznün şeklinde imgelenebilir. İçsel zekâ bölümünde de inceleneceği gibi Küçük Prens izlediği gün batımlarını bir hüznün imgesine çevirmiştir.

Kitabın yedinci bölümünde yazar Küçük Prens'in gezegenindeki çiçekle ilgili bilgilere ulaşır. Koyunun gezegenindeki çiçeği yiyeceğinden endişe eden Küçük Prens yazar tam da uçağını hararetle bir şekilde tamir ederken sorularını sıraladığı için bunalmıştı ve Küçük Prens'e önemli işlerle uğraştığını söyler. Bu durum karşısında öfkelenip gözyaşlarına boğulan Küçük Prens'i avutmak için yazar koyunu için bir ağızlık ve çiçeği için bir çit çizeceğini dile getirir. Yazar Küçük Prens'in çiçeğini bir metafor olarak kullanmıştır. Çiçek narinliği, güzelliği temsil eder . Bu yönüyle Exupéry hayat arkadaşı Consuelo Suncin'i gezegenindeki çiçek olarak imgelemiştir. Yazar görsel imge olarak kullandığı çiçeği Küçük Prens'in gezegenindeki haliyle resmeder.

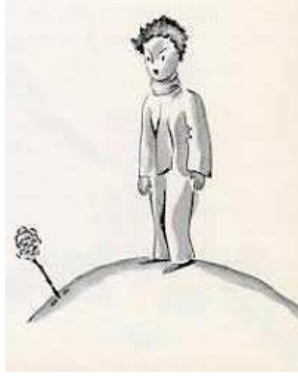

Kitabın sekizinci bölümünde çiçeğin bir tohum olarak Küçük Prens'in gezegenine gelişi ve Küçük Prens ile tanışması anlatılır. Bu çiçek oldukça zahmetli, kendini fazlasıyla beğenmiş ama bir o kadar da etkileyici bir çiçektir. Yazar Küçük Prens'in değişen duygu durumlarını

farklı yüz ifadeleriyle resmetmiştir. Kimi zaman kızan kimi zaman şaşırın kimi zaman da kendini suçlayan Küçük Prens'i resmetmiştir. Buradaki görsel imgeleri anlamlandırmak için yazarın eşi Consuelo hakkında bilgiye sahip olmak gerekir. Söylendiğine göre Exupéry'nin eşi bir deprem sırasında dünyaya gelmiş ve bir yanardağların olduğu bir bölgede çocukluğunu geçirmiş ve bu yüzden hayatın zorluklarına göğüs geren, güçlü bir kişiliğe sahip olmuştur(Coral,2014). Kitapta çiçek kaplanların pençesinden korkmadığından ama rüzgardan korktuğundan bahseder. Yazar güle vahşi haliyle yaklaşan kaplan karşında gülün gururlu duruşunun görsel imgesini yapmıştır. Bu imge Consuelo'nun hayatına dair olan bilgilerle örtüşmektedir. Consuelo savurgan biridir ve Exupéry'nin yaşadığı maddi sıkıntılar onu mutsuz etmektedir. Ve evliliklerinin büyük bir kısmını Exupéry'nin uçuşları yüzünden yalnız geçiren Consuelo ilgiye muhtaçtır ve kendini içkiye vermiştir.

Exupéry Consuelo'nun kaprislerinden ve sitemlerinden çok bunalsa da onu hayatından çıkarmayı göze alamamıştır.(Coral,2014). Kitapta çiçeğin rüzgardan korunmak için paravan, geceleri soğuktan korunmak için fanus istediği görsel imgeler bulunmaktadır. Tüm bunlar yazarın eşinin metaforu olarak kullandığı çiçeğin kişilik özelliklerini anlatmak için kullandığı, yeni, görsel metaforlardır.

Kitabın dokuzuncu bölümünde Küçük Prens'in gezegeninden ayrılışı resmedilir ve anlatılır. Küçük Prens'in gezegeninden ayrılışı aslında çiçeğinden ayrılışı demektir. Bu bölümde Küçük Prens gezegeninde bulunan iki etkin yanardağdan bahseder. Exupery'nin eşi Consuelo El-Salvadorludur ve burası etkin yanardağların bulunduğu bir bölgedir. Küçük Prens'in ,gezegeninde çiçeğinin onun gezegenine etkisi aslında eşi Consuelo'nun Exupéry'nin hayatına etkisidir. Tüm bu özellikleri barındıran Küçük Prens'in gezegeninden ayrılışını gösteren resim görsel bir imge olarak kullanılmıştır.

Küçük Prens kitabın onuncu bölümünden itibaren kendini geliştirmek için etrafındaki asteroidleri gezmeye karar verir. İlk asteroidde bir kralla karşılaşır. Kralın öyle görkemli bir kürkü vardır ki yaşadığı gezegeni tümüyle kaplamaktadır. Herkese hükmettiğini düşünen bu kral aslında gezegeninde yalnızdır ve kimseye hükmedememektir. Tüm gezegenleri ve

yıldızları yönettiğini belirten kral özünde iyi biridir ve herkese ancak yapabileceği buyruklar sıralamaktadır.(Bu yönüyle kişilerarası zekâ bölümünde inceleyeceğimiz mesajlar da vermektedir kral metaforu). Exupéry kral metaforuyla yüksek egoya sahip, herkese sözünü geçirdiğine inanan ama aslında böyle bir gücünün olmadığını farkında olan insanları anlatmaktadır. Exupéry'nin bu durumu anlatmak için kullandığı görsel imge dikkat çekicidir. Exupéry kocaman kürküyle küçük bir gezegende yalnız yaşayan, mutsuz ve buyurgan bir yüz ifadesine sahip olan ,gezegeninde hareket bile edemeyen bir kral resmetmiştir.

Küçük Prens on birinci bölümde kendini beğenmiş bir adamla karşılaşır. Gezeninde yalnız olan yani aslında kimse tarafından beğenilmeyen bu adam birçok hayranı olduğunu düşünmektedir. Ve konuşulardan yalnızca kendisiyle ilgili olanları dinlemektedir. Şık bir giyime sahip olan bu adam başında kocaman bir şapka taşır ve bu şapkayı hayranlarını görünce onları selamlamak için kullanır. Yazarın çizdiği görsel imgede kendini beğenmiş adam yalnız resmedilmiştir. Çünkü aslında kendini beğenme hali kendinden başka kimseyle ilgilenmeme halidir ve insanı yalnızlığa sürükleyen bir eylemdir. Yazar zihnindeki bu felsefi düşünceyle görsel imgeyi oluşturur. On ikinci bölümde ise yazar içmekten utanan ve içmekten duyduğu utançı unutmak için içen bir adamı anlatır. Ve yazar bu adamı Küçük Prens'in anlattığı şekilde, perişan bir halde resmeder. Resimde hem boş şişeler hem de dolu şişeler bulunmaktadır. Bu ayrıntı bir kısır döngüyü imgelemek için resmedilmiştir. Kötü bir davranış alışkanlık halini alması, zinciri kırıp kurtulamama durumu görsel olarak imgenmiştir.

Kendini beğenmiş adamın gezegeni

Sarhoş adamın gezegeni

Kitabın on üçüncü bölümünde yazar Küçük Prens'in ziyaret ettiği gezegenlerden işadaminin bulunduğu gezegeni anlatır. İşadamı gezegeninde yalnızdır buna rağmen kimseye ayıracak zamanı yoktur. Küçük Prens'in sorduğu soruları bile yanıtlamak istemez. Çok ciddi bir adam olduğunu söyleyerek saçma sapan işlere ayıracak vaktinin olmadığını söyler. Bu işadamı daha önce yıldızları saymak kimsenin aklına gelmediği için kendince bu işin patentini almıştır. Amacı daha çok yıldızla sahip olmaktır. Exupéry faydacılıktan ziyade sadece sahip olmaktan haz alan bir işkolik metaforu oluşturmuştur. Bu metaforu görselleştirdiği resimde takım elbise giymiş, başını yaptığı işten kaldırmayan, ağzında sigara bulunan bir işkolik bulunmaktadır. Ayrıca Exupéry bu işkolik işadaminin yaptığı işin mantıksızlığını göstermek için hiçbir faydası olmayan "yıldızlara sahip olma" imgesini kullanmıştır. Ve resminde yıldızları da görsel imge olarak kullanmıştır.

Kitabın on dördüncü bölümünde Küçük Prens şimdiye kadar gördüğü gezegenlerin içinde en küçüğüne gelir. Bu gezegende bir sokak feneri bulunur ve feneri yakıp söndüren bir bekçi vardır. Küçük Prens bu gezegeni şimdiye kadar gezdiği gezegenlerden daha sevimli bulur. Çünkü Küçük Prens'e göre bekçi fenerini yakınca bir çiçeğin açtığını hissediyor ve sanki bir yıldız doğuyor gibi hissederken feneri söndürünce de bir çiçek uyuyakalıyor ve bir yıldız uykuya dalıyor gibi görünmektedir. Küçük Prens şimdiye kadar gezdiği gezegenlerin içinde başkalarını düşünerek faydalı bir iş yapan tek kişinin bu gezegende bulunduğunu düşünür. Ancak bekçi kendisine verilen bu işi sorgulamadan yapmaktadır. Önceden sadece sabahları yakıp, akşamları söndürdüğü feneri şimdi gezegeninin hızı arttığı için her dakikada açıp kapaması gerekmektedir. Exupéry bu karakterle yaptığı işi sorgulamayan belki de çağın gerisinde kaldığını göremeyen ve yaptığı işin tüm zamanını almasından dolayı kendisine ayıracak zaman bulamayan insanları anlatmıştır. Ayrıca içsel zekâda inceleneceği gibi bu durum takıntılıların hayattan zevk almayı engellemesi olarak da yorumlanabilir. Yazar görsel imge olarak mutsuz bir yüz ifadesine sahip, hafif kambur duran bu bekçiyi küçük gezegeninde

fenerini yakarken resmetmiştir. Küçük Prens'in bu gezegeni sevmesinin başka bir nedeni de günde bin dört yüz kırk kez günbatımının izlenebilir olmasıdır. Küçük Prens daha önceki bölümlerde üzgün olduğu zamanlarda izlemekten zevk aldığı günbatımı imgesini bu bölümde tekrar kullanmıştır. Bu imgeyle bize hüznünün devam ettiğini söylemeye çalışmaktadır.

Küçük Prens on beşinci bölümde en büyük bir gezegene adım atar. Bu gezegende büyük bir kitabın arasında kaybolmuş coğrafyacı ile karşılaşır. Bu coğrafyacı çok şey bilmesine rağmen kendi gezegenine dair bilgiye sahip değildir. Sadece bilmektedir. Ona göre keşfetmek sadece kâşiflerin işidir. Exupéry coğrafyacı metaforuyla bilgisini kullanamayan ve gerçek yaşamın içine giremeyen bilim adamlarını eleştirmektedir. Bu metaforu gezegenine göz ucuyla bile bakamayan, kocaman bir kitabın içinde kaybolmuş yaşlı bir bilim adamını resmederek desteklemiştir.

Altı gezegeni gezdikten sonra kitabın kahramanı Küçük Prens coğrafyacının tavsiyesiyle Dünya'ya gelir. Dünya diğer gezegenlerden farklıdır. Dünya'da şimdiye kadar gezdiği gezegenlerde karşılaştığı ve tuhaf bulduğu insan tiplerinden dünyada bol miktarda bulunmaktadır. Exupéry Dünya'nın genişliğini anlatmak için bekçi ordusu örneğini kullanmıştır. Dünyanın farklı yerlerine yerleşmiş olan bu bekçilerin fener yakma görevi olduğunu ve sırayla fenerlerini yaktıktan sonra uyuyabildiklerini söyler. Önce Dünya'da güneş ışıklarının yeryüzüne vurduğu ilk yer olan Yeni Zelanda ve Avustralyalı bekçiler, biraz sonrasında Sibiryalı ve Çinli bekçiler fenerlerini yakarlar. Onlardan sonra Afrikalı ve Avrupalı bekçiler, sonra Güney Amerikalılar ve daha sonra da Kuzey Amerikalılar fenerlerini yakıp yatarlardı. Kuzey Kutbu'ndaki ve Güney Kutbu'ndaki bekçiler yılda iki kez çalışırdı. Exupéry görsel zekânın bir belirtisi olan bağlantılar kurabilme, benzetmeler yapabilme yetisini kullanarak Dünya'nın Güneş etrafında dönüşünü akılda kalıcı bir şekilde ifade etmiştir. Aslında Exupéry bu örnekle Çoklu zekâ kuramına göre Dünya'nın hareketlerini anlatmıştır diyebiliriz. Çoklu zekâ kuramına göre öğrenemeyen öğrenci yoktur. Etkili bir öğretmen öğrencilerinin zekâ alanlarına göre farklı öğretme stratejileri geliştirebilir. Kitaptaki bu cümleler bu durumu örneklendirmiştir. Ayrıca kıtalardaki bekçilerin nöbet değişimini düzenli olması bakımından opera balesine benzetmiştir Exupéry. Yani benzetme içinde benzetme kullanmıştır. Bu da görsel zekânın etkili şekilde kullanılmasını gerektiren bir yetidir.

On yedinci bölümde Exupéry biraz önce üzerinde durduğumuz “ fener bekçileri” benzetmesini bir zekâ oyunu olarak görür ve zekâ oyunu oynamaya kalkınca yanıltıcı bilgiler verdiğini söyler. Ben de fener bekçileri anlatırken yanlış cümleler kurduğunu da dile getirir. Exupéry’nin hayal gücünü kullanarak yaptığı bu benzetmesini kendisinin de bir zekâ belirtisi olarak gördüğünü anlamaktayız. Exupéry bu tezini destekler şekilde ilerleyen cümlelerde Dünya’da insanın kapladığı yerin hesabını yetişkinler için yaptığı görülür. Dünya’da çok çok küçük bir alan kaplayan insanın bu durumun tam tersi kanısında olduklarından bahseder. Yetişkinleri inandırmak için sayıları kullanarak açıklama yapmıştır yazar. Ama bu durumu bir zekâ belirtisi olarak görmez ve kitabın birçok bölümünde yaptığı gibi sayısal verilere inanıp bunu zekâ belirtisi olarak gören yetişkinleri eleştirir. Onların sayıları çok sevdiğini ,sürekli bir şeyler hesaplamaktan hoşlandıklarını söyler. Bu kitabı anlayanların gereksiz hesaplara zaman ayırmaması gerektiğini dile getirir. Gardner ve Exupéry farklı dönemlerde, farklı alanlarda aynı zekâ tanımını yapan kişiler olarak karşımızda durmaktadır.

On yedinci bölümde Küçük Prens artık Dünya’dadır. Dünya’da ilk geldiği yer Afrika’daki Sahra Çölü’dür. Exupéry çölü yine bir metafor olarak seçmiştir. Gözümün önüne bir çöl resmi getirdiğimizde uçsuz bucaksız kum tepeleri, susuzluk ,yalnızlık ,geceleri yanımızdaymış gibi görünen yıldızlar canlanır zihnimizde. Çölü tanıyanlar da içindeki kuyuları ve vahaları keşfederler zamanla ve yıldızlara bakıp yönlerini bulurlar. Exupéry Küçük Prens’i kendi içindeki kuyuları, vahaları bulup nereden geldiğini anlaması için kendiyi kalacağı çöle getirmiştir. Ve çölün hem gündüz hem de gece halini Küçük Prens’le resmetmiştir. Gece çölü tasvir ettiği resimde yıldızı etrafına ışıklar saçacak şekilde ve büyük olarak resmeder. Küçük Prens bunun üzerine : “Bir gün kendi yıldızımızı görelim diye mi yıldızlar bu kadar parlıyor? Gezegenimi görüyor musun? Tam tepemizde ama nasıl da uzaklarda!” cümlesiyle de yazar yıldızları her insanın kendine has dünyası, duyguları, gezegeni olarak metaforlaştırmıştır. Aynı resimde sarı bir yılan dikkati çeker. Exupéry kitaba

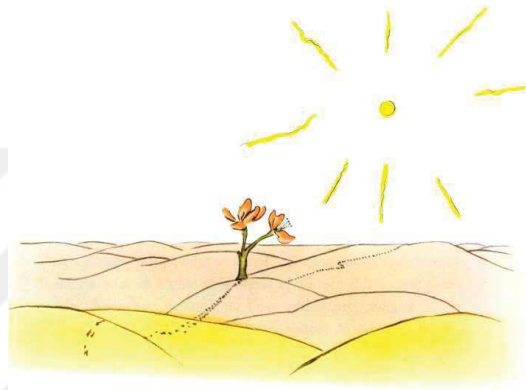
boa yılanının fil yutmuş halinin imgesiyle başlar. Kitabın bu bölümünde yine yılan imgesi dikkati çeker. Küçük Prens çölde karşılaştığı yılanı gördüğünde onu tuhaf bulur. Onun güçsüz olduğunu düşünür. Ancak yılan bu düşüncesinin yanlış olduğunu ve kendisinin bir kral parmağından daha güçlü olduğunu ifade eder. Yılanın zihnindeki güç imgesi kraldır ve gücünü onun gücüyle kıyaslayarak anlatır. Ayrıca ne kadar etkili olduğunu anlatabilmek için dokunduğu her yaratığı geldiği yere gönderebileceğinden bahseder. Exupéry yılan metaforunu ölümü yani her şeyin bir sonu olduğunu imgelemek için hem görsel hem de sözel bir metafor olarak kullanmıştır.

Küçük Prens on sekizinci bölümde çölde bir çiçekle karşılaşır ve ona insanların nerede olduğunu sorar. Çiçek yıllar önce altı yedi kadar insan gördüğünü ama uzun zamandır onlara rastlamadığını söyler. Ve çiçek ilginç bir akıl yürütmeyle insanların kökleri olmadığı için ,rüzgarda sürüklendiğini ifade eder. Burada “kök” ifadesini bir metafor olarak düşündüğümüzde aslında Exupéry’nin kök ifadesiyle aile, sevgi ve dostluk bağını kastettiğini anlarız. Kökü olmayanın rüzgarda savrulması imgesi de aile bağı, dostluk anlayışı olmayan insanların kendini bir yere ait hissetmeme duygusuyla açıklanabilir.

Küçük Prens on dokuzuncu bölümde insanları bulmak amacıyla bir dağa tırmanmıştır. Kendi gezegenindeki dağlardan çok daha farklıdır buradaki dağlar. Ve bu yüksek, sivri dağlardan dostluk anlayışıyla seslenir insanlara çok yalnız olduğunu ve dost olmalarını

istediğini söyler. Ancak sesinin yankısından başka bir şey duyamaz. Kişilerarası zekâ ve görsel zekâyı birlikte kullanarak anlamlandırabileceğimiz bir metafordur dağ ve yankı. Küçük Prens dağlardan gelen kendi sesinin yankısını insanların sesi zanneder. Ve onun dediklerini tekrar eden bu insanları hayal gücünden yoksun olmakla suçlar. Exupéry hayatlarında sadece başkalarının yankısı durumunda olan ve kendi dünyalarında, bağlar kurmadan yaşamayı tercih eden insanları dağ ve yankı sözel ve görsel imgelerle anlatmıştır.

Yirminci bölümde Küçük Prens güller açmış bir bahçeye karşılaşır ve gülünü hatırlayıp üzüntü duyar. Bir de hayal kırıklığı yaşar gezegenindeki gülünün eşi ve benzerinin olmadığını düşünmektedir. Ama fiziki olarak gördüğü bahçede bile en az beş bin gül kendi gülünün aynısıdır. Küçük Prens bu hayal kırıklığı ile yoluna devam ederken bir tikiyle karşılaşır.

Tilki evcil olmadığı gerekçesiyle Küçük Prens'in oyun oynama teklifini reddeder. Tilki evcilleşmek kelimesinin bağ kurmak demek olduğunu ifade eder ve Küçük Prens'in onu evcilleştirmesini ister. Exupéry'nin evcilleşmek sözüyle ifade ettiği şey bağlar kurmak

demektir, dostluklar kazanmaktır ve bu bir emek gerektirir. Ve başka insanlardan ayıran bu özellik hayatı güzelleştiren bir ögedir Exupéry'e göre. Evcilleştirmeyi dostluk kazanmayı anlatmak için bir metafor olarak kullanır yazar. Evcilleştirmek için ne yapılması gerektiğini sorar Küçük Prens. Tilki sabır sahibi olmak gerektiğini söyler. Öncelikle hemen yaklaşmaması gerektiğini günden güne biraz daha yakınında oturmasını tembihler. Çok fazla konuşmasının da gerekli olmadığını söyler. Kelimeler tilkiye göre bazen yanlış anlaşılmalara neden olacaktır. Ona emek harcıyıp her gün aynı saatte ziyaretine gelirse de daha kolay evcilleşebileceğini söyler.

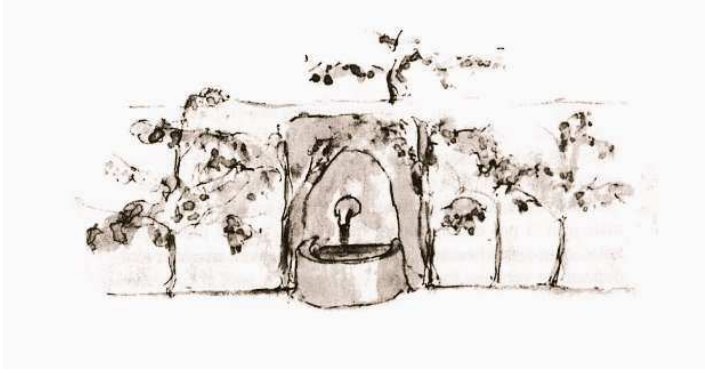
Evcilleştirmek yani dostluk kazanmak için emek harcamak gerekir. Ve evcilleşme sağlandıktan yani dostluk kazanıldıktan sonra bağlar kurulmuş demektir. Dost edinilen kişiden ayrılmak zordur ve tilki de Küçük Prens'ten ayrılmak istemez. Yazar Küçük Prens'in tilkiden ayrıldıktan sonra çimenlere yatarak ağladığı resmi çizmiştir. Ve tilkinin Küçük Prens'i merakla beklediği anı da resmeder Exupéry. Exupéry sevdiğimiz ,beklediğimiz kişileri yanımızda olmasalar bile onları hatırlayacağımız yolları gösterir bize. Tilki Küçük Prens'in saçlarını altın sarısına benzetmiştir ve yanı başındaki tarladaki buğday başakları da altın sarısı renktedir. Ve artık Küçük Prens'in ayak sesi tilkiye tatlı bir ezgi gibi yeraltından gelecektir kulağına. İyi bir gözlem gücü, zihnin harekete geçmesini ve görsel zekâmızın kuvvetlenmesini sağlar. Kitaptaki bu örneklerde olduğu gibi okullarda öğrencilere benzetmeler kullanma, metaforlar oluşturma etkinlikleri yaptırılarak görsel zekâlarının gelişmesine katkı sağlanabilir.

"Omegün sen öğleden sonra dörme geleceksen, ben saat dört mehin
olmaya başlayam."

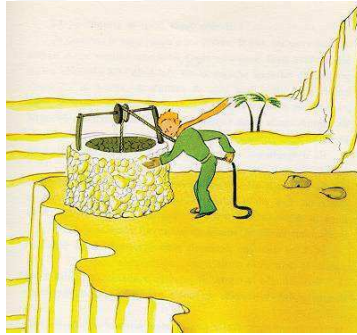
Yirmi ikinci bölümde bir demiryolu makasçısı ile karşılaşır Küçük Prens hızla geçen trenleri yönlendirme görevini terine getirmektedir makasçı. Hızla geçen trenlerin birbirini takip ettiğini düşünür Küçük Prens ve aceleyle giden trenlere anlam veremez. Ne makasçı ne de makinist bu acelenin nedenini bilmemektedir. Ama makasçı trendeki çocukların umarsızca cama burunlarını yapıştırmış durumda olduklarını hayal eder. Ona göre çocuklar dışında kimse neyi kovaladığını bilmemektedir. Exupéry tren metaforuyla hayatta nefes alacak vakit bulmakta zorlanan günümüzün insanının telaşını imgelemiştir.

Exupéry yirmi üçüncü bölümden önce bir çeşme resmetmiştir. Bu çeşme okuyucunun dikkatini çeker ve okuyucuyu düşündürür. Küçük Prens susuzluk gideren haplar satan bir satıcıyla karşılaşır. Satıcı bu haplardan içenlerin bir hafta boyunca hiç susamadığını ve böylece haftada elli üç dakika kadar kazandığını söyler. Küçük Prens elli üç dakikalık boş zamanı olsa ağır ağır bir çeşmeye yürümenin güzel bir etkinlik olacağından bahseder. Bu bölüm zamandan tasarruf edeyim derken hayatın tadını kaçıranları imgeler. Nitekim gündelik işlerden zevk almak da hayatı yaşamak anlamına gelir. Yazarın ağır ağır bir çeşmeye yürüyeceğini söylemesi yapılan gündelik işlerden de mutlu olabilmeyi ifade eder. Ve yazar çeşmeyi görsel bir imge olarak kullanıp ,zaman ve mutluluk kavramlarını sorgulamamızı sağlar.

Yirmi dördüncü bölümde pilotun suyu biter ve Küçük Prens ile beraber kuyu bulmak için yola koyulurlar. Birlikte geçirdikleri sekiz gün boyunca yazar Küçük Prens'i daha yakından tanımıştır. Uyuduğu bir sırada Küçük Prens'i kollarına alan yazar onun duygusal ve fiziki anlamda hassasiyetini kollarında taşıdığı Küçük Prens'i sırça bir hazineye benzeterek açıklar. Sırça her an kırılıp, kaybolmayı ifade eder ki Küçük Prens duygusal hassasiyetleriyle dikkat edilmeyi gerektiren bir kişidir. Hazine ise çok değerli, kaybetmeyi göze alamayacak kadar değerli olma anlamı taşır. Yazar Küçük Prens'e ve onun derinliğine bağlanmıştır. Onu kaybetmek istememektedir. Sonraki cümlelerde yazar Küçük Prens'in fiziksel narinliğini anlatırken yeryüzünde ondan daha kolay incinebilecek birini tanımadığını söyler. Ay ışığında Küçük Prens'i izlediğinde onun solmuş alnına ve yumulmuş gözlerine baktığında uçuşan sarı saçlara bakarak düşüncelere dalar. Küçük Prens'e iyice bağlanmaktadır. Ve Küçük Prens'in çok daha derin anlamlar taşıdığını söyler. Gözünün gördükleri yanıltıcıdır. Kitabın felsefesini oluşturacak şekilde yazar gözleri gerçekleri görmekte yetersiz bulur ve kalple bakmanın öğrenilmesi gerektiğini dile getirir. Dış dünyadan aldığımız görüntüleri zihnimizde anlamlandıramadığımız sürece bir çöpten farksızdır. Gördüklerimizi zihnimizde canlandırmak ve onları sembolleştirmek görsel zekânın kullanılmasını gerektirir. İçsel, kişilerarası ve görsel zekâmızı birlikte kullanarak hayata dair oluşturacağımız semboller, hayatı anlamlandırabilmemizi sağlayan öğelerdir.

Kitabın yirmi beşinci bölümünde Küçük Prens ve yazar kuyuya ulaşırlar. Büyük emek verilerek kuyudan çekilen bu suyu yazar şölen içkisi kadar tatlı bulur. Ve içtiği tüm içeceklerden farklı bir sudur bu. Bu farklılığı görsel imgelerle anlatır. Yazara göre bu suyun tatlılığı yıldızların altında beraber yürüdükleri geceki yürüyüşten, çıkrığın narin ezgisinden, kollarındaki kovayı çekme gücünden gelmektedir. Yazar suya ulaşmak için izlediği yolda hafızasında yer eden imgelerle suyun tatlılığını anlatmıştır. Yaşanılanların zihinde tekrar canlandırılması, gördüğümüz bir kişiyi hatırlamaya çalışmak fotoğrafını çektiğimiz görüntüleri tekrar çağırmak demektir ve görsel zekâmız kullanılarak gerçekleştirilebilecek bir yetidir. Yazar kuyudan içtiği bu tatlı suyu bir armağana benzetir. Ve bir armağan kadar iç açıcı bulur. Ve tekrar geçmişe giderek çocukluğunda aldığı armağanları düşünür. Ve bu armağanları güzelleştiren anılarını çağırır. Noel ağacının ışıkları gözünde canlanır. Gece duasının ezgisi kulaklarına gelir. Ve gülümseyen sevimli yüzler canlanır gözünde. Ve aldığı

armağanları güzelleştiren, onlara parıltı katan şeylerin bu anılar olduğunu söyler.

Küçük Prens'in gezegeninden ayrılışının yıldönümüdür. Ve aslında Küçük Prens'in pilotla geldiği yer onun Dünya'ya ilk ayak bastığı yerdir. Küçük Prens pilotla bir yıl boyunca insanlarda gözlemlediği ve anlam veremediği davranışları sıralar. Yazar Küçük Prens'e bir söz vermiştir, koyunu için bir tasma çizecektir. Küçük Prens yazarın bu sözünü tutmasını ister. Yazar cebinden taslakları çıkarırken onun gezegeniyle ilgili çizdiği resimleri de görür. Resimleri gerçeklerine çok benzetemez ama yine de onları koşulsuz gözlerle bakan çocukların

anlayabileceğini söyler. Exupéry bu bölümde yine hayal gücünü yitirmiş büyüklere göndermeler yapmıştır. Küçük Prens'e göre çocuklar hayal güçlerini kaybetmedikleri için yazarın resimlerini anlayabilecektir. Yani Küçük Prens de yetişkinlerden umudunu kesmiştir. Fil yutmuş boa yılanı resminden sonra resim sanatına uzunca bir ara veren yazar ,Küçük Prens sayesinde tekrar sanatını icra etmiştir. Ama Küçük Prens yazara bu sefer, resimlerinin hedef kitlesinin hayal gücünü kaybetmemiş olan çocuklar olması gerektiğini ima etmiştir. Ve Küçük Prens çocuklar için kaleme alınmıştır. Hatta Exupéry kitabının ithafında kitabı bir yetişine ithaf ettiği için özür diler ve ithafını değiştirip kitabı Leon Werth'in çocukluğuna ithaf eder.

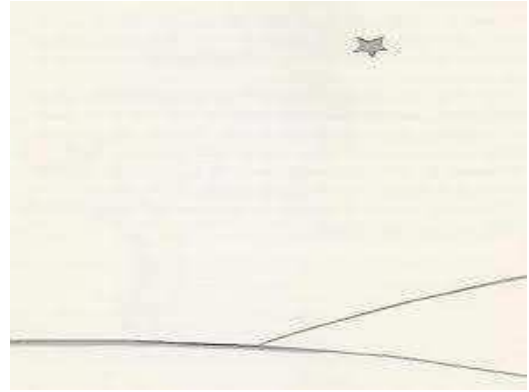

Kitabın yirmi altıncı bölümünde Küçük Prens uçağını tamir eden pilotla sözleştiği gibi akşam saatinde buluşur. Ancak Küçük Prens kuyunun yanındaki bir duvarın üstündedir ve biriyle konuşmaktadır. Pilot biraz daha yaklaşınca bunun çok zehirli bir sarı yılan olduğunu anlar ve hemen elini silahında atar. Yılan usulca kaybolup gider. Yazar hemen Küçük Prens'in sürekli boynunda olan sarı atkısını gevşetir. Küçük Prens'in boynundan çıkarmadığı atkısı da yazarın hayatından izler taşıyan bir görsel imge olarak değerlendirilebilir. Exupéry babasından sonra kardeşini kaybeder ve kardeşinin cenaze

töreninde çekilmiş resmini yanından ayırmaz. Bu yüzden Küçük Prens'in çölde bile çıkarmadığı atkısı ölen kardeşinin görsel imgesi olarak değerlendirilebilir. Küçük Prens'in korkmuş halini anlatırken yazar, onun kalbini vurulmuş bir kuşun kalbinin çarpışına benzetir. Küçük Prens yılanla akşama kendisini zehirlemesi için sözleşmiştir. Gezegenine geri dönüp, çiçeğine olan sorumluluklarını yerine getirmek istemektedir ve gezegeni çok uzak olduğundan bedenini yanına taşımak istemez. Onun için ölmüş görünecektir ama aslında ölmeyecektir. Küçük Prens gerçekleşecek olan ölümünü şöyle ifade eder: "Bırakılmış eski bir deniz kabuğu gibi olacak. Eski deniz kabuklarına acınmaz ki" (s.102) Ölüm sonrası kalacak olan bedenini eski eniz kabuklarına benzetir Küçük Prens. Yılan metaforuyla da yazar ölümü imgelemektedir. Pilotu korkutan ve Küçük Prens'i tedirgin eden bir hal betimlenmiştir. Küçük Prens'ten ayrılmak istememektedir yazar ve onun hayatındaki yerini anlatmak için şu ifadeyi kullanır: "Benim için çölde kaynaktı gülüşü." Bu benzetme yazarın yaşadıklarından yola çıkarak oluşturduğu bir benzetmedir. Çölde bir kaynak bulmak demek zorluklar içinde mucizevi bir durumdur. Yazar için de Küçük Prens bir mucizedir. Yılan Küçük Prens'i sokmadan önce, yazarı teselli edici cümleler kurar. Bu cümlelerde Küçük Prens yazarla geçirdiği vakitleri gözden geçirerek çeşitli anları belli semboller haline getirmiştir. Yazarın kuyudan çekerek Küçük Prens'e verdiği su hayat suyu gibidir ve suyu kuyudan çekerken çıkırığın çıkardığı ses ona müzik gibi gelmiştir. Küçük Prens dostuna armağan olarak suyu içtiği zamanın anısını bırakır. Ve Küçük Prens gezegenine döndüğünde dostunu hatırlayacaktır. Bu yüzden dostuna o gittiğinde yıldızlara bakmasını söyler. Gezegeni küçük olduğu için Küçük Prens'inkini göremese de tüm yıldızlar ona gülümser gibi görünecektir böylece. Ve bir benzetme daha yapar Küçük Prens bu durumu anlattıktan sonra: "Sanki sana yıldız yerine gülmeyi bilen bir sürü çan vermişim gibi." Daha sonra da Küçük Prens ona yazarı hatırlatacak imgeden bahseder: "Ben yıldızlara bakacağım. Bütün yıldızlar, çıkırığı paslı birer kuyu olacak. Hepsi taze su sunacaklar bana."(Exupéry, 2015, s.102) Ve son teselli

cümlesi de imgelerden oluşur Küçük Prens'in : “Göreceksin ne eğleneceğiz! Senin beş yüz milyon çanın, benim beş yüz milyon çeşmem olacak...”(Exupéry. 2015, s.102) Çan ve çeşme görsel zekâ kullanılarak oluşturulan metaforlardır. Görsel zekâ zihinde anıları, kişileri yeniden canlandırmaya da yardımcı olur ve bu hatırlamayı kolaylaştıran metaforlardır. Exupéry için tüm bu analizlerden yola çıkarak diyebiliriz ki hem kitabı desteklediği resimler, hem de oluşturduğu metaforlarla Exupéry zekâsını etkili kullanan biridir. Küçük Prens veda cümlelerinden sonra yılanın sokması sonucu sakince veda etmiştir yazara. Yazar Küçük Prens'in gidişini bir ağacın devrilişine benzetir. Kitabın son bölümünde yazar altı yıl sonrasını yazar. Evine dönmüştür ama kederlidir. Geceleri yıldızlara bakınca beş yüz milyon çan çalıyor gibi gelir ona ve Küçük Prens'i anar. Bu hoş anıda onun canını sıkan bir ayrıntıyı hatırlamıştır. Küçük Prens'in koyunu için çizdiği tasmaya kayış yapmayı unutmuştur ve koyunun çiçeği yemesinden endişelidir. Küçük Prens'in çiçeği fanusla kapattığını hatırlayınca içi rahatlar ve tüm yıldızlar ona gülümser. Fakat Küçük Prens'in bir ihmali olabileceği ihtimalini düşününce tüm çanları gözyaşı olarak görür. Exupéry “çizmeyi unuttuğu kayış” ile hayatta hep bir şeylerin eksik kaldığı duygusunu imgelemiştir. İçimizi huzursuz eden bir şeyler her zaman vardır. Şu cümlesiyle de Exupéry iyimserlik ve karamsarlık duygularını imgeler: “Gökyüzüne bakın ve sorun kendinize: Evet mi; hayır mı ? Koyun çiçeği yedi mi, yemedi mi? Bakın her şey nasıl değişecek...” (s.105)

Yazar kitabın son iki sayfasında aynı resmi çizerek kitabını bitirir. Ancak resmin birinde Küçük Prens'in usulca bir ağaç gibi yere yıkıldığı da resmedilmiştir. İki resimdeki yer de aynıdır. Burası Küçük Prens'in hem yeryüzünde görüldüğü hem de kaybolduğu yerdir. Yazar için bu resim hem en hüzünlü hem de en güzel resimdir. Kum tepeleri ve bir yıldızdan oluşan bu resim yazarın belleğindeki Küçük Prens imgesidir artık.

Yazar bir uyarıda bulunur okuyucuya bu son resmi iyice incelemelerini ister. Dikkatli bakıp eğer Afrika'ya , çöle yolları düşerse burayı tanıyabilsinler ister. Ve burada bir yıldızın altında beklemelelerini salık verir. Çünkü ona göre Küçük Prens ölmemiştir ve tekrar aynı yerden Dünya'ya gelme ihtimali vardır. Afrika'ya gidenler için uyarılarda bulunur yazar eğer karşılarna küçük, sarı saçlı bir çocuk çıkarsa ve sorulan soruları yanıtlamazsa bu çocuğun Küçük Prens olabileceğini söyler. Ve ona haber vermelerini rica eder. Yazar bakmakla görmek arasındaki farka da değinir. Resmi iki kere çizmiştir çünkü bakmamızı değil görmemizi ister. Bu resmin bizim zihnimizde de bir sembol olarak kalmasını ister. Çünkü Küçük Prens'i bize çocukluğumuzdaki saf duyguları hatırlatmak için vardır.

Günümüze baktığımızda çocukların şiddet sahnelerinin kullanıldığı eğlence sektörüne maruz kaldığı görülmektedir. "Günde ortalama iki-dört saat televizyon izleyen bir çocuk, 12 yaşına geldiğinde 8.000 cinayet ve 10.000 şiddet olayına tanık olmaktadır."(Parlakyıldız Karakuş, 2005). Bu yüzden çocukların ekranlardan uzaklaştırıp, Küçük Prens gibi kitaplarla buluşturulması da zekâ gelişimi açısından önem arz etmektedir.

Küçük Prens Kitabındaki Kişilerarası Zekâ Yetileri

Küçük Prens'te sözlü ve sözsüz iletişim. Sözlü ve sözsüz iletişim becerisi gerek konuşarak gerekse jest ve mimiklerle karşılaştığımız kişilerle ilişki kurmaktır. Küçük Prens'in ikinci bölümünde yazar kaza geçirip, çöle düşene kadar dostsuz yaşadığını ifade eder. Ve çölün ortasında ölümle burun burunayken kendisinden koyun çizmesini isteyen bir çocukla karşılaşır. Küçük Prens'in yazarla ilk iletişimi bir istek üzerine kuruludur. Yazar içinde bulunduğu durumu unutup çocuğun isteğini yerine getirmeye çalışır. Küçük Prens'in iletişim girişimi başarılı olmuştur. Yazar çocukken çizdiği resmi çizer. Çünkü resim sanatına uzunca bir ara vermiştir ve koyun çizebileceğinden emin değildir. Küçük Prens yazarın resmini görünce fil yutmuş bir büyük boa yılını istemediğini söyler. Bugüne kadar kimsenin tahmin edemediği resmi Küçük Prens doğru yorumlamıştır. Bu durum yazar ve Küçük Prens arasındaki iletişimi kuvvetlendirir. Çünkü bizi anladığımızı düşündüğümüz insanlarla iletişimimizi arttırmak isteriz. Ve bu ilişki ileride sağlam bir bağa dönüşecektir.

Exupéry kitabın dördüncü bölümünde bir iletişim problemi olan önyargı konusuna parmak basar. Küçük Prens'in gezegeni olan B-612 bir Türk astronom tarafından bulunur. Bu gökbilimci bir rapor hazırlar . Raporunu Gökbilimcilerden oluşan bir kurultaya sunar. Fakat başında fes, ayağında şalvar var diye sözüne kimse kulak vermez. "Büyükler böyledir işte" (Exupéry, 2015, s.20) Exupéry bu ifadelerle insanlar arasında iletişimi engelleyen, onların gerçek potansiyellerini ya da özlerini anlamamızı zorlaştıran ön yargıya dikkat çekmiştir. Kitabın bu bölümü okullarda öğrencilerle paylaşılabilir ve ötekileştirmenin zararları üzerine konuşulabilir. Ayrıca insan hakları konusu değinilip öz eleştiri de yapılabilir.

Kitabın ilerleyen cümleleri ülkemizde farklı şekillerde yorumlanmıştır. Hatta bu ifadeler kitabın günümüzde vazgeçilmiş olan 100 Temel Eser içerisinden önce çıkartılıp sonra tekrar eklenmesine neden olmuştur. Süreyya ve Uyar'ın çevirisine göre o cümleler:

Bereket versin, Asteroid B-612'nin onurunu kurtarmak için dediği dedik bir Türk önderi tutmuş, bir yasa koymuş: Herkes bundan böyle Avrupalılar gibi giyinecek, uymayanlar ölüm cezasına çarptırılacak. 1920 yılında aynı gökbilimci bu kez çok şık giysiler içinde Kurultay'a gelmiş. Tabii bütün üyeler görüşüne katılmışlar.(Exupéry, 2015)

1 Ocak 2015 tarihiyle beraber Exupéry'nin ölümü üzerinden tam yetmiş yıl geçtiğinden telif hakkı serbest hale gelmiş ve tüm yayınevleri kitabı (Küçük Prens) basabilmiştir. Elbette bu durum çeviri problemlerini birlikte getirmiştir. Küçük Prens çevirileri ile ilgili birçok çalışma mevcut olduğundan çeviri konusuna değinmeden konunun incelenmemiş bir bölümü olan kişilerarası zekâ açısından bu çeviri problemi değerlendirilecektir. Çeviride yer alan “ dediği dedik bir Türk Önderi” ifadesi kitabın başka çevirmenlerce yapılan çevirilerinde farklı şekillerde yer almaktadır. Kısa bir örneklendirmeye çevirmenlerin tartışılan bölümde hangi kelimeyi seçtiklerine göz atalım: “Dediği dedik bir Türk lider”(Ağıryürüyen, Mavibulut), “Büyük bir önder”(Dranas, Kapı yayınları), “Bir Türk Diktatör” (Montanari, İthaki Yayınları), (Ergüden, Büyülü Fener), (Tunç, Yuva Yayınları), (Erşen,Zeplin Kitabevi), (Arslan, Hece Yayınları), (Birsal, Lotus Yayınları), “Dediğim dedik bir Türk lider” (Yerguz, Say Yayınları), “ Dediği dedik sınırsız yetkili bir Türk Başkanı” (İleri, Everest Yayınları), “Bir Türk lideri” (Yengin, Kırmızıkeci), (Ural, Pupa Yayınları), (Topuz, Remzi Kitabevi), “Tüm yetkileri eline alan bir Türk yönetici” (Türkay, Natos Kitap Yayınevi), “Otoriter bir Türk lideri” (Erkovan, Şule Yayınları), “Türk devlet adamı” (İpek, İlgi Çocuk), “Buyurgan bir Türk yönetici”(Kalender, Fom Kitap), “Baskıcı bir Türk Önderi” (Meral, Beyan Yayınları).(Koç,2015).

Çeviriler incelendiğinde seçilen kelimelerde bazı kaygıların ağır bastığı görülmektedir. Kitapta Atatürk ve kılık kıyafet devrimi eleştirildiği gerekçesiyle çeviriler görüldüğü şekilde çeşitlenmiştir. Neydim(2005) “Küçük Prens Çevirilerindeki Çevirmen Kararlarına Erek Odaklı Bakışla Bir İnceleme” çalışmasında bu konuyla ilgili şunu söyler: “Genel olarak söylersek, çevirilerin tümü, metnin bu bölümünde, kaynak metnin hedef kitlesinde yarattığı anlamı ve duyguyu, erek metnin hedef kitlesinde yaratmaktan uzak kalmıştır.”

İçsel ve kişilerarası zekâ alanlarının tarihsel süreçlerden ve kültürden etkilenen bir yönü vardır. Her kültürün kişisel zekâ alanlarını oluştururken kullandığı semboller sistemi bulunur.(Gardner,2004) Atatürk Türk toplumu için bir kurtarıcıdır ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur. Toplumumuzda yeri tartışılmaz bir değerdir ve bir semboldür. Ayrıca Exupéry'nin kitabın bu bölümünde bahsettiği kişi Atatürk olsa bile toplumumuzdaki Atatürk değerini tam manasıyla anlaması beklenemez. Çünkü yaşadığı coğrafyada kullandığı sembolleştirme sistemi bizimkinden farklıdır. Üstelik Exupéry 1920 'den bahsetmiştir. Bu tarih kılık kıyafet devriminin tarihi ile bağdaşmaz. Kitabın fantastik bir hikaye olduğunu düşündüğümüzde de bu çıkarımda bulunmak zorlama bir yaklaşım olacaktır.

Küçük Prens beşinci bölümde önlem alınmadığında tüm gezegenini sarabilecek olan baobaplardan bahsettikten sonra onların zararlarından korunmak için vaktinde önlem almak gerektiğini ve henüz büyümemişken onları temizlemek gereğini söyler. Ve Küçük Prens yazardan baobapların güzel bir resmin çizmesini ve böylelikle çocukları uyarmasını ister. Küçük Prens bu uyarıyı yapmazsa ve diğer çocukların başına baobaplarla ilgili bir problem gelirse bundan kendini sorumlu tutacaktır. Bu bölümde sorumluluk bilinci baobaplarla metaforlaştırılmıştır. Başkalarına karşı sorumluluk bilincine sahip olma onlarla iletişim kurmanın yollarından biridir.

Kitabın dokuzuncu bölümünde yer alan “ Kelebeklerle dostluk kurmak istediğime göre iki üç tırtılın kahrını çekeceğim elbet.” (Exupéry, 2015, s.42) cümlesi dikkat çekicidir. Dostluk insanlarla kurulan ilerlemiş bir ilişkinin ürünüdür. Hayata değer atan duygular içinde olan dostluk bazen fedakarlığı bazen iyi ve kötü zamanlarda yanında olmayı bazen de hoşgörülü olmayı gerektirir. Kişilerarası zekâyâ sahip olan kişilerin arkadaşlıklarının yanında dostlarının da olduğu görülür. Bu cümleden yola çıkarak yine okullarda hoşgörü, dostluk , fedakarlık değerleri işlenebilir.

Küçük Prens on ikinci bölümde bir ayyaş ile karşılaşır. Ayyaşın durumu Küçük Prens'i derinden yaralar. Çünkü haksız da olsa insani olan utanma duygusuyla içtiğini söyler. Küçük Prens yardım etmeyi düşünür ancak edemez. Daha fazla konuşmaz ve iletişimi sonlandırarak gezegeni terk eder. Bağımlılığa sahip olan kişi onunla çeşitli iletişim yolları tercih edildiğinde düşünmeye gerek duymadan kötü alışkanlığına devam edebilir. Bu durumlar için bağımlılık terapisinde kullanılan ifadeyle yardım etmeden yapılan yardım yöntemini kullanmak gerekir. (Jung, 2007) . Exupéry bu bölümde bazen insanlarla ilişkiyi kesmek gerektiğini ve bunun da aslında bir iletişim yöntemi olduğunu anlatır.

On üçüncü gezegene geldiğinde Küçük Prens bir işkolikle karşılaşır. Bu kişi yaptığı işten kafasını kaldırıp Küçük Prens'e bakma gereksinimi duymaz. Küçük Prens bu adamı ayyaşla benzetir yani ona göre bu adam da bağımlı biridir. Bu adamın bağımlılıkları ayyaşınkinden farklıdır. Bu adam sahip olma ve hırsıyla daha çok çalışma bağımlısıdır. Üstelik Küçük Prens'in de dikkatini çeken sigara bağımlılığı vardır. Ağzında sönmüş bir sigara vardır ve bunun farkında bile değildir (Jung, 2007) .Bağımlılık hali insanlarla ve doğayla iletişimi koparan bir durumdur. Bu işkolik adam bırakın yıldızların güzelliğinden etkilenmeyi yıldızları saydığına bile farkında değildir. Küçük Prens işkolige yıldızları ne yaptığını sorar. Adam onlara sahip olduğunu söyler. Yıldızlara sahip olmanın ne işe yaradığını sorar. Adam zengin olmasını sağladığını söyler. Bu sefer zengin olmanın ne işe yaradığını sorar. İşkolik adam yeni yıldızlar satın almaya yaradığını ifade eder. Küçük Prens bu noktada işkolige bir kez daha ayyaşla benzetir. Çünkü işkolik adam da amaçsız bir kısırdöngüdedir. Bu kısırdöngü onu kendinden, insanlardan ve doğadan uzaklaştırmıştır. “Geçmişten bugüne hep makamlar(mevkiler) statü sağlarken, para, mal, mülk sahibi olmak, toplum içinde varlıklı kabul edilerek, saygınlık kazanılır...”(Parlak yıldız, 2019). Kitapta anlatılan işkolik de amaçsızca, sadece yıldızlara sahip olmanın peşine düşmüştür. Bu bölümle sanayi toplumlarındaki işkoliklere göndermeler yapar Exupéry. Günden güne insanların iletişiminin

yok olduğu çağımızda amaçsızca sahip olma eğilimimize dikkat çeker. Bu bölümde dikkat edilmesi gereken bir nokta daha vardır. Toplumda işkolik insanlar başka insanlar tarafından çok çalışkan olarak algılanabilir. Çalışkan olmak ve işkolik olmak birbirine karıştırılmamalıdır. O yüzden Exupéry işkolik karakterini olumsuz özellikleriyle ele almıştır.

Küçük Prens Dünya'ya geldiğinde kendini bir çölde bulur. Çöl zorlu koşullar demektir, çöl yalnızlıktır. Biraz ilerleyince sarı bir yılan karşına çıkar. Küçük Prens ona insanların nerede olduğunu, burada çok yalnız kaldığını söyler. Yılan bu aşamada bir bilge oluverir ve insanların yanı başındayken de yalnızlık çekilebileceğinden bahseder. Exupéry 'nin yilana söylettiği şey çevremizde fiziksel anlamda çok insan olsa da iç dünyamıza ya da düşünce dünyamızda hitap etmeyen kişilerin bizde uyandırdığı duygunun ancak yalnızlık olacağıdır. İletişim kişilerarası zekânın bir yetisidir. Ancak kişi bu yeterliliğe sahip olsa bile etrafında ilişki kurmak isteyeceği derecede değer vereceği kimseye rastlamayabilir.

Küçük Prens çölde bir çiçekle karşılaşır. Ve ona insanları nerede olduğunu sorar. Çiçek eski zamanlarda insanları gördüğünü ancak uzun zamandır onlara rast gelmediğini belirtir. Ve kökleri olmadığından çölde savrulmuş olabileceklerini söyler. Bu anlatıda kök aileyi ya da sevilen insanları ya da uğruna savaşılan bir yurdu temsil eden metafordur. İnsanları çoğu zaman ayakta tutan şey kurduğu bağlardır. Yazar Exupéry kuvvetli bağların insanın oradan oraya savrulmasını engellediğini anlatmaya çalışmıştır.

İnsan sosyal bir varlıktır. Küçük Prens çölde geçirdiği zaman boyunca insanlara ulaşmaya çalışır. Bu amaçla dağların tepesine tırmanır ve bir dost istediğini haykırır. Duyduğu ise kendi sesinin yankısıdır. Fakat Küçük Prens'in dostluk ihtiyacını tilki karşılar. Tilkiyle karşılaştığında Küçük Prens hala dost arayışındadır. Tilki onu evcilleştirmesi şartıyla Küçük Prens'in dostu olabileceğini söyler. Ancak Küçük Prens hala insanların peşindedir. Tilki bu noktada çağımızın iletişim kusurunu gözler önüne seren şu cümleleri kurar: “

İnsanların tanımaya ayıracak zamanları yok artık. Aldıklarını hazır alıyorlar dükkânlardan .Ama dost satan dükkânlar olmadığı için dostsuz kalıyorlar.”(Exupéry, 2015, s.80) Modern çağda insanlar birbirine zaman ayırmamaktadır. Evcilleştirmek kelimesini , hala gerçek anlamında yalnızlığımızı paylaşmak için eve aldığımız hayvanları bizimle yaşamaya uyumlu hale getirmek için kullanılmaktayız. Oysa evcilleştirmek sözcüğüyle Exupéry değer vermek, emek harcamak ve zaman ayırmak kavramlarını bir araya getirir ve tilkiye evcilleştirmenin yöntemlerini anlattırır. Küçük Prens evcilleşmenin nasıl gerçekleşeceğini tilkiden öğrenir: “ Çok sabırlı olmalısın. Önce benden biraz uzakta ötede çimenlerin arasında oturacaksın. Şöyle ben seni göz ucuyla süzeceğim, sen ağzını açmayacaksın . Çünkü sözcükler yanlış anlama kaynağıdır. Her gün biraz daha yakınımda oturursun...” Tilkinin anlattığı dost edinme sürecidir. Exupéry dost edinmek için aceleci olmamak gerektiğini, doğal süreci içinde dostluğun oluşacağını ima eder. Ayrıca dostluğun sadece çok konuşmak demek olmadığını çıkarabiliriz bu cümlelerden. Dost huzur demektir ve insan dostunun yanında sessizce kalarak da huzur bulabilir. Ayrıca tilki Küçük Prens’e her gün aynı saatte gelirse evcilleşmenin daha kolay olacağını söyler. Bu da dostlu için emek harcamanın gerekliliğini ifade etmektedir. Kişilerarası zekâyâ sahip insanların mutlaka bir iki tane de olsa dostu vardır. Çünkü dostluk bir iletişim yetisidir. Bu arada Küçük Prens gezegeninde bıraktığı gülünün de onu evcilleştirdiğini fark eder. Dostundan ayrılmak zordur. Gezegeninden ayrıldığı zamandan beri içindeki hüznün sebebi çiçeğine duyduğu hasretidir. Ve hem tilki hem de Küçük Prens ayrılırken aynı hüznü yaşar. Ama artık gördüklerine farklı anlamlar yüklerler. Tilki artık her buğday başağı görüşünde Küçük Prens’i sevgiyle anacaktır. Ve dostlara dair anılar duygularımızı zenginleştirir.

Küçük Prens’te duyguları okuma. Karşımızdaki kişinin duygularını fark etmek ve ona göre tepkiler geliştirmek etkili bir iletişimin özelliğidir ve kişilerarası zekâ yetisidir.

Kitabın yedinci bölümünde yazar Küçük Prens'in çiçeği hakkında bilgilere ulaşır. Gezegene gelip açan bu çiçek epey nazlıdır. Çiçeğin kaprislerinden bıkmıştır. Küçük Prens biraz da bu yüzden gezegenini terk eder. Ancak kitapta kullandığı cümleler onun çiçeğinin duygularını okuyamadığını itiraf ettiği cümledir. Ve pişmanlık yaşamaktadır. Çünkü çiçeğinin yaptıklarını hep kapris olarak algılamıştır ve onun sözlerine değil davranışlarına önem vermesi gerektiğini anlayamamıştır. Yani Küçük Prens çiçeğin duygularını doğru analiz edememiştir. Küçük Prens'in pişmanlığı artmıştır. Fakat kendini teselli edecek bir düşünce bulur. Ve o zamanlar duyguları anlayabilecek bir olgunlukta olmadığından bahseder. Exupéry pişman olmamak için iletişimde olduğumuz kişilerin henüz yanlarındayken duygularını anlamak için çaba göstermemiz gerektiğini bu cümlelerle anlatır. Bu bölümde ayrıca eleştiri ve öz eleştiri kavramları karşımıza çıkar. Küçük Prens 'in şikayet ettiği konu çiçeğin böbürlenmesidir. Ve Küçük Prens bu durumu eleştirir ayrıca çiçeğin söylediklerinin altındaki gerçekleri kavrayamadığı için de öz eleştiri yapar. Bu iki kavram okullarda çocukların kişisel zekâlarının gelişmesi için farklı etkinliklerle öğrencilere sunulabilir.

Küçük Prens yılanla karşılaştığında onu görüntüsü bakımından hafife alır ve tuhaf bulur. Yılan da Küçük Prens'e karşı bir acıma duygusu taşır. Çünkü Dünya'daki tehlikelere karşı cahil olduğunu fark etmiştir. Nitekim Küçük Prens daha sonra yılanın gücünü zehrinden aldığını öğrenir. Önyargıları bir kenara bırakıp kişilerin ve kendimizin güçlü yönlerini ve zayıflıklarını bilmek özümüzü anlamak için önemlidir.

Küçük Prens'in evcilleştirdiği yani dost edindiği tilkisi bize duyguları okumanın sırrını verir. Ve tilki insan ancak ve ancak kalbiyle baktığı zaman doğulara ulaşabileceğini ve gerçeklerin gözle görülmediğini söyler. Exupéry insanları anlamının ancak kalp gözüyle bakarak gerçekleşebileceğini anlatmaya çalışmıştır . Gerçek olan gördüklerimiz ya da duyduklarımız değil hissettiklerimizdir. Ve gerçeklere ulaşmanın yolu duyguları okuma yetisinden geçer.

Küçük Prens'te işbirliği içinde çalışma. İşbirliği içinde çalışmak ortaya bir ürün koyarken birlikte çalıştığımız herkesin bu üründe emeğinin olmasını sağlamaktır. Küçük Prens uğradığı ilk gezegende buyurgan bir kralla karşılaşır. Bu kral hükmetme hastasıdır. Yaptıramayacağı şeylerde bile mantığa bürüme yöntemini kullanılıp olayların kendisi istediği için bu şekilde sonuçlandığını görmek ister. Çünkü “Kurallar, kralları, krallar da kuralları sevmez, neden?.. İnsanın yaratılışında var olan kurallara, dünyanın yaratılışındaki kompozisyonu, estetiğin bir yansımasıdır, diye bakmak; insanın kuralları sevmesine, ona tabî olmasına, onu uygulamasına, onunla buluşup yaşamasına yol açar.”(Parlak yıldız, 2016)

Elbette kral bir metafordur. Burada kral gücü elinde zorla tutmaya çalışan bir idareci, bir öğretmen , bir iş adamı, ya da aile reisi olabilir. Bu kişiler etrafındaki insanları onlara zorla itaat ettirmeye çalışırlar. Tıpkı kralın Küçük Prens'i bir buyruk olarak görmesi gibi. Asıl olan sadece hükmetme hırsıdır. Bu hırsı besleyenler aslında kişinin yetersizliği ya da korkuları olabilmektedir çoğu zaman. Kral gezegeninde yalnız yaşamaktadır yani aslında kimseye hükmedemez ama öyle hissetmek ister. Ve kral Küçük Prens'e gezegeninde bir fare olduğunu ve onu yargılamak için gezegeninin adalet bakanı olması teklifini yapar ve ara sıra ona ölüm cezası verebileceğini söyler .Kralın bu teklifi işbirliği gibi görünse de kral aslında emrinin altında olacak ve yaptığı kötülüğü , adaletsizliği onunla paylaşacak bir kurban aramaktadır. Bu bölümde işbirliği yapmak yerine , emirlerine uyacak kişilerle çalışmayı seçen ve en küçük bir aksaklığı bu kişilerin üstüne atan kişiler temsil edilmiştir. Küçük Prens bu teklifi kabul etmez ve kendini kullandıran, boyun eğen kişi olmaz. Exupéry bize kral metaforuyla işbirliğinin ne olmadığını açıklamıştır.

Küçük Prens'te başka kişilerin bakış açısıyla dinleme. İletişimde en büyük problem kişilerin kendi söyleyeceklerine odaklanmasıdır. Başka kişilerin bakış açısıyla dinleme yetisi sadece karşımızdaki kişinin söyleyeceklerine odaklanmaktır.

Küçük Prens'te boa yılanları ile ilgili okuduklarından yola çıkan yazar altı yaşındayken bir fili yutmuş boa yılanı resmeder. Yaptığı resmi büyüklere göstererek onların ne diyeceklerini büyük bir merakla bekler. Küçük ressam büyüklerin vereceği tepkilere odaklanmış durumdadır. Başka kişilerin söyleyeceklerine odaklanma ,onları bütün benliğiyle dinleme kişilerarası zekânın bir yetisi olan karşımızdaki kişinin bakış açısıyla dinleme yeteneğinin gelişmiş olduğunu gösterir. Nitekim küçük ressam ve yazar büyüklerin cevaplarını topladıktan sonra onları değerlendirerek bir yargıya ulaşır. Yetişkinlerin hiçbir şeyi tek başlarına anlayamadıklarını söyler. Onların anlamaları için sürekli açıklamalarda bulunmak da çocuklar için sıkıcı bir etkinliktir.

Kitabın yedinci bölümünde yazarın Küçük Prens'i onun bakış açısıyla dinleyememesinden kaynaklanan bir kriz oluşur. Yazar uçağı tamir etmek için uğraşmaktadır ve içme suyu bitmek üzeridir. O sırada Küçük Prens çiçeklerin neden dikenleri olduğu üzerine kafa yormaktadır. Dikenlerin ne işe yaradığını sorar Küçük Prens.. Yazarın cevabı kriz yaratır. Yazar bu stresli anın etkisiyle dikenlerin hiçbir şeye yaramadığını söyler. Üstelik onların bir kötülük emaresi olduğunu da dile getirir. Bu cevap Küçük Prens'in öfke patlaması yaşamasına neden olur. Yazar o an ölüm kalım savaşında olduğu için Küçük Prens'in dediklerine odaklanmamıştır ve bunu itiraf eder. Çok zor durumda olduğu için düşünmeden konuştuğunu dile getirir. Bu durum yazarın stresli olduğu anda Küçük Prens'in bakış açısına göre düşünemediğini gösterir.

Küçük Prens'te empati. Empati kurmak iletişimde olduğumuz kişiye hak vermek demek değildir. Empati karşımızdaki kişinin bakış açısını anlamak için onun gibi düşünebilmeyi deneme yoludur. Bu becerinin gelişmesiyle başka kişilerin hangi davranışı niçin yaptığı, duyguları ve değerleri daha kolay anlaşılabilir. Küçük Prens yazardan koyun çizmesini istediğinde yazar üç farklı deneme yapar fakat Küçük Prens'e beğendiremez. En son bir sandık çizmeye karar verir ve istediği koyunun içinde bulunduğunu söyler. Bu sandık

Küçük Prens'i çok mutlu etmiştir. Bu olayda yazar kendini Küçük Prens'in yerine koyar ve hayal ettiği koyunu anacak insanın kendi zihninde oluşturabileceğini düşünür. Yazarın Küçük Prens'i mutlu edecek sonuca ulaşması onun bakış açısıyla düşünebilmesi sayesinde.

Küçük Prens'in yılanla karşılaştığı bölümde yılanın Küçük Prens'e acıma duygusuyla yaklaşması empati yetisiyle yorumlanabilir. Yılan tarafından düşünüldüğümüzde Küçük Prens Dünya'ya yeni gelmiştir ve başka gezegenlerden farklı tehlikeler barındıran bu gezegen karşısında oldukça saftır. Onun bu durumu anlar yılan ve ona zarar vermeyi düşünmez . Sadece onu tatlı bir dille uyarır ve eğer isterse onu gülüne kavuşturmak konusunda yardımcı olabileceğini söyler.

Küçük Prens yirminci bölümde dağlardan inip bir yerleşim noktasına ulaştığında bir gül bahçesi ile karşılaşır ve gezegenindeki çiçeğin türünün gül olduğunu anlar. Çeşitli duygu gelgitlerinden sonra çiçeğinin ona benzeyen bu çiçekleri görmesi halinde neler düşünebileceğini anlar ve bu durumla karşılaşsa çiçeğinin kendini naza çekeceğini ve acınacak durumda olduğunu belirtmek için öksürük krizlerine gireceğini ve kendisine gülünmesinden hiç hoşlanmayacağını düşünür. Ve empati Küçük Prens empati yapmıştır. Küçük Prens hayal ettiği bir durumda gülünün nasıl tepki vereceğini kendisini onun yerine koyarak açıklamıştır.

Küçük Prens'te sinerji. Sinerji kazanmak ve oluşturmak bir ekip çalışmasında yapılabilecek etkinliklerdir. Kişilerin bireysel çabalarından ziyade istenilen ürünün bir araya gelip, inanarak ortaya konmasıdır. Küçük Prens kitapta birçok karakterle aynı anda karşılaşmaz. Gezdiği altı gezende yaşayan kişiler de yalnızdır, tikiyle de yılanla da hep tek başına karşılaşır. Kitabın son bölümüne kadar olan süreçte Küçük Prens'in bir anlama çabası içinde olduğu görülür. Ancak kitabın yirmi dördüncü bölümünde pilotun suyu bitmiştir ve pilot ölümle yüz yüzedir. Küçük Prens acıkma ve susama eylemlerinin ne demek olduğunu

bilmez. Ancak bu sırada sinerji olarak yorumlayabileceğimiz bir olay gerçekleşir. Küçük Prens susamak nedir bilmemektedir ancak pilota susadığını söyler ve bir kuyu aramayı teklif eder. Burada Küçük Prens pilotun susuz olduğunu bilmektedir ve suyun kalbe de iyi gelebileceğini söyler. Ve bu sorunun ikisi için de ortak olduğunu dile getirir. Ve ortak hedef kuyu bulmaktır. Küçük Prens ve pilot zorlu bir yolculuk geçirirler. Fakat bu yolculuk onları birbirine yakınlaştırır. Aralarındaki bağı dostluğa dönüştürür. Ve sonunda kuyuya ulaşırlar. Kuyunun yanında çakırık, kova ve ip hazırdır. Pilot kuyudan suyu çeker ve Küçük Prens'e içirir. Suyu ihtiyaç duymadan yaşayabilen Küçük Prens bu suyu kana kana içer. Ve bu suya susadığını ifade eder. Pilot da suyu kana kana içer ve bu içtiği suyun bir armağan gibi olduğunu söyler. Hem Küçük Prens hem de pilot bu anı ve bu tadı unutamaz. Çünkü ulaştıkları bu suda ikisinin de emeği ve birbirine karşı duyduğu sorumluluk duygusu vardır. Küçük Prens ve pilotun kuyuyu bulma yolunda yaşadıkları ve ulaştıkları su ikisinin oluşturduğu sinerjinin ürünüdür diyebiliriz. Exupéry bize bir kuyuyla iki kişilik sinerjiyi anlatmıştır.

Küçük Prens Kitabındaki İçsel Zekâ Yetileri

Küçük Prens'te konsantrasyon. İçsel zekanın yetilerinden olan konsantrasyon bir konuyu tüm benliğiyle düşünmektir. Bu yeti kişinin çevresel etmenlerden uzaklaşıp sadece ilgilendiği konu üzerine yoğunlaşmasını gerektirir. Küçük Prens kitabında yazarla Küçük Prens'in tanışması Küçük Prens'in yazardan bir koyun çizmesini istemesiyle başlar. Küçük Prens koyun çizdirmeye odaklanmıştır ve yazarın(pilot) çölde kaza sonrası yaşadığı zorluğun bile farkına varmaz. Küçük Prens'in niçin koyun çizdirmeye çalıştığını beşinci bölümde anlatırız. Küçük Prens'in gezegeninde baobap tohumları vardır. Ve eğer önlem alınmazsa küçücük olan gezegenini sarabilir. Küçük Prens bir sorunla karşı karşıyadır. Bu onun hayatında bir krizdir. Ve çözüm bulmak için odaklanır. Bulduğu çözüm , gezegenine bir koyun götürmektir. Koyun baobapları büyümeden yiyecek ve Küçük Prens'in gezegeni

güvende olacaktır. Küçük Prens 'in sorununu çözmek için geçirdiği düşünsel süreçler ve konsantrasyon yetisi onun içsel zekâya sahip olduğunun göstergesidir. Exupéry okuyucuya düşünerek sorunlarımıza yaratıcı çözümler bulabileceğimiz mesajını da vermektedir. Ayrıca Küçük Prens gezegenine karşı sorumluluk duygusu taşımaktadır. Ve bu duygudan da yola çıkarak yaşadığı probleme çözüm bulmaya çalışır.

Kitabın beşinci bölümünde Küçük Prens diğer çocukları baobapların etkilerine karşı uyarmak için yazardan etkileyici bir resim çizmesini istemiştir. Yazar bu sorumluluk bilinciyle baobapları çizer ve kendini aştığını ifade eder. Yazar baobapları çizerken bir sorumluluk duyduğunu ve bu duyguyla kendimi aştığını söyler. Kendini aşmak ancak yapacağı işe tüm dikkatini vermeyi gerektirir. Ve kitapta yazar konsantre olarak kendini aşmıştır.

Küçük Prens on dördüncü bölümde karşılaştığı fenerciye yakınlık duymuştur . Çünkü onun diğerlerinden farklı olarak başka insanları düşünerek hareket ettiğini düşünür ve ona yardım etmek ister. Günün doğduğu saatlerde fenerini söndürüp, battığı saatlerde yakmak zorunda olan fenerciye önerilerde bulunur. Gezegenin çok küçük olduğunu ve isterse üç adımda çevresini dolaşabileceğini söyler. Güneş alan bir yerlerde kalmak için gezegenin çevresini dolaşabileceğini de söyler. Böylece dinlenmeye ihtiyaç duyduğunda zaman yürüyerek gündüzlerden yararlanabilirsin önerisinde bulunur. Ancak fenerci asıl istediği şeyin uyumak olduğunu söyler ve bu fikri olumlu karşılamaz. Yaptığı iş fenerciyi uyuşturmuştur. Bu uyuşukluk halinden kurtulmaz, mutsuz ve monoton yaşamaya devam eder. Burada Exupéry bize konsantrasyonun ne olmadığını gösterir. Fenercinin zihni yaptığı monoton işten başka bir şey algılayamamaktadır. Oysa konsantrasyon bilinçle yapılan bir odaklanma işlemidir.

Küçük Prens'te düşünsellik. Düşünsellik, hayatımızda düşünmeden yaptığımız onca işin üzerine düşündürmektir. Hayata daha dikkatli bakmak için hayatın akışında durmak ve etrafımızdaki sıradan görülen şeylerdeki sırrın farkına varmak demektir. Küçük Prens altı yaşında kitap okuma yetisine sahip bir çocuğun bir deneyimi ile başlar. Çocuk yani yazar “Yaşanmış Öyküler” adlı bir kitap okumuştur. Okuduğu bu kitapta onu çok etkileyen bir bilgi edinir. Kitapta boa yılanlarından bahsedilmektedir. Boa yılanlarının avlarını yeme şekli oldukça ilginçtir. Bir lokmada ve çiğnemenin yutarlar avlarını. Hiç hareket etmeden hatta uyuyarak de altı ay boyunca sindirirler. Henüz altı yaşında olan yazar okudukları üzerine derin derin düşünmeye başladığını ifade eder. Şaşkınlık içindedir ve merakla sorgulamaktadır. Okumak birçok insanın sahip olduğu bir beceridir. Ancak yaptığı bu okuma eyleminin üzerine derin derin düşünmesi yazarın içsel zekânın bir yetisi olan düşünselliğe sahip olduğunu gösterir. Ve ayrıca okuyucuya küçük yaşlardan itibaren okumalarımızın üzerine düşünmek gerektiği mesajını verir.

Küçük Prens on dördüncü gezegende bir fenerciyle karşılaşır. Bu fenerci bir yönetmelik gereği(kimin tarafından belirlendiği belirtilmemiş) feneri yakıp söndürmektedir. Eskiden bu işi bir sabah bir de akşam yapmaktayken şimdi gezegeni hızlı dönmeye başladığından her dakika yapmaktadır. Fenercinin kendine ayıracak bir dakikası bile kalmamıştır. Fenerci işini, hiç düşünmeden, sorgulamadan sadece yönetmelik gereği yapmaktadır. Bu aşırı uğraş fenercinin yalnız kalmasına sebep olur. Bu sorgusuz sualsiz, değişen şartlar düşünülmeden yapılan iş bir kısır döngüye dönüşmüştür. Fenercinin tek isteği uyumaktır. Bu da ondaki uyumsuzluğun göstergesidir. Hayatını sorgulamaya üşenen bu adam hayatından da hiç memnun değildir. Ama zincirlerini de bir türlü kıramaz. Exupéry'nin anlattığı bu hal kendi hayatı üzerine durup , düşünmeyenlerin yani içsel zekâlarını kullanamayanların geleceği hal olarak sunulmuştur. Hayatın monotonluğundan kurtulmak düşünsellik yetisini kullanabilmekle ilgilidir. Bu yeti sayesinde hayatımızda artık geçerliliği

olmayan uygulamaları kaldırma fırsatını kendimize veririz. Yoksa kitaptaki fenerci gibi kendi gezegenimizin monotonluğunda çırpınır dururuz. Küçük Prens fenercinin gezegenini çok sever ve orada fenercinin yanında yaşayabileceğini bile düşünür. Fakat fenercinin gezegeni çok küçüktür. Yani uğraşları tüm dünyasını kaplayan insanlar yalnız kalmaya mahkumdur. Bu gezegende her dakikada bir günbatımı yaşanır ve Küçük Prens günbatımlarının tadını çıkaran biri olduğu için bu gezegeni çok sever. Fenerci ise gün batımlarını sadece bir iş olarak görür. Hayatındaki gereksiz uygulamaları kaldıramayan fenerci günbatımlarının huzurundan mahrum olmuştur.

Küçük Prens'te yürütücü biliş/ üst biliş. Yürütücü biliş aldığımız kararları gözden geçirme, analiz etme demektir. Yürütücü bilişe sahip kişiler yaşadıkları sıkıntılar hakkında kendileriyle konuşurlar. Üst biliş düşünme davranışı hakkında düşünme demektir.

Kitabın onuncu bölümünde Küçük Prens asteroidleri dolaşma kararı alır ve bunun nedenini de açıklar yazar. Küçük Prens bu gezegenleri kendini eğitmek amacıyla ve boş zamana değer katmak için gitmeye karar verir. Bu kararı verebilmek için kendinde bazı eksiklikleri görebilmek ve bunları nasıl düzelteceği üzerine düşünebilme yetisi gereklidir. İnsandaki merak duygusu da bu düşünceyi destekleyen bir ögedir. Okullarda Küçük Prens'ten yola çıkarak öğrenciler merak etme ve kendini geliştirme kavramları üzerinde durulabilir.

Küçük Prens'in buyurgan kralla karşılaştığı bölümde kral Küçük Prens'in adalet bakanı olmasını ister ancak Küçük Prens gezegende kimsenin olmadığını söyler. Kralın cevabı kişinin bir üst biliş oluşturmasının ne kadar zor olduğunu anlatan bir ifadedir: "O zaman sen de kendini yargıyorsun. En gücü de budur zaten Kendini yargılamak başkalarını yargılamaktan çok daha güçtür. Kendini yargılamayı başarabilirsen gerçek bir bilgesin demektir."(Exupéry, 2015, s.48) Yürütücü bir biliş geliştirmek kolay bir yeti değildir ve iyi işleyen bir içsel zekâyâ sahip olmayı gerektirir.

Yürütücü biliş kişinin kararlar almasını ve aldığı bu kararları sorgulamasını gerektirir. Küçük Prens'in on ikinci bölümünde bir ayyaştan söz edilir. Bu kişi unutmak için içmekte, içtiği için utanmakta ve utandığı için tekrar içmektedir. Yani bir kısır döngü yaşamaktadır. Suç işleme, işlediği suçtan utanma ve unutmaya çalışma bir döngü halini alır.(Jung,2007) Bu kısır döngü insanın kendi hayatı hakkında karar vermesini kolaylaştıran öz denetimi elinden alır. Bu kişiler aynı zamanda özgüvenini de yitirirler.

Küçük Prens on yedinci bölümde insanların Dünya'da kapladığı alanla ilgili bir analiz yapar. Ve Dünya'da yaşayan bütün insanların Dünya'da kapladıkları yer göz önüne alındığında en küçük Pasifik adasına yerleşecek kadar olduklarından bahseder. Ancak Küçük Prens'e göre insanlar buna inanmaz .Dünya için önemli olduklarını, Dünya'da geniş bir yer kapladıklarını, onlar olmazsa Dünya'nın bir anlamının olmayacağını düşünürler. Exupéry aslında insanların çoğunda olan kendini fazla yüceltme duygusuna sunduğu bu sayısal verilerle karşı çıkar. Ona göre insan doğada küçük bir yer kaplar ve onun kurallarına göre yaşar. Exupéry özü kavrama yetisine sahiptir. Bu cümleler onun dünyada bulunduğu yerin farkında olduğunu gösterir. İki dünya savaşı görmüş bu yazar insanların Dünya'daki büyük coğrafyalara nasıl olup da sığamadıklarını anlayamamıştır. Küçük Prens 'in yirmi beşinci bölümünde Küçük Prens dünyada insanların Küçük bir bahçede bile beş bin gülleri olduğunu fakat yine de aradıkları şeyi bulamadıklarını söyler. Bu ifadeler insanların düşünmeden hareket ettiklerini anlatmak için söylenmiştir. Küçük Prens'e göre Dünya'da insanların neyi istedikleri ya da ne düşündüklerini anlamdan eyleme geçme peşindedir. Ve düşünmeden eyleme geçen insan bir süre sonra neyi aradığını da unutmaktadır. Düşüncelerimizin üzerine düşünmemek içsel zekâmızın körelmesine neden olarak bizi duygulardan uzaklaştırır ve mutsuzluğa sürükler.

Küçük Prens'te değişik duyguların farkında olma eğilimi. Günlük hayatta yaşadığımız duyguların , duygu değişimlerinin üzerine düşünmeyi unuturuz çoğu zaman.

Kendimizi daha iyi tanımamıza yardımcı olan bir yetidir değişen duyguların farkına varmak. Bu yetiyi harekete geçirmek için, kişinin durup, dinlenip kendi duyguları üzerine düşünmesi gerekir.

Küçük Prens'in ilk bölümünde yazar ona güzel bir gelecek sunduğunu düşündüğü resim sanatından vazgeçtiğini açıklar. Çünkü büyüklerin hepsi yaptığı resmi şapkaya benzetmiştir. Hayal kırıklığı yaşamıştır. Sanatının anlaşılmasını beklemektedir. Büyükler yazarın kendi ifadesiyle hevesini kırmışlardır. Bu yüzden Küçük Prens yaptığı resimlerin başarısız olduğunu söyler. Bu örnekte yazar yaşadığı duygu değişimlerinin farkındadır . Resme yeteneğinin olduğunu bilir ve başarıma duygusunu kendi içinde yaşar. Fakat başkalarının görüşleriyle duygularının değiştiğini görülür artık o da kendi resmini başarısız olarak görmektedir. Ressam değil pilot olmaya karar verir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde tekrar resim sanatına başlayacak olan yazar insanların vereceği tepkilerin kişilerin ruh dünyalarında ne gibi değişiklikler yapacağını da göstermek ister. Kişilerin birbirine vereceği tepkiler onların geleceklerini de etkileyebilmektedir. Ayrıca yazar çok olumlu bir yönmüş gibi sunmasa da yazar yaşadığı başarısızlık sonucu farklı bir yeteneğinin olduğunu keşfederek pilot olmaya karar verir. Bu durum yazarın değişen duygularının farkına varıp onun başarıma duygusuna tekrar ulaşabileceği bir alan seçmesine yardımcı olur .Ve bu durum ancak içsel zekâya sahip olan bir bireyin yaşayabileceği zihinsel bir süreçtir. Yani yazar başardığına inama, başaramadığını düşünme , başaracağına inanma duygu değişimlerini farkına vararak yaşamıştır.

Kitabın altıncı bölümünde Küçük Prens insanın hüznü olduğunda günbatımlarını izlemekten daha çok zevk aldığını söyleyerek üzülmeye ve hüznü gibi duyguları farkına vararak yaşadığını anlatır. Küçük Prens'in kitabın on birinci bölümünde kendini beğenmiş bir adamla karşılaşır. Bu adam herkesin kendine hayranlık duyduğunu düşünmektedir ancak gezegeninde yaşayan kimse yoktur. Küçük Prens'in de onun hayranı olduğunu düşünür ve abartılı

şapkasıyla sürekli Küçük Prens'i selamlar. Ancak Küçük Prens hayran olmanın ne demek olduğunu bilmemektedir. Kendini beğenmiş adam bunun bir inanma meselesi olduğunu söyler. Ona göre Küçük Prens bu kendini beğenmiş adamı , gezegenin en yakışıklı, zengin ve zeki kişisi olarak gördüğü için ona hayrandır. Küçük Prens bu gezegende çok kalmaz çünkü kendini beğenmiş adam onun sorularını bile duymamaktadır. Bu durumu açıklar Exupéry kitapta. Kendini beğenmiş insanların sadece kendisiyle ilgili övgüleri dinlediğini söyler. İçsel zekâsı gelişmiş olan kişi hem kendi duygularının hem de başkalarının duygularının farkında olan kişidir. Kendini beğenmişlik hali ya kişideki bir eksikliğin ya da sahip olduğu özellikleri fazlaca yüceltmenin göstergesidir ve sağlıklı bir ruh hali değildir. Exupéry kendini beğenmiş adam metaforuyla duygularının farkında olmayan bir kişinin kendini bile tanıyamayacak hale gelme ihtimalini somutlaştırır. Toplumda alçakgönüllü olmak kabul gören bir duygudur. Exupéry kendini beğenmiş anlatırken kendini beğenmiş adamın alçakgönüllü bir ifadeyle şapkasını çıkardığını ve öyle Küçük Prens'i selamladığını söyler. Buradaki alçakgönüllülük toplumun değer yargılarıyla uyuşan bir alçakgönüllülük değildir. Öyle olmadığı halde kendini alçakgönüllü gösterme çabasıdır ki samimiyetsiz bir yaklaşımdır. Kendinden uzaklaşmış kendini beğenmiş imgesinden yola çıkarak okullarda öğrencilere alçakgönüllülük ve samimiyet değerleri anlatılabilir. Küçük Prens bu gezegenden hemen gider çünkü adama hayranlık duymadığı halde öyleymiş gibi davranmak istemez. Yani Küçük Prens dalkavukluk yapmaz. Duygularından emin oluşu onun karar vermesini kolaylaştırır ve bu gezegeni çabucak terk eder.

Kitabın yirmi altıncı bölümünde pilotun yaşadığı duygu değişimleri anlatılır. Uçağını onarmak için uçağın olduğu yere geri dönen pilot Küçük Prens'i bırakır ama başına gelebilecek şeyleri düşünüp kaygılanır. Döndüğünde Küçük Prens'in yanında yılanı görür ve korkar. Küçük Prens' e bir şey olmadığı için sevinir. Ondan ayrılacağına farkına varınca hüznelenir ve dostundan ayrılacağı için üzülür. Exupéry yazdığı bu bölümle pilotun değişen

duygularının farkına varmamızı sağlamıştır. Ve Exupéry duyguların hayatın özünü oluşturduğunu ,gerçeklerin gözle görülmeyeceğini söyleyerek anlatır.

Kitabın sonunda Küçük Prens yılanın sokmasıyla hayata veda eder. Ama Küçük Prens aslında ölmeyeceğini sadece yolculukta bedenini yanında taşıyamayacağını söyler. Ne şekilde algılanırsa algılsın ölüm bir veda etme biçimidir ama geride kalan anılar bu durumun acısını hafifletir. Yazar da Küçük Prens'e vedasından altı yıl sonra yazdıklarında duygularının farkındadır. Ama üzüntüsünün biraz hafiflediğinden bahseder. Ve artık yıldızlara baktığında Küçük Prens'i hatırlamaktadır. Yazar tam da içinin rahatladığı sırada bir şeyi unuttuğunun farkına varır. Küçük Prens'in koyunu için bir tasma çizmiştir fakat kayış kısmını çizmeyi unutmuştur. Şimdi şüpheler içindedir. Koyunun Küçük Prens'in çiçeğini yeme ihtimalini düşünür. Bir yandan Küçük Prens'in çok temkinli olduğunu ve koyununu kontrol edeceğini düşünür ve mutlu olur ama bir yandan bir dalgınlık anı ihtimalini gözünde canlandırarak üzüntüyle dolar. Exupéry bir kayıştan yola çıkarak hayata bakışımızın her şeyi değiştireceğini anlatmaya çalışmıştır. İyimserlik ve karamsarlık duygularını anlayabilmemiz için Gökyüzüne bakmamızı ve koyunun çiçeği yiyip yemediğini düşünmemizi ister. Koyunun gezegendeki çiçeği yediğini düşünüldüğünde karamsarlık, yemediğini düşünüldüğünde de iyimserlik duyguları uyanacaktır.

Küçük Prens'te özü tanıma ve değer verme. Özü tanıma ve değer verme içinde yaşadığımız evrenin farkına varmaktır. Bu durum bizim doğanın bir parçası olduğumuz , doğanın da bizlerin bir parçası olduğu anlamını taşır. Aynı düşünce yoluyla dünyayı paylaştığımız insanlar bizim bir parçamız ve biz de onlarda bulunan bir parçayızdır.

Küçük Prens'in dördüncü bölümünde yazar Küçük Prens'in gezegeni hakkında bilgi sahibi olduğundan bahseder. Bu gezegenin ilk defa bir Türk astronom tarafından bulunduğunu

söyler. Yazar bu bilgiye okudukları hakkında ulaştığını ifade etmiştir . Buradaki ifadelerden insanın yaşadığı merak etme ve tanımaya çalışma çabası anlaşılmaktadır.

İnsanlar doğanın türlü hallerinden etkilenme yetisine sahiptir. Kimileri yağmurlu günde hüznle dolar, kimileri için gece yalnızlıktır. İnsanın gençliği ömrünün baharındır, sonbahar ölümü hatırlatır. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Kitaba dönersek Küçük Prens'in de doğa olaylarından etkilendiğini görürüz. Küçük Prens günbatımlarını izlemeyi çok sever. Ancak Küçük Prens'in günbatımlarını sevmesinin altında yatan duygu üzüntü ve hüznüdür. Ve bir gün tam kırk dört günbatımı izlemiştir . Ve günbatımları izlediğinde insanın üzüntüsünü daha çok hissettiğini söyler. Buradan Küçük Prens'in bazı kötü günler geçirdiği çıkarımında bulunabiliriz ama o günlerde de doğa ona günbatımını hediye ederek onu avutmuştur.

Küçük Prens gezegenini terk ettikten sonra altı farklı gezegene uğrar. Bu gezegenlerde gördüğü insanlar hayatta karşılaştıklarımız ve içimizde yaşattığımız kişilerdir. Bazen hükmetme hırsından delirmiş bir kral oluruz, bazen hayıflana bir kendini beğenmiş, bazen her şeyi unutmak isteyen ayyaş, bezen kalpsiz bir iş adamı, bazı günler görev takıntılı fenerci ve bazen de gezegenleri anlatan ancak kendi gezegenini bilmeyen bir coğrafyacı olabiliriz. Exupéry Küçük Prens'e gezegenleri dolaştırırken aslında bizi ruhumuzun içinde bir yolculuğa çıkarır. (Jung,2007) İnsanın özünde başka insanlar da yaşar. Bu kitap öze ulaşmak için yaptığımız içsel yolculukta bize rehberlik etmektedir.

Küçük Prens on üçüncü bölümde bir işkolikle karşılaşır. İşkolik kendince ondan önce kimse akıl etmediği için yıldızlara sahip olma işinin patentini almıştır. Daha çok yıldız kaydedip bunları bankaya yatırıp, yeni yıldızlar bulununca onları da satın alma hırsıyla çalışır. Yıldızları bankaya yatırıp ,onların sayısının yazılı olduğu kağıdı çekmesine koymakla huzur bulur .Başka da bir amacı yoktur. Bu durumu Küçük Prens tuhaf karşılar . Ve işkolik adamın

yaptığı işin kimsenin bir faydasına olmadığını düşünür. Ona göre bir atkıya sahip olmak daha işlevseldir. Ayrıca Küçük Prens başkalarına fayda sağlamayan işlerin çok da önemli olmadığını ifade eder. Küçük Prens kendi gezegeninde çiçeğini sulayarak ve yanardağlarını süpürerek onlara faydalı olduğunu söyler. Bunu da yaptıklarıyla yanardağlarına ve çiçeğine faydalı olduğunu işkoluğun ise yıldızları sayarak faydalı bir şey yapmadığını dile getirerek anlatır. Exupéry insanlara faydalı olmanın hayata anlam katan bir değer olduğunu vurgular. Eğer bizler de doğanın ve insanların bir parçasıysak onlara sağlayacağımız yararlar bizim de ruhumuzu besler.

Küçük Prens on dördüncü bölümde küçük bir gezegene gider. Burada bir sokak feneri ve bekçiyle karşılaşır. Küçük Prens diğer gezegenlerden farklı olarak bu fenercinin yaralı bir iş yaptığını düşünür. Ona göre bu işin bir anlamı vardır. Fenerini yakınca gezegenin ortasına bir yıldız doğdurmuş, ve güzel bir çiçek açtırmış gibi olur. Exupéry ancak insanların faydasına olacak işlerin kabul edilebileceğini ifade eder.

Küçük Prens on beşinci bölümde bir coğrafyacı ile karşılaşır. Bu coğrafyacı denizler, okyanuslar ,kıtalar hakkında bir çok şey bilir ancak kendi gezegeninde var olan yeryüzü şekillerini bilmez ve farkına varmaz. Sadece bilimsel verilerle uğraşır. Coğrafyacının yaptığı bildiklerini anlamlandırmak değil sadece kayıt altına almaktır. Bilimsel bir bakış açısı merak duygusuyla birlikte yürür. Burada Exupéry bir çok şey bilen ancak bildiklerini insanlar için ya da doğayı daha iyi kavrayabilmek için kullanamayan bilim adamlarını eleştirir. Küçük Prens'in gezegeninde olan şeyleri kaydetmeye çalışan coğrafyacı onun çiçeğini kaydetmek istemez. Onun geçici olduğu yorumunu yapar. Exupéry burada sadece bilimsel gerçeklerle olayları değerlendirip insanın iç dünyasını yok sayan zihniyeti eleştirir Küçük Prens coğrafyacının önerisiyle Dünya'ya gelir. Bu gezegene hem problemleri hem de güzellikleri içinde barındırmaktadır. Küçük Prens bu gezegenle ilgili bilgilere gördüğü diğer gezegenlerle ilgili bilgileri kıyaslayarak ulaşır. Bu gezegende bir sürü sarhoş, bilim adamı, coğrafyacı vb.

yaşamaktadır. Exupéry yaşadığımız dünyadaki düzenin farkına varmamızı sağlayan bir benzetme yapar ve Dünya'nın hareketlerindeki düzeni opera balesine benzetir.

Küçük Prens'te yüksek düzeyli düşünme becerileri. Yüksek düzeyli düşünme yetisi olan kişi düşünme süreçleri üzerine düşünüp, onları analiz etmiş ,bir bilgiye ulaşmış ve bu bilgileri hayatında kullanarak istediği hayata ulaşmış kişidir. Bu yetinin örneği Küçük Prens'te görülmektedir. Kitapta yazar resim sanatından vazgeçip pilot olmaya karar verir ve yetişkinlerle uzun zaman birlikte olur. Yani yazar artık çocuk değildir. Ancak yazar zekâ parıltısı gördüğü kişileri çocukken çizdiği fil yutmuş boa yılanı resmiyle test etmeye devam etmektedir. Fakat istediği cevabı alamamıştır. Daha sonra o kişilerin anlayacağı dilden konuşmaya devam etmiştir. Ve artık boa yılanlarından değil golf, politika, kravat gibi onların anlayacağı şeylerden bahsetmeye başlamıştır. Ve bu durumun diğer kişilerin yazarı akli başında bir insan olarak değerlendirmesini sağladığını söylemiştir. Bu ifadelerden yazarın yüksek düzeyli bir düşünme becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Yazar artık bir yetişkin olmuştur ama içindeki çocuğa kulak vermektedir. Yetişkinler hakkındaki ilk düşüncelerinin değişmediğini ifade eder. Böylelikle onlara uyum sağlar gibi görünse de çocukça düşünmeyi , hayal gücüyle yaşamayı tercih etmiştir. Ve hala büyüklere hak vermemektedir. Ama onların seviyesine inmektedir. Günlük hayatta çocukları anlamak için onların seviyesine inmeye çalışırız ama yazar burada çocukluktan uzaklaşmış. Hayal gücünü kaybetmiş yetişkinleri eksik görür. Ve onların seviyesine inerek ,anlayacakları dilden konuşur. Yaşadıklarının sonucunda düşündüklerini de gözden geçirerek ,bu süreçte yalnız kalmayı da göze alarak içindeki çocuğu yaşatmayı seçmiştir. Bir dosta sahip olmayı istemesine rağmen ruhuna hitap edecek birini bulamadığı için yalnız kalmayı seçmiştir.

Kitabın geneline baktığımızda Küçük Prens'in yazara kendi hayatı hakkında doğrudan bilgiler vermediğini görmekteyiz . Yazar Küçük Prens'in anlattıklarından yola çıkarak ,çıkarmada bulunduğu ufak tefek bilgileri toplayıp, düzenleyip bir kitap haline

getirerek bizlere Küçük Prens'i tanıtır. Bu cümlelerden bazıları: “ Demek Küçük Prens'in gezegeni olsa olsa ev büyüklüğünde bir yerdi!”(Exupéry, 2015, s.18) , “Beşinci gün Küçük Prens'in gizini çözebildim. Her zaman olduğu gibi bunu yine koyuna borçluyum.” (Exupéry, 2015, 24), “Ah Küçük Prens'im! Senin o üzüntü dolu küçük hayatını yavaş yavaş anladım böylece.”(Exupéry, 2015, s.30) Yazarın bu çıkarımlarda bulunması kişilerarası zekânın yüksek düzeyli düşünme becerisiyle ilgilidir.

Küçük Prens'in dokuzuncu bölümünü incelediğimizde kahramanın öz denetim geliştirdiği sonucuna ulaşırız. Öz denetim yüksek düzeyli düşünme yetisinin bir sonucudur. Küçük Prens'in gezegeninde kendinden başka kimse yoktur. Kuralları ihtiyacına göre kendisi oluşturmuştur. Ve sorumluluk bilinciyle rutinlerini aksatmaz. Yanardağlarını süpürür, çiçeğiyle ilgili yapması gerekenleri yapar ve baobap ağaçlarının sürgünlerini onlar henüz büyümeden koparır. Ve bu durum onun sorumluluk sahibi olduğunu da gösterir. Ayrıca Küçük Prens yine dokuzuncu bölümde gezegeninden gitme kararı alır. Bu kararı uygulayacağı zaman çiçeğinin tavırlarının değiştiğini görür . Küçük Prens'in çiçeği de (ki Exupéry'nin eşi olan Consuelo'yu temsil eden bir imgedir.) öz eleştiri yapar ve sevgisini belki de ilk kez Küçük Prens'e gösterir. Ama gitmesini zorlaştırmaz. Küçük Prens ve çiçek sevgilerine rağmen birbirlerini serbest bırakma belki de yaşadıklarını gözden geçirme fırsatını verirler birbirlerine.

Küçük Prens kitabında zaman kavramı üzerinde bolca durulur. Çünkü zaman eylemlerimizi değerlendirmek ve planlamak için gereklidir. Dünü, bugünü ve yarını düşünmek değişen duygu ve düşünce yapımızı analiz ederek , bunlardan sonuçlar çıkarmak ve yeni kararlara ulaşmak için önemlidir. Yani içsel zekânın en önemli yetisi olan yüksek düzeyli bir düşünme beresine sahip olmak için zaman kavramı çok önemlidir. Küçük Prens'te insanların zaman kavramının sırrına eremedikleri yönler yansıtılır. Küçük Prens demiryolu makasçısı ile karşılaştığında hızla bir yerlere yetişmeye çalışan insanlara anlam veremez .

Hatta o demiryolu makasçısı da modern çağdaki bu hıza anlam verememekte ve insanları ne aradıklarını bilememekle suçlamaktadır. Farklı yönlere giden trenlere yol göstererek kimsenin yerinden memnun olmadığını söyler. Ama her şeyin farkında olanlar trende bile burunlarını cama yapıştıran çocuklardır. Makasçı merak ve heyecanla bir tek çocukların hayattan keyif aldığını belirtir. Zamanı planlama derdine düşüp nereye gittiğimizi ve amaçlarımızı unutmak öz denetim oluşturmamızı da güçleştirir ve burada bahsedildiği gibi hayattan zevk almayan bireyler olmamıza neden olur. Kitabın yirmi üçüncü bölümünde de zaman kavramı üzerinde durulur. Bir satıcı susuzluk gideren haplar satmaktadır. Böylelikle insanlar su içmek için haftada harcadıkları elli üç dakikayı kazanmış olacaklardır. Küçük Prens hayatı yaşamak için kullanılmayan zamanın bir çöp olduğu kanısındadır ve kendi keyfine göre kullanabileceği elli üç dakikası olsaydı tadına varmak için bir çeşmeye doğru yavaş yavaş yürümeyi tercih edeceğini söyler.

Küçük Prens'te Doğa Zekâsı Unsurları

Şehirleşmenin hızla arttığı günümüzde doğa zekâsına duyulan ihtiyaç günden güne artmaktadır. Ayaklarımızın toprakla temas etmediği, güneşin ilk ışıklarının yüzümüze vurmadığı, bir çiçeği büyütmediğimiz, bir hayvanla dost olamadığımız ve mevsimlerin geçişini bile fark edemediğimiz kapalı mekanlarda geçen hayat bizim özümüzü bozmakta ve bizi doğadan uzaklaştırmaktadır. Oysaki her insanın içinde bir doğa zekâsı mevcuttur. Yaşadığımız doğa ile bütünleşme, etrafımızdaki doğal bitki örtüsünün farkına varma, canlılarla iletişim içinde olma ve onları koruma, doğanın bize verdiği tepkilerin farkında olma ve bitki yetiştirme doğal zekânın yetileridir.(Bümen,2004) Küçük Prens kitabında doğaya ait bilgiler, hayvanlar ve bitkiler bazen bir metafor olarak kullanılmış, bazen de gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır. Bu açıdan bakıldığında Küçük Prens'te doğa zekâsının yetilerine rastlamak mümkündür. Yazar Exupéry bu zekâsını tam anlamıyla kullanamadığını düşündüğü yetişkinlerin de eleştirileriyle kulağını çekmiştir.

Küçük Prens ve doğa ile bütünleşme.Doğa ile bütünleşmek içinde yaşanan gezegeni bir ev olarak görmek demektir. Bu durum insanın kendini de doğanın bir parçası olarak kabul etmesini gerektirir. Ve kişinin yaşadığı doğa hakkında da bilgi sahibi olması şarttır.

Küçük Prens küçük bir gezegende yaşar. Ve bu gezegenin içinde Küçük Prens'in yaşadığı ayrı bir ev betimlenmemiştir. Yani Küçük Prens'in yaşadığı gezegen onun evi olarak kabul edilir. Hatta Küçük Prens'in ziyaret ettiği gezegenlerde de oralarda yaşayan kral, kendini beğenmiş adam, coğrafyacı, fenerci, sarhoş, iş adamı da herhangi bir evin içinde değil kendi gezegenlerinde betimlenmişlerdir. Exupéry gezegenleri ev yerine kullanarak aslında yaşadığımız gezegenin bizim evimiz olduğu mesajını verir. Her ne kadar doğanın zararlı etkilerinden kaçınmak için barınma ihtiyacıyla korunaklı evlerde yaşasak da evlerimizin de bir evi vardır ve bu ev doğanın ta kendisidir. Yaşadığı yerin doğal özelliklerini bilmek çok önemlidir. Kitapta coğrafyacı bu noktada eleştirilir. Coğrafyacı farklı gezegenlerdeki yeryüzü şekillerini bile kaydederken, kendi gezegeni hakkında en ufak bir bilgiye sahip değildir. Küçük Prens coğrafyacıya yaşadığı gezegenin çok güzel olduğunu söyler. Okyanuslarının olup olmadığını sorar. Coğrafyacı ise bunu bilmediğini söyler. Küçük Prens'in dağlar, çöller, ırmaklarla ilgili olan sorularını da aynı şekilde yanıtlar coğrafyacı. Ve en son bunları bilememe nedeni olarak kâşif olmadığını dile getirir. Coğrafyacı Küçük Prens'i farklı gezegenleri gezdiği ve anlamaya çalıştığı için kâşif olarak görür ve ondan gezegeniyle ilgili bilgileri alıp, kaydetmeye çalışır. Exupéry bu anlatıda hepimizin kendi gezegenimizin kâşifi olmamız gerektiği mesajını verir.

Küçük Prens gezegeni ile ilgili bilgilere ve bu bilgilerin verdiği sorumluluklara sahiptir. Küçük Prens gezegeninde üç tane yanardağının olduğunu ve bunlardan ikisinin etkin birinin sönmüş olduğu bilgisini verir coğrafyacıya. Küçük Prens yanardağlarının lavlarını her gün süpürür ve hatta sönmüş olanı bile süpürür. Yanardağların özelliğini hakkında bilgi

sahibidir. Eğer lavları süpürmezse bu dağların püskürebileceğini bilmektedir. Küçük Prens gezegenine gelen tohumları ayırt etme konusunda da ustalaşmıştır. Hangisinin iyi hangisinin kötü huylu olduğunu bilir ve gezegenini baobap tohumlarından korur. Küçük Prens'in gezegeninde ayrıca özenle baktığı bir çiçeği bulunur. Kitapta Küçük Prens'in gezegeniyle bir bütün olarak yansıtılması ve gezegeninin sorumluluğunu üzerinde taşıması doğa zekâsının bir yetisi olarak doğa ile bütünleşmenin bir örneğidir.

Küçük Prens'te doğal bitki örtüsüne duyarlılık. Yaşadığımız çevrenin bitki örtüsünü bilmek, faydalı ve zararlı olanları ayırmak, kendimiz ve doğa için bu bitkileri kullanmak bilgimiz doğal bitki örtüsüne duyarlılığın sonucudur.

Küçük Prens kitabında bazı bitkiler yer almıştır. Ana vatanının Afrika olduğunu bildiğimiz baobap ağaçları kitapta yer alır. Baobap ağaçlarının dev cüsseli olduğu anlatılır. Kitapta hem yazarın hem de Küçük Prens'in bu ağaçları bildiği gösterilir. Kitabın yazarı aynı zamanda pilot olduğu için Afrika'ya uçuşları sırasında karşılaşmıştır bu ağaçlarla. Afrika'da bulunduğunda bir masal havası veren bu ağaçlar Küçük Prens'in küçük gezegeni için bir felaket unsuru olabilirler. O yüzden Küçük Prens gezegeninde bu ağaçlar büyümeden onları koparır. Aslında her bitkinin kendi doğal ortamında yetiştide doğaya güzellik katabileceği anlatılır bu metinde.

Küçük Prens'te canlılar ile etkileşim kurma, koruma. Canlılarla etkileşim kurma yetisi onlara ilgi göstermeyi ifade eder. Canlıları beslemek ve tepkilerini anlamlandırmak bu yetiyle ilgilidir.

Küçük Prens kitabında Küçük Prens'in gezegeninde yetiştirdiği çiçeği beslemesi, dış etkenlere karşı onu koruması, onunla konuşması bu yetinin örneğidir. Ayrıca kitapta alt metne hitap etse de Küçük Prens ile yılan ve tikinin diyalogları geçer. Yılan ölümü temsil etmiştir kitapta. Ama üst metin olarak incelediğimizde Küçük Prens'in başka bir gezegenden geldiği

için tehlikelerin farkında olmadığına vurgu yapılır. Bu yüzden kitapta yılan Küçük Prens'e acımaktadır. Bu dünyaya karşı güçsüz kalışının onda acıma duygusu uyandırdığını söyler. Yazar sarı yılanı Küçük Prens'in yanında görünce bu yılanın insanı bir dakika içinde öldürebileceğini söyler ve Küçük Prens'e sarılır. Burada üst metni düşündüğümüzde hakkında bilgi sahibi olmadığımız canlılara yaklaşmanın bazen tehlikeli durumlara neden olabileceğini anlarız. Canlılarla iletişimde hem kendimizi korumalı hem de onlara verebileceğimiz zararlardan kaçınmalıyız.

Küçük Prens'te doğanın tepkilerine karşı duyarlılık, farkındalık. Hem doğanın insanı hem de insanın doğayı etkileme özelliği vardır. Doğanın bize verdiği tepkileri dikkate almak gerekir. Uzunca bir süre hunharca yaşamının sonucu olarak Dünya'mız alarm vermeye başlamıştır. Küresel ısınmayla birlikte buzulların erimesi, kirli su kaynaklarının kirlenmesi ve nükleer enerjinin doğaya verdiği zararlar hep insanların doğaya etkisiyle ilişkilidir. Doğanın bu tepkilerini dikkate alan bireyler yetiştirmek geleceğimiz açısından çok önemlidir. Bu noktada her çocuğun içinde bulunan doğa zekâsının yetilerinin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Yazar Exupéry'nin Küçük Prens kitabından yola çıkarak yazarın doğanın güzelliklerinin ,tehlikelerinin farkına varmış ve aynı zamanda doğaya hayranlık duyan bir yazar olduğu çıkarımında bulunabiliriz. Çünkü Exupéry kitabında doğaya dair bir çok unsur kullanır. Ve bizi doğaya karşı bir farkındalık kazanmaya davet eder. Öyle güzel betimlemeler yapar ki etrafımıza farklı bir gözle bakmamızı sağlar. Bunu yaparken de bu güzelliklerin farkına varamamış yetişkinleri taşlamayı ihmal etmez. Kitabı okuduğumuzda belki de daha önce varlığına şaşırmadığımız boa yılanlarına şaşırıp kalırız. Boa yılanlarının avlarını yutması ve sonra sindirmesi doğanın bir tepkidir. Bu tepki yazarda bir hayal gücüne dönüşür ve yazar hafızalardan çıkmayan “fil yutmuş boa yılanı” ile tanıştırır bizi. Koyunlar var olduklarından beri küçük bitkilerle beslenir. Ama biz yazar sayesinde sandığın içinde yer alan bir koyunun Küçük Prens'in gezegeni için ne kadar önemli olduğunu anlarken aynı zamanda

bu harika hayvanın gezegenimizdeki yerini tekrar düşünürüz. Günbatımlarını yeniden keşfederiz Küçük Prensle. Doğanın bizi hüznlendiren halini yakalarız günbatımlarından. Ve bir çiçek yetiştirmenin sanıldığı kadar kolay olmadığını anlarız kitabın üst metninden. Belki de hiç düşünmediğimiz gülün dikenlerinin var olma nedenini düşünürüz. Kitapta coğrafyacının tembelleri hayallere sürüklediğini düşündüğü ,gökyüzündeki minik sarı lekeler Küçük Prens'in gözüyle hayranlık ve özlemle bakarız yeniden. Çölün zorluklarının yanında sırlarının da olduğunu keşfederiz. Bir çöldeki kuyunun varlığına şükrederiz. Dağlarda sesimizin yankısı yeniden duyarız Küçük Prens ile. Ve bir yılanın zehrine bile kızmamayı öğreniriz Küçük Prens'ten.

Küçük Prens doğanın tüm güzelliklerinin farkına varmaya zamanı olmayanları eleştirir. Küçük Prens bir gezegenden ve orada gördüğü kırmızı suratlı bir adamdan bahseder. Bu adamı mantara benzetir. Çünkü bu adam hayatında hiçbir çiçeğin kokusunu almamış ,kimseleri sevememiş ve hiç bir yıldızı izlememiş bir insandır. Ve oldukça kibirlidir.

Exupéry Küçük Prens'in dilinden bize doğanın farkına varmamızı öğütler. Doğayı korumak için gereken enerjinin önce , tüm güzelliklerini cömertçe sunan doğanın farkına varmaktan geçtiğini anlarız Küçük Prens'i okuduğumuzda. Yaşadığı coğrafyanın farkına varan, onu evi gibi gören, sorumluluklarını yerine getiren ve hayattan keyif alan kişiler yetiştirmek için okuyanların doğa zekâsını harekete geçirecek olan Küçük Prens mutlaka okutulmalıdır.

Küçük Prens'te bitki yetiştirme. Bir bitkiyi yetiştirmek demek onun bakımına dair her türlü sorumluluğu üstlenmek demektir. Küçük Prens gezegeninde bir çiçek yetiştirir. Kitabın alt metninde bu çiçek onun eşi olarak yorumlanır. Ancak üst metninde okuyanlar bir bitki yetiştirmenin zahmetlerini fark ederler. Bu çiçeğin tohumu Küçük Prens'in gezegenine geldiğinde önce Küçük Prens onu izler. Amacı onun iyi bir tohum olup olmadığını

anlamaktır. Bu çiçek tohumu bir süre sonra uzamaz ve bir tomurcuk oluşturmaya başlar. Küçük Prens bu bilinmeyen tohumun bir baobap tohumu olmadığını anlar böylece. Çiçeği gözlemlemeye devam eder. Çiçeğin hiç acelesi yoktur. En güzel haliyle açılmak için tüm hazırlıklarını yapar. Ve nihayet çiçek açtığında Küçük Prens 'in onun güzelliği karşısında nutku tutulur. Yalnız bu çiçek başından beri nazlıdır. Önce karnının acıktığını söyler. Küçük Prens çiçeğini güzelce sular. Daha sonra rüzgardan korunması gerektiğini söyler. Bu sefer de Küçük Prens onun için bir paravan hazırlar. Ve çiçek geceleri oluşabilecek tehlikelere karşı onu yatmadan önce bir fanusa koymasını söyler. Küçük Prens çiçeğinin dediklerini harfi harfine gezegenini terk ettiği gün de dahil olmak üzere yerine getirir. Kitabın alt metni farklı anlamlar içermesine rağmen bizler bir bitkiyi yetiştirmeye karar verirken ,hangi sorumlulukların bizi beklediğinin farkına varırız Küçük Prens ile beraber. Bitki yetiştirmek doğa zekâsının ve sorumluluk duygusunun gelişmesini sağlamak adına önemli bir etkinliktir.

Küçük Prens Kitabındaki Sözel- Dilsel Zekâ Unsurları

Küçük Prens ve metalinguistik analiz. Metalinguistik analiz sözel-dilsel zekâ alanının yetilerinden biridir. Dili bir araştırma yapabilmek için kullanmak anlamını taşır. İletişimde olduğumuz kişinin ne anlatmak istediğini çözemediğimizde, bu anlama ulaşmak için sorular sorarız. Ve konunun dışına çıkılmadan anlatılmak isteneni çözeriz. Bu yetiyi Gardner'ın sözel-dilsel zekânın ana elemanlarından (fonoloji, sentaks, semantik, pragmatik) biri olarak kabul ettiği pragmatik ile açıklamak da mümkündür. Pragmatik başka insanlarla başarılı bir iletişim için gereklidir. Dilin yapısından ziyade amaç doğru iletişimdir. Yani dili bir amaç için kullanmaktır. (Kayıtlı ve ark., 2002)

Küçük Prens'in ilk basımı yazarı hayatını kaybetmeden önce 1943'te İngilizce olarak yapılmıştır . Daha sonra kitabın yazarın ana dili olan Fransızca olarak basımı yapılır. Özellikle Exupéry hayatını kaybettikten sonra kitabın çevirileri tüm dünyaya yayılır. Kitap 1953'te

Türk okuyucularıyla ilk kez buluşur. Kitaptaki sözel-dilsel zekâ yetilerini incelemek için Cemal Süreya ve Tomris Uyar'ın Can Yayınlarından çıkan Eylül 2015 basımı kullanılmıştır. Elbette kitabın ana dilindeki basımı ve farklı dildeki basımları kültürlerden etkilenme sebebiyle farklı dilsel semboller taşıyabilir. Sözel- dilsel zekânın kültürden etkilenen yönü düşünülerek bu çalışma Türkçe yapılmıştır.

Kitaba genel bir gözle baktığımızda kitabın ilk bölümlerinde yazarın Küçük Prens ve gezegeni hakkında bilgilere ulaşmak için sorular sorduğu görülmektedir. Çünkü Küçük Prens sorulara doğrudan yanıt vermez. Yazar bir nevi araştırma yoluyla bilgilere ulaşır. Bazı bölümlerde ise Küçük Prens gezegeniyle ilgili yaşadığı problemlere çözüm bulmak için bazen dolaylı bazen de doğrudan sorular sormaktadır. Kitabın sonlarına doğru Küçük Prens'in yılan ve tilki ile olan iletişimde de sorular yoluyla bazı kavramların sırrına ulaşılmaya çalışıldığı görülür. Tüm bunlardan yola çıkarak Küçük Prens'in metalinguistik analize uygun bir metin olduğunu söyleyebiliriz.

Kitabın üçüncü bölümünde Küçük Prens yazarın uçağını ilk kez görür ve ne olduğunu anlamaya çalışarak gördüğü şeyin ne olduğunu sorar ve yazar onu uçurabildiğini, onun bir uçak olduğunu söyler. Ve bir çıkarımda bulunmaya çalışan Küçük Prens pilota gökten inip inmediğini sorar. Yazarın evet cevabına karşılık, öyleyse sen de göklerden geliyorsun diyerek çıkarımında bulunur. Yazar hakkındaki bilgilerini arttırmaya çalışır. Fakat yazar da Küçük Prens hakkında bilgi sahibi olmayı amaçlamaktadır ve Küçük Prens'e onun da mı başka bir gezegenden gelip gelmediğini sorar. Fakat Küçük Prens yazarın sorusunu cevapsız bırakır ve kitap boyunca devam eden araştırmanın devam etmesini sağlar. Küçük Prens gördüğü uçaktan ve yazardan aldığı bilgilerden yola çıkarak yazarın çok uzak bir gezegenden gelemeyeceği bilgisine ulaşır ve uçakla çok uzaktan gelemeyeceğini söyler. Küçük Prens sorularıyla dili yazar hakkında merak ettiklerini öğrenmek için kullanmıştır.

Yazarın metalinguistik analizi kullanarak sorular sorduğunu şu kendi cümlesinden anlayabiliriz: “Bu konuda daha çok bilgi edinmek için var gücümle çalıştım.”(Exupéry, 2015 s.17) Ve Küçük Prens’in daha açık konuşmasını isteyerek şu soruları sorar: “Küçük dost , nerelisin sen?” dedim. Bizim oralar dediğin yer neresi? Koyunu nereye götürmek istiyorsun?” (Exupéry, 2015, s.17) Fakat Küçük Prens cevap vermez ve gizemini sürdürmeye devam eder.

Yazar Küçük Prens’in koyunu nu bağlaması için ona bir ip çizmeyi de teklif eder. Ve gezegeninde koyunu bağlamazsa koyunun kaybolabileceğini söyler. Küçük Prens gözünün alabileceği kadar gitse bile çok fazla uzaklaşmış olamayacağını söyler yazara. Yazar bu sözlerden yola çıkarak Küçük Prens’in gezegeninin bir ev kadar küçük olduğunu anlar. Ve Exupéry hem yazarı hem de bizleri Küçük Prens’in çok küçük bir gezegeni olduğu bilgisine ulaştırır.

Küçük Prens gezegeni ile ilgili kaygılar taşımaktadır, öğrenmesi gereken şeyler vardır. Tanıştıklarında yazardan bir koyun çizmesini istemiştir. Ve koyunla ilgili sorar önce. Koyunların küçük bitkilerle beslendiği bilgisinin doğru olup olmadığını sorar. Yazardan evet cevabını alınca sevinir ve koyunların baobapları da yiyebileceği çıkarımında bulunur. Yazar baobapların çok büyük olduğunu ve koyunun bunları yiyemeyeceğini söyler. Küçük Prens koyunu bu ağaçlar henüz büyümeden yesin diye götürmek istemektedir. Yazar merakla Küçük Prens’e koyunların baobapları neden yemesini istediğini sorar. Küçük Prens bu soruyu hafife alır ve cevaplamaz. Bunun üzerine yazar yine metalinguistik analizle cevaplara ulaştığını anlatan cümleyi kurar karşılaştığı bu sorunu kendi başına çözerken büyük bir çaba harcadığını belirtir. Ve yazarın “sonunda” diyerek uzun bir analiz süreci sonucu ulaştığı bir çok bilgiyi aktarır. Sonunda ifadesini kullanması bu sürecin başarıyla sonuçlandığını ama onu uğraştırdığını anladığımız bir ifadedir. Metalinguistiğin diğer adı üstdildir ve bu yeti ancak sözel –dilsel zekâsını etkili kullananlara mahsus bir üst düzey yetidir. Yazar sürecin sonunda Küçük Prens’in gezegeninde hem iyi hem de kötü tohumların olduğunu, kötü

tohumların baobap tohumları olduğunu, eğer baobap tohumlarının büyümesine izin verirse tüm gezegeni parçalayabileceği bunun için onları başından fark edip sökmek gerektiği bilgilerine ulaşır.

Küçük Prens gezegenlerden birinde bir coğrafyacı ile karşılaşır. Bu coğrafyacı başını kitaplardan kaldırmayan ve kendi gezegeni hakkında hiçbir şey bilmeyen bir bilim adamıdır. Küçük Prens'in gezegeni hakkında bilgi almaya çalışır ve duyduklarını kaydeder. Yanardağları kaydeden coğrafyacı Küçük Prens'in çiçeğini "geçici" olduğu gerekçesiyle kaydetmez. Küçük Prens "geçici" ne demek bilmiyordur. Anlamak için üç kez geçicinin ne demek olduğunu sorar coğrafyacıya. Coğrafyacı ise geçicinin bir zaman sonra yok olacak şeyleri anlatmak için kullanıldığını söyler. Bu cevabın üzerine Küçük Prens çiçeğinin geçici olduğu ve yakın zamanda yok olacağı bilgisine ulaşır. Bu bölümde metalinguistik bir analiz gerçekleşmiştir. Küçük Prens anlamadığı bir kavramı sorular yoluyla coğrafyacıya açıklamıştır ve sonrasında çiçeğiyle ilgili bir çıkarımda bulunmuştur.

Küçük Prens tilkiyle karşılaştığında canı sıkıldığı için onula oynama talebinde bulunur. Tilki evcil olmadığını söyler. Küçük Prens evcilin ne demek olduğunu tilkiye sürekli sorar. En son tilki şöyle bir tanımlama yapar ve şimdilerde çok önemsenmeyen bir gelenek olan bağlar kurmanın evcilleştirmenin şartı olduğunu söyler. Tanıma ulaşan Küçük Prens bu sefer bağlar kurmanın ne demek olduğunu anlamaya çalışır. Tilki yine açıklar. Bağlar kurmanın kişiye onu diğerlerinden ayıracak şekilde anlamlar yüklemesi demek olduğunu çeşitli örneklerle anlatır. Küçük Prens anlamaya başladığını ifade eder. Ve bir çıkarımda da bulunur. Gülünün onu evcilleştirdiğini tahmin etmektedir. Tiki evcilleştirmenin tanımını daha da genişletir Küçük Prens için. Evcilleştirmenin sağlanması için gerekli koşulları anlatır. Küçük Prens bu süreç sonunda sorularıyla evcilleştirmenin anlamına varmıştır. Ve iyi bir öğrenme gerçekleştirip tilkiyi evcilleştirmiştir. Küçük Prens'in tilkiyi evcilleştirme süreci

metalinguistik analizdir. Küçük Prens sorduğu sorularla önce tanıma ulaşmış ve sonra anlatılmak isteneni çözmüş hatta öğrendiğini uygulamıştır.

Küçük Prens'te hatırlama ve geri getirme. Hatırlama ve geri getirme becerisi bellekle ilgilidir. Belleğimizin kısa ya da uzun sürelerle bilgiyi depolama yeteneği sözel-dilsel zekânın yetisidir.

Kitabın başında Küçük Prens yazardan bir koyun çizmesini istediğinde yazarın çocukluğunda çizdiği “fil yutmuş boa yılanı” resmini çizmesi onun uzun süreli belleğini kullanarak yıllar sonra bu resmi aklına geri getirmesi sonucu gerçekleşir.

Küçük Prens baobaplardan bahsederken gezenlerden birinde karşılaştığı bir adamın durumunu hatırlar. Kötü baobap tohumlarıyla zamanında ilgilenilmezse aklına gelen o adamın yaşadığı durumu yaşamaktan korkar. Hatırladığı bu bili aynı zamanda onun ibret almasını sağlamıştır. “ Bir gezegen bilirim, tembel bir adam otururdu orada . Böyle iki, üç küçük bitkiyi görmezden gelmiş...”(Exupéry, 2015, s.28)

Küçük Prens'te mizaha dayalı anlatım. Mizah kültürden etkilenen bir ögedir. Toplumdan topluma göre mizah anlayışı değişir. Komedi filmlerini düşündüğümüzde başka bir ülkede hiç anlaşılmayacak bir film, kendi ülkesinde gişe rekorları kırabilir. Yerine göre bilmeceler, mecazlar yerine göre de espri ve alaylı konuşmalar mizahı oluştur.

Küçük Prens'te çok fazla mizahi unsur yoktur. Beşinci bölümde Küçük Prens'i güldüren baobaplarla ilgili bölüm mizahi unsur olarak kabul edilebilir. Yazar Küçük Prens'e baobapların koyunlar tarafından yenemeyecek kadar büyük olduklarını söyler. Ve koyunun yanına bir fil sürüsü bile olsa bu ağaçları yiyemeyeceğini söyler. Küçük Prens bu duruma çok güler. Ve gezegeninin küçüklüğünü düşünerek: “Biz de üst üste bindiririz onları n'apalım.”(Exupéry, 2015, s.25) espri yapar. Mizah sözcüklerle ve imgelerle üretmeyi gerektirir.

Küçük Prens'te düzeni ve sözcüklerin anlamını kavrama. Sözcüklerin anlamlarını farkına varmak dilsel-sözel bir zekâyâ sahip olmayı gerektirir. Günümüzde okuduğunu anlayamama problemi öncelikle konuştuğumuz dili oluşturan sözcüklerin kavram alanlarını bilmemekten kaynaklanan bir problemdir. Karışık halde verilmiş sözcükleri düzenleyebilmek, verilen sözcüklerden farklı cümleler oluşturabilmek bu alanda incelenir.

Küçük Prens'te evcilleştirmek ve geçici sözcüklerinin tanımı yapılmıştır. Ancak Küçük Prens'te bu sözcüklerin anlamını kavratılırken metalinguistik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu iki kavramın tanımı “Küçük Prens ve Metalinguistik Analiz” bölümünde incelendiği için, bu bölümde bilgi tekrarı olmaması açısından verilmemiştir.

Küçük Prens'te açıklama, öğrenme, öğretme. İnsanlara bir bilgiyi aktarabilmek için açıklamak, bir beceriyi kazandırmak için öğretmek ve bilgi sahibi olup beceri kazanmamız için de öğrenmek gerekir. Bu beceri verilen komutları anlamlandırabilmek açısından da önem taşır. Kitaplar öğrenmek ve öğretmek için bir araçtır. Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak bu anlamda önemlidir. Çocuklar bazen Sürpriz Aday kitabındaki Leopold misali okumaya tepkili olabilir.(Hassan, Moutarde, 2013). Kitabın sonunda olduğu gibi farklı yollar denemeyi gerektirse de çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Küçük Prens kitabı çocuk bakış açısının güzelliğini gözlerimizin önüne serer. Fakat bunu yaparken de büyüklerin kulağını çeker sürekli. Büyüklerin bazı şeyleri anlama yeteneklerini kaybettiklerini ve bu durumun çocukları çok sıktığını dile getirerek, onları kitap boyunca eleştirir. Büyüklere her şeyi açıklamak gerektiğinden yakınıır. Ve büyüklerin hiçbir şeyi yalnız anlayamadıklarını söyler. Çocukların büyüklere sürekli açıklama yapmasının da can sıkıcı olduğunu dile getirir. Yazar her şeyi açıklamak zorunluluğunun bir süre sonra ilişkinin kesilmesine neden olacağını anlatmaya çalışır. Zaten yazar uçak kazası geçirene kadar dostsuz kaldığını söyler.

Kitabın dördüncü bölümünde yazar Küçük Prens'in gezegeni ile ilgili bilgilendirici anlatım yapar. Ve bu açıklamalarında sayısal verilerden de yararlandığını bunu yine büyüklerin algılama sorunu yüzünden yaptığını söyler ve büyükler sayıları çok sevdiği için gezegenle ilgili her şeyi numaralarıyla anlatmıştır. Çünkü kitabının okunmasını istemektedir. Yazar bu kitabı Küçük Prens'i anlatmak amacıyla yazdığını ve bunun da nedeninin o unutmak istemeyişi olduğunu söyler. Kitabı yazarken bazı ayrıntıları açıklamakta zorlandığını çünkü Küçük Prens'in anlatmayı sevmeyen bir kişi olduğunu söyler. Sözel-dilsel zekâya sahip bireyler açıklama, anlatma konularında yeteneklidirler. Burada yazar Küçük Prens'ten duyduklarını yazıya geçirdiği bu alandaki yetisini ortaya koymuştur. Ancak kitapta Küçük Prens'in anlatma konusunda kendini geri çektiği görülmektedir. Bu durum kasıtlı bir geri çekme olarak yorumlanamaz. Küçük Prens kitapta bir çocuğu canlandırır. Ve çocuk bakış açısında benmerkezcilik vardır ve çocuklar için öncelik kendi ihtiyaçlarıdır. Büyükler bu durumu anlamakta bazen zorlanırlar.

Küçük Prens baobap ağaçlarının gezegenini parçalamasından çok korkmaktadır. Küçük Prens bu ağaçlara karşı önlemini alır, onları henüz büyümeden söker ancak bu konuda bilgisiz olanları uyarmak ister. Bu yüzden yazardan baobap ağaçlarının resmini çizmesini ve bunu gezegenindeki çocuklara anlatmasını söyler. Ve yazar hem resmi çizer hem de bu kitapta çocuklara baobaplarla ilgili uyarılarda bulunur. Baobap tehlikesi az bilindiği için ve zararları çok büyük olduğu için yazar bu sefer sevmemesine rağmen öğüt verir gibi konuşacağını söyler. Ve çocukların baobaplara dikkat etmeleri gerektiğini dile getirir. Exupéry bu ifadelerle sürekli öğüt vermenin hoş bir davranış olmadığını da ima eder. Sorumluluk bilinciyle insanları uygun bir dille uyarabilmek sözel –dilsel zekâsını etkili kullanan insanlara özgüdür. Bu zekâsını iyi kullanan kişiler insanlara seslenme sorumluluğunu içinde taşıyarak gazetecilik, yazarlık, şairlik , hatiplik ya da avukatlık gibi meslekleri seçebilirler.

Kitabın yedinci bölümünde Küçük Prens yazara dikenlerin ne işe yaradığını sorar. Koyunlar dikenli gülleri bile yiyebiliyorsa , dikenin görevi nedir diye merak eder. Yalnız pilot zor durumdadır, uçağının motorunu tamir etmesi gerekmektedir. Bu yüzden Küçük Prens'i başından atacak bir cevap verir. Düşünmeden dikenlerin çiçeklerdeki kötülüğü temsil ettiğini söyler. Küçük Prens'in tepkilerinden sonra bir itirafta bulunur pilot ve düşünmeden söylediğini söyler. Ve önemli işlerle uğraştığı bahanesini de dile getirir. Yazar Exupéry öğrenmeye aç çocukların büyükler tarafından doyurulmadığına dikkat çekmiştir. Küçük Prens pilota büyükler gibi konuştuğunu söylediğinde pilot çok utanır. Çocukların merak duygusunu desteklemek ve sordukları soruları yanıtlamak erken yaşlardan itibaren sözel zekânın gelişmesi için çok önemlidir.

Yazar (pilot) on altıncı bölümde dünyanın genişliğini anlatmaya çalışır. Bunu bir örnekten yola çıkarak yapar. Amacı okuyucunun bilgilenmesini sağlamaktır. Ve onların daha kolay anlamaları için bu yöntemi kendisi geliştirmiştir. Yazar Elektriğin olmadığı zamanlarda bu gezegenin farklı kıtalarında bir bekçi ordusunun, akşam vaktinde sokak fenerlerini yakmakla görevli olduğunu söyler. Daha sonra ülkelerin isimlerini vererek doğudan batıya doğru sırayla fenerlerini yaktıklarını söyler . Kuzey ve Güney kutbundaki fenercilerin de yılda iki kez iş yaptığını söyler. Yazar bizi Dünya'nın Güneş etrafında dönüşü hakkında açıklayıcı ve örnek verici bir anlatımla bilgilendirmiştir. Okullarda kullanılacak bu güzel anlatım Exupéry'nin gelişmiş sözel –dilsel zekâsının ürünüdür. Bir sonraki bölümde bu örneklendirmenin dünyanın tamamının insanlarla dolu olduğu anlamına gelmesinden korkan yazar bir açıklayıcı anlatım daha yapar ve insanların Dünya'nın yüzeyinde kapladıkları alanın aslında çok küçük olduğunu dile getirir. Yani öyle ki Dünya'daki tüm insanlar en küçük Pasifik adasına bile sığabilir.

İma etmek de bir anlatma yöntemidir. Kitapta Küçük Prens'in yılanla olan diyalogunda geçen teklifi yılanın Küçük Prens'e yardım edebileceğini bir gün gezegenini

özlersen sana yardım edebilirim şeklinde dile getirmesinde bir ima vardır. Yalnız onun bu konuşmasının bilmece gibi olduğunu da dile getirir. Yılan ise her bilmecenin çözülebileceğini söylemiştir. Bazı durumlarda doğrudan dile getiremediklerimizi farklı sözcükleri seçerek üstü kapalı anlatabiliriz. Kinayeler, imalar, benzetmeler vb. de dile hakim olmayı gerektiren yetilerdir.

Küçük Prens'te yazılı olarak etkili hitabet. Hitabet iyi kullanıldığında kitleleri etkilemeyi sağlar. Topluluk önünde rahat olmayı ve kendini doğru ifade etmeyi gerektirir hitabet sanatı. İnsanları bir araya getirmesi, onları bazı konularda güdülemesi açısından önem taşır.

Küçük Prens'te insanları toplu halde görmeyiz. Küçük Prens onlarla ayrı zamanlarda karşılaşır. Farklı gezegenleri gezerken bir kralla karşılaşır. Kral bir yöneticidir ve etkili bir hitabetle insanları etrafına toplamış olması beklenen bir durumdur. Ancak bu kralın gezegeninde sesini duyduğu bir fareden başka kimse yoktur. Herkese hitap ettiğini düşünen ama aslında kimsenin sözünü dinlemediği biridir kral. Kral Küçük Prens'i görür görmez : “ İşte bir uyruk” (Exupéry ,2015, s.43) diye bağırır. Kral Küçük Prens'i bir uyruk olarak görmesine rağmen Küçük Prens kralın karşısında esner. Böylelikle kişilerarası ilişkilerle ilgili yaptığımız çıkarımların yanında kralın etkili bir hitabete sahip olamadığı , sözünün tesirinin kalmadığını anlarız.

Küçük Prens dokuzuncu bölümde kendini beğenmiş biriyle karşılaşır. Bu kendini beğenmiş Küçük Prens'i “İşte hayranlarımdan biri” (.Exupéry, 2015, s.49) diyerek karşılar. Kocaman bir şapkası vardır ve bununla olmayan hayranlarını selamlamaktadır. Hayranlık güzellik karşısında bir hayrete düşme ve bu etkiden kayaklı bir değer verme durumudur. Hayranlık duyulacak şeyin ya da insanın belli niteliklere sahip olması gerekir. Böyle bir

niteliği olmayıp da insanlara etkili şekilde hitap ettiğini düşünenler Küçük Prens'in karşılaştığı kendini beğenmiş adam gibi komik duruma düşerler.

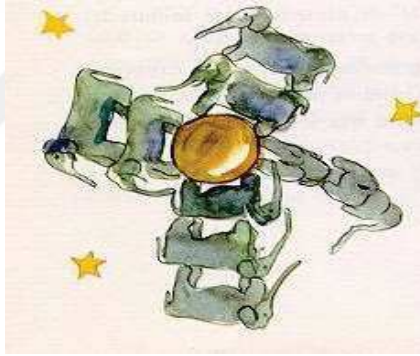
Küçük Prens Kitabındaki Matematiksel Zekâ Unsurları

Matematiksel-mantıksal zekâ yetisi soyut yapıları tanımayı, tümevarım ve tündengelim yöntemleriyle akıl yürütmeyi, bağlantı ve işleri ayıt etmeyi, karmaşık hesaplamalar yapmayı ve bilimsel yöntemi kullanmayı gerektirir. (Bümen2004). Bu yetilerden bir veya birkaçının bulunması da matematiksel-mantıksal zekânın varlığını gösterir.

Küçük Prens kitabında soyut yapıları tanıma , tümevarım ve karmaşık hesaplama yapma yetilerinin örneklerine rastlanmış ve bunlar aşağıda incelenmiştir. Kitabın başından sonuna kadar olan süreçte yetişkinler sayılara olan düşkünlüğü yönüyle eleştirilmiştir. Bu anlamda diyebiliriz ki Exupéry zekânın belirtisi olarak sadece mantıksal-matematiksel zekâyı kabul etmemektedir. Kitabın başında Küçük Prens'in gezegenini hakkında bilgiler verirken şöyle der: “ Gökbilimciler bunlardan birini buldular mı bir ad yerine numara takarlar. Sözelimi ‘Asteroid 325’deyiverirler.”(Exupéry, 2015, s.20) Yazar gezegenlere ad vermek yerine sayı verilmesini tuhaf karşılar. Ve yine gezegenle ilgili bütün ayrıntıları sayılarıyla anlatmasının sebebinin büyükler olduğunu söyler. Büyüklerin nitelikler yerine niceliklerle yapılan konuşmaları dikkate aldığından bahseder yazar. Mesela büyüklerin kırmızı kiremitli bir ev yerine yüz bin liralık bir evi gözlerinin önüne getirebileceklerini söyler .Yazar bu kitabı Küçük Prens'i unutmak istemediği için yazdığını söyler .Sayılarla uğraşan büyüklere benzemekten korktuğunun da dile getirir. Yine on sekizinci bölümde büyüklere seslenerek anlattıklarının hesabını yapabilecekleri ,böylelikle daha kolay anlayacaklarını tekrar söyleyerek yetişkinleri eleştirir.

Küçük Prens ve soyut yapıları tanıma. Soyut yapıları tanıma etrafımızda gördüğümüz örüntülerle ilgilidir. Doğada tekrar eden örüntüleri fark etmek soyut yapıları tanımanın bir yetisidir.

Küçük Prens kitabında baobap ağaçlarından bahsedilen bölümde yazar Küçük Prens'e baobap ağaçlarının çok büyük olduğunu, koyunun bunları yemesinin mümkün olmadığını, hatta fil sürüsüyle bile gelse yine de baobapları yiyip bitiremeyeceğinden bahsedince Küçük Prens Filleri üst üste bindirme fikrini dile getirerek aklında bir örüntü oluşturur. Bunu yazarın çizdiği resimden daha net anlayabiliriz. Bu anlatı aslında Küçük Prens metninin Çoklu Zekâ Kuramı göz önüne alınarak matematik alanına ait “örüntüler” konusunun daha zevkli nasıl anlatılabileceğine de bir örnektir.

Küçük Prens ve karmaşık hesaplamalar yapma. Karmaşık hesaplamalar yapma okullarda öğrenilen hesap işlemlerinin günlük hayattaki olayları anlamak için kullanılmasıdır.

Küçük Prens kitabın on dördüncü bölümünde bir fenerci ile karşılaşır. Fenerci daha önceleri güneş batarken feneri yaktığını ve güneş doğarken de feneri söndürdüğünü söylemiştir. Aslında şimdi de aynı işlemi yaptığını fakat gezegeninin artık dakikada bir kez dönüş yaptığı için her dakika feneri yakıp söndürme ye başladığından söz eder. Küçük Prens bu bilgiden bir çıkarımda bulunur. Gezegenin dakikada bir dönmesi her dakikada bir günbatımının gözlenebilmesi demektir. Küçük Prens günün yirmi dört saatiyle ,her saatin altmış dakikasını çarparak izlenebilecek günbatımı sayısını hesaplar. Yazar bu durumu şöyle

ifade eder: “Bu gezegenden ayrılırken yirmi dört saatte bin dört yüz kırk günbatımı kaçırdığına yanıyordu asıl!” (Exupéry, 2015, .s.62) Bu hesaplama Küçük Prens’in hayatın akışı sırasında yaptığı bir karışık hesaplamaadır.

Küçük Prens ve tümevarım yoluyla akıl yürütme. Tümevarım , parçaları düşünerek bütüne ulaşmayı sağlayan bir matematiksel zekâ yetisidir. Küçük Prens’in on yedinci bölümünde yazar Dünya’nın yüzeyinde insanların kapladıkları yeri anlatmak için önce tek bir insanın yeryüzünde kapladığı alanı düşünmüş, sonra onların yan yana geldiklerinde kaplayacakları alana ulaşmıştır. Kitaptaki tümevarım örneği açıklanır. Küçük Prens Dünya’da yaşayan insanları (ki sayıları iki milyara yakındır) ,mitinglerdeki gibi sıkışık bir şekilde sıralasak, hem uzunluğu hem de genişliği yirmi mil olan bir alana sığdırabiliriz. Bu da Dünya’daki küçük bir Pasifik adasına tüm insanların yerleştirilebileceği anlamına geldiğini söyler.

Küçük Prens Kitabındaki Müziksel- Ritmik Zekâ Unsurları

Müziksel-ritmik zekâ her bireyde belli bir oranda bulunmaktadır. Elbette bir bestecide ya da bir şarkıcıda bu zekâ alanı daha baskındır. Müziğin ve ritmin yapısına değer verme, müzikle ilgili şemalar oluşturma, seslere karşı duyarlılık ve ton ve ritimlerin değişik özelliklerini kullanma müziksel zekânın yetileridir (Bümen,2004). Küçük Prens kitabında Küçük Prens ve tilkinin konuşmalarında sese karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma yetilerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Küçük Prens ayrıca hikayesiyle müzikallere de konu olmaktadır. Ülkemizde 2016’dan buna yana Filiz Bozok’un yönettiği “Küçük Prens Müzikali” izleyicisiyle buluşmaktadır.

Küçük Prens’te seslere karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma. Seslere karşı duyarlılık yetisi çevremizde duyduğumuz seslerden yola çıkarak çıkarımlarda bulunmakla ilgilidir. Yani günlük hayattaki seslere karşı duyarlı olmayı, bu sesleri

yorumlamayı ve anlamlandırmayı gerekli kılar. Kapının vurulma şeklinden kimin geldiğini tahmin etmek, hayvanların seslerinden tehlikeli bir durumu tahmin etmek gibi yetiler sese karşı duyarlılığın belirtileridir. Müzikle ilgili şemalar oluşturmak da belli müzikleri ya da farkına vardığımız ritimleri olaylarla bağdaştırmaktır. Hüznü ifade eden müzikler ya da coşkuyu arttıran müzikler bu sembolleştirmenin sonucu olarak zihnimize sınıflandırılmıştır.

Küçük Prens kitabında Küçük Prens ve tilkinin konuşmalarında seslere karşı duyarlılığın bir anlamlandırma aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Küçük Prens kendine dost aramaktadır. Ve tilkiyi görür. Tilki Küçük Prens'e kendisiyle oynayabilmesi için onu evcilleştirmesi gerektiğini söyler. Tilki kendisinin sürekli piliç avladığını ve avcının sürekli onu kovaladığını söyler. Bu sıradan bir olaydır. Tiki için bütün piliçler ve avcılar aynı değerdedir. Tilki Küçük Prens'e onu eğer evcilleştirirse diğer tüm oğlan çocuklarından onu ayırt edebileceğini ve ona özel olacağını söyler. Ve bu sayede doğadaki sesleri bile daha farklı algılayabilecektir.

Hayatımda hiç değişiklik yoktur .Ben piliçleri avlarım, insanlar beni avlar. Bütün piliçler birbirine benzer, bütün insanlar da Doğrusu epey sıkıcı. Ama beni bir evcilleştirirsen hayatım günlük güneşlik olurur. Öteki ayak seslerinden apayrı bir ayak sesi tanırım. O sesler korkuyla kovuğuma kaçırır beni, seninkiye tatlı bir ezgi gibi yeraltından çağıracaktır.(Exupéry, 2015, s.79)

Bu anlatıda tiki yaşantılarını da göz önüne alarak avcının ve Küçük Prens'in ayak seslerini birbirinden ayırabileceğini söyler. Küçük Prens'in ayak seslerini tatlı bir ezgiye benzeterek de bu sesle ilgili bir şema oluşturduğu görülür. Tilki devam eden cümlelerde buğdayın ekmek yemediği için ona bir anlam ifade etmediğini fakat Küçük Prens'in altın sarısını saçlarını buğday başaklarına benzettiğini söyler ve altın rengindeki başakların artık kendisine Küçük Prens'i anlatacağını söyler. Böylece tilki buğday başaklarının arasından geçen rüzgarın sesini de Küçük Prens ile bağdaştırarak Küçük Prens ile ilgili bir şema olarak oluşturmuştur.

Küçük Prens ve pilot kuyuya ulaştıklarında kuyunun yanında bir çıkırık, kova ve ip bulurlar. Bunları kullanarak kuyudan su çekmeye başlarlar. Yalnız çıkırık paslanmış ve değişik sesler çıkarmaktadır. Yazar bu sesi şöyle tarif ederken bir fırlıdağa benzetir. Yalnız bu fırlıdak rüzgardan etkilenmeyen bir fırlıdaktır. Küçük Prens bu sesi başka türlü algılar ve kuyunun şarkı söylüyormuş gibi sesler çıkardığını söyler. Çıkırığın sesi artık hem Küçük Prens hem de yazar için bir sembol halini almıştır. Küçük Prens ve pilot bu çıkırığın sesiyle birbirlerini hatırlayacaklardır. Ayrıldıktan sonra farklı gezenlerde olacak olan Küçük Prens ve pilot yıldızlara bakarak birbirini hatırlayacaktır. Küçük Prens yıldızlara bakınca çıkırığı paslı bir kuyuyu hatırlayacağını ve kana kana su içiyormuş gibi hissedeceğini ifade eder. Ve yeni bir sembolleştirme kullanır: “ Göreceksin ne eğleneceğiz! Senin beş yüz milyon çanın, benim beş yüz milyon çeşmem olacak...”(Exupéry, 2015, s,102) Metinde doğada duyulan sesler belli yaşantılarla yorumlanmış ve sembolleştirilmiştir. Bu anlatılar müzüksel zekânın seslere karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma yetilerinin kullanıldığının göstergesidir.

Bölüm IV : Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tartışma

Ortaya Çıkan Sonuçların MEB 2018 Öğretim Programlarına Göre Değerlendirilmesi. Değişen bir dünya değişen ihtiyaçları doğurur. Özellikle bilim ve teknolojideki yeni değişimler insanlardan beklenen rollerin de değişmesine sebep olmuştur. Toplumlardaki insanların rolleri değiştikçe de öğrenme ve öğretme teorileri ve yaklaşımlarında da değişimler yaşanır. Ve neticede bu değişimler güncellenerek değişen yeni öğretim programlarının oluşmasını sağlar. Ülkemizde de her yıl öğretim programları gözden geçirilerek ve yeniden düzenlenerek yayınlanmaktadır.

Öğretim programlarının salt bilgi veren yönü törpülenmiştir. Günümüzde öğrenmeyi öğrenerek bilgiyi problem çözüme ve yeni bir ürün ortaya koymada kullanmak esas olmuştur. Bu gelişme insanları bilginin yükünü taşımaktan kurtarıp, ihtiyaçlar doğrultusunda öğrenmeye sevk etmiştir. Ve ortaya eleştirel düşünebilen, problem çözme yetisi gelişmiş, hayat boyu öğrenmeyi felsefe kabul etmiş ve topluma uyum sağlayabilen aynı zamanda da toplumdaki olumlu değişimlerin sebebi olabilen bir insan tipi çıkmıştır. Ülkemizde değişen ihtiyaçlar göz önünde tutularak günlük hayattaki becerileri arttıran, önceki öğrenmelerle ilişkili, değerler eğitimi konusunda yetkin ve disiplinler arası ilişkiye açık öğretim programları hazırlanmaktadır. Öğretim programları Çoklu zekâ kuramı ile desteklenmektedir. Çünkü Çoklu zekâ kuramı her bireyin öğrenme yetisinin bulunduğunu, zekânın geliştirilebilir olduğunu savunur. Çoklu zekâ kuramına göre eğitim öğretim ortamları çocukların farklı öğrenme özelliklerine göre oluşturulmalıdır.

Exupéry'nin Küçük Prens isimli kitabı dünyada halen en çok satılan çocuk kitapları içinde yer almaktadır. Kitap incelendiğinde Çoklu zekâ kuramına ait bulgulara rastlanmıştır. Gardner'ın belirlediği sekiz farklı zekâ alanı vardır. Bu tez çalışmasında farklı zekâ

alanlarının yetileri göz önüne alınarak Küçük Prens kitabında farklı zekâ alanlarına ait unsurların ve yetilerin varlığı somutlaştırılmıştır. Çoklu Zekâ Kuramı ile desteklenen öğretim programları ile bu tez çalışmasında ulaşılan sonuçlar karşılaştırıldığında bulguların 2018 Öğretim programları (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) İle uyumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

Değerler bir toplumun geleceğe doğru yol alırken geçmişinden aldığı ve geleceğe teslim edeceği emanetlerdir. Bireylere kazandırılacak olan akademik yeterliliklerin mutlaka değerlerle desteklenmesi gerekmektedir. Akademik anlamda büyük başarılar sağlamış fakat belli değerlerden yoksun insanlar dünyaya en büyük zararları verenler olmuştur. Bir araba hırsız ya da bir dolandırıcı belli düzeyde zekâyâ ve beceriye sahiptir ancak ahlaki değerlerden yoksundur. Günlük hayatta yaşadığımız bireysel ya da toplumsal sorunlarla başa çıkmada kullanacağımız değerlerin gelişmiş olması gerekir. Değerler eğitimi, eğitim programlarımızın yanı sıra her disipline ait öğretim programlarının da içerisinde yer almaktadır. “ Öğretim programlarında yer alan ‘kök değerler’ şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim , sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik.”(MEB,2018)

Küçük Prens kitabı Çoklu Zekâ Kuramına göre incelenirken içsel ve kişilerarası zekânın gelişimini sağlayan yetilere dair bulgulara rastlanmıştır. Kişilerde kişilerarası zekâ ve içsel zekânın gelişimini sağlayan yetiler aynı zamanda insanlarda bazı değerlerin de ortaya çıkmasını sağlar. Bu bağlamda MEB 2018 Öğretim Programları incelendiğinde Küçük Prens kitabında tespit edilen içsel ve kişilerarası zekâ yetileriyle uyumlu değerlerin MEB öğretim programlarındaki kök değerlerden bazılarıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

“ Küçük Prens ve İçsel Zekâ Yetileri” bölümünün “ Küçük Prens ve Konsantrasyon” kısmında Küçük Prens’in fenerci ile karşılaşmasından bahsedilmiştir. Kitapta fenerci yaptığı

iş e odaklanmış gibi görünmektedir fakat yaptığı iş i değ iş en koş ulları göz önünde bulundurmadan bilinçsizce yapmaktadır. Küçük Prens bu fenerciye yardım etmek ister ve fenerciye önerilerde bulunur. Bu anlatı MEB 2018 Öğretim Programlarında yer alan kök değ erlerden yardımseverlik değ eriyle uyuş maktadır.

“ Küçük Prens ve İçsel Zekâ Yetileri” bölümünde yer alan “ Küçük Prens'te Yürütücü Biliş/Üst Biliş” kısmında Küçük Prens kitabının on ikinci bölümünde yer alan ayyaş tan bahsedilir. Bu ayyaş hayatıyla ilgili kararlar verme yetisini kaybetmiştir. Ve yürütücü biliş in gereğ i olan öz denetim kurma konusunda problem yaşamaktadır . Kitabın bu bölümünde yürütücü biliş yetisini kullanamayanların öz denetimini de kaybedecekleri mesajı verilmiştir. Ve bu mesaj 2018 Öğretim Programlarında yer alan kök değ erlerden öz denetim ile bağ daş maktadır. Küçük Prens'in dokuzuncu bölümünde de Küçük Prens gezegeninde kimseler olmamasına rağmen kendi kurallarını koymuş tur ve kimseden komut beklemeden bu sorumlulukları yerine getirmiştir. Kitapta belirtilen bu durum yine kök değ erlerden sorumluluk ve öz denetim ile uyumludur.

“ Küçük Prens ve Kiş ilerarası Zekâ Yetileri” bölümünün “ Küçük Prens'te Sözlü ve Sözsüz İletiş im” kısmında kiş ilerarası zekânın geliş imini sağ layan en önemli unsurlardan birinin iletişim kurmak olduğ una değ inilmiştir. Ve bu bölümde Küçük Prens'in dostluk arayış ından bahsedilmiştir. Küçük Prens'in pilotla kurduğ u dostluk kiş ilerarası zekâ yetileri kapsamında incelenmiştir. Yine Küçük Prens'in gezegeninde baobaplarla olan mücadelesi anlatılırken Küçük Prens dünyadaki çocukları da bu konuda uyarmak istemiştir ve kitabın bu bölümü de sorumluluk duyguyla iliş kilendirilmiştir. Yine tezin “Küçük Prens'te Sözlü ve Sözsüz İletiş im” bölümünde Küçük Prens'in çiç eğine beslediğ i sevgi kiş ilerarası zekâ kapsamında incelenmiştir. Küçük Prens ve tilkinin evcilleştirme konusundaki diyalogu kiş ilerarası zekânın iletişim yetisi doğ rultusunda incelenmiş ve “evcilleştirme” kavramının dostluk kazanma aş amalarını anlatmak için kullanıldığ ı tespit edilmiştir. Tüm bu incelemeler

sonucu tezin “Küçük Prens ve Kişilerarası Zekâ Yetileri” bölümünün “ Küçük Prens’te Sözlü ve Sözsüz İletişim” kısmında incelenen iletişim yetisinin dostluk, sevgi ve sorumluluk ,değerleriyle bağlantılı olduğunu tespit edilmiştir. Ayrıca MEB 2018 Öğretim Programlarında bahsedilen kök değerler arasında sevgi, dostluk ve sorumluluk değerleri de yer almaktadır.

MEB 2018 Öğretim Programlarında yer alan “Yetkinlikler” bölümünde belirlenmiş olan yetkinlik alanlarının bazılarının bu tez kapsamında ortaya çıkan bulgularla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğretim programlarında yer alan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde(TYÇ) belirlenen sekiz yetkinlik alanından biri “Anadilde iletişim” yetkinliğidir. Bu yetkinlik duygu ,düşünce ve olguların aktarımında dinleme, konuşma , okuma ve yazma becerilerini kullanarak sosyal ve kültürel bağlamda uygun dilsel etkileşimi ifade eder.(MEB,2018) Tezin “Küçük Prens ve Kişilerarası Zekâ Yetileri” bölümünün “Küçük Prens’te Sözlü ve Sözsüz İletişim” kısmında kişilerarası zekânın yetilerinden olan iletişimim bu zekâ alanının gelişimine katkısı Küçük Prens kitabında yer alan ifadelerle somutlaştırılmıştır. Kitapta tespit edilen kişilerarası zekânın sözlü ve sözsüz iletişim yetileri öğretim programlarında yer alan “Ana dilde iletişim” yetkinliğinde belirtilen beklentileri karşılamaktadır.

MEB 2018 Öğretim Programları “Yetkinlikler” bölümünde “Matematikselsel yetkinlik ve bilim/teknolojide yetkinlikler” bölümü yer almaktadır. Matematikselsel yetkinlik hayatta yaşadığımız problemleri matematikselsel bakış açısını kullanarak çözmeyi ifade eder. “Matematikselsel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar)matematikselsel modları farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.”(MEB,2018) Tezin “Küçük Prens Kitabındaki Mantıksal-Matematikselsel Zekâ Yetileri” bölümünde Küçük Prens kitabında tespit edilen ve mantıksal-matematikselsel zekânın gelişimini sağlayan yetilerden soyut yapıları tanıma, karmaşık hesaplamalar yapma ve tümevarım yoluyla akıl yürütme yetileri somutlaştırılmıştır. Ve

bulgular öğretim programında yer alan “ matematiksel yetkinlik” beklentileriyle uyuşmaktadır. MEB 2018 Öğretim Programlarında “Yetkinlikler” bölümünde yer alan “Öğrenmeyi Öğrenme” yetkinliği tezin “Küçük Prens’teki İçsel Zekâ Yetileri” bölümünde incelenen Çoklu Zekâ Kuramı yetilerinden olan yürütücü üst biliş ve yüksek düzeyli düşünme becerileri ile örtüştüğü tespit edilmiştir. Öğrenmeyi öğrenme kişinin zamanı ve sahip olduğu bilgiyi etkili kullanarak amacına yönelik öğrenme geliştirmesi demektir. “Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir.”(MEB, 2018) Kişilerin öğrenmeyi öğrenme konusunda yetkin olabilmeler için içsel zekânın yetileri olan yürütücü üst bilişi yönetmeleri ve yüksek düzeyli düşünme becerilerine sahip olmaları gerekir. Tez kapsamında Küçük Prens kitabındaki yürütücü biliş ve üst düzey düşünme becerileri örneklerle somutlaştırılmıştır. Dolayısıyla kitabın içsel zekâ ile ilgili bölümünde incelenenler öğretim programında yer alan öğrenmeyi öğrenme yeterliliğinin beklentileriyle uyumludur.

MEB 2018 Öğretim Programlarında “Yetkinliklerimiz” bölümünde bahsedilen “Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler” bölümünün sosyal yetkinlikleri ile Küçük Prens kitabında incelenen içsel zekâ ve kişilerarası zekâ yetileri aynı doğrultudadır. Kişilerarası zekânın gelişimi bireyin sosyal hayata uyum sağlamasına yardımcı olur ve toplumsal düzenin oluşması anlamında sağlıklı bireylerin gelişimi için bu zekâ alanının gelişmesine yönelik etkinliklerin yapılması toplumun geleceği açısından önem arz eder. İçsel zekâ ise kişinin kendi problemlerini çözmesini ve yeni ürünler ortaya koymasını sağlamak için geliştirilmesi gereken zekâ alanıdır. Öğretim programlarında(MEB,2018) sosyal yetkinlikle ilgili şu ifadeler bulunmaktadır: “Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar.” Küçük Prens kitabında somutlaştırılan içsel zekâyâ ait konsantrasyon,

düşünsellik, üst biliş, duyguların farkında olma, özü tanıma ve değer verme ve üst düzey düşünme yetileri ile kişilerarası zekânın yeterlilikleri olan iletişim, duyguları okuma, işbirliği, başkalarının bakış açısıyla dinleme, empati ve sinerji yetileri öğretim programında tanımlanan sosyal yetkinliklerin geliştirilmesi için kullanılabilir. MEB 2018 Öğretim Programlarında yer alan “İnisiyatif alma ve girişimcilik” yetkinliği “Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir.”(MEB,2018) Öğretim programında bahsedilen inisiyatif alma ve girişimcilik yetkinlikleri yine içsel zekânın yetilerinden olan yüksek düzeyli düşünme becerisini kullanmayı gerektirmektedir. Ve bu yeti Küçük Prens kitabında somutlaştırılmıştır. Okullarda inisiyatif ve girişimcilik yetkinliğine dikkat çekmek amacıyla Küçük Prens’in içsel zekânın gelişimine de katkı sağlayan bölümleri farklı etkinliklerin içinde kullanılabilir. Öğretim programlarında bahsedilen “kültürel farkındalık ve ifade” yetkinliği “Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.”(MEB,2018) şeklinde tanımlanmıştır. Tez kapsamında Küçük Prens kitabı Gardner’ın farklı zekâ alanları dikkate alınarak incelenmiştir. Bu anlamda kültürel farkındalık ve ifade için gerekli olan görsel, müziksel, sözel zekâ unsurları da Küçük Prens’te tespit edilmiştir. Bu durum Küçük Prens kitabının okullarda kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğinin oluşmasını sağlamak için kullanılabileceğinin göstergesidir.

Ortaya Çıkan Sonuçların MEB 2018 Öğretim Programlarının Özel Amaçlarına

Göre Değerlendirilmesi. 2018 MEB Öğretim Programlarının “Öğretim Programının Uygulanması” bölümünde her disiplin alanına ait özel amaçlar sıralanmıştır. “ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” isimli bu tez çalışması Çoklu Zekâ Kuramı doğrultusunda incelendiği için farklı disiplinlerle ilişkili sonuçlara ulaşılmıştır.

Ulaşılan bu sonuçlar Türkçe, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Müzik, Matematik ve Görsel Sanatlar öğretim programlarının özel amaçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Türkçe Öğretim Programları temel dil becerileri olan okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri üzerine kurulmuştur. Bu beceriler yoluyla kişilerin kendilerini ifade etmeleri, iletişim becerilerini geliştirmeleri, okuma ve yazma alışkanlığı kazanmaları kendini ve toplumu geliştirmeyi amaç edinmeleri beklenir . 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre hazırlanan 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda özel amaçlara yer verilmiştir. Bu amaçlar . “ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” tez çalışmasındaki bulgularla uyumludur. 2018 Türkçe Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) ile öğrencilerin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi, Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması, okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması amaçlanır.”(MEB, 2018) 2018 Türkçe Öğretim Programında belirtilen bu amaçlar tezin “Küçük Prens'teki Sözel –Dilsel Zekâ Yetileri” bölümünde yer alan saptamalarla uyumludur. Çoklu Zekâ Kuramına göre incelendiğinde Küçük Prens kitabının sözel zekâ alanının yetilerinden olan düzeni ve sözcüklerin anlamını kavrama , açıklama, öğrenme, öğretme, eski bilgileri hatırlama ve geri getirme yetilerini betimlediği görülür. Öğrencilerde öğretim programının özel amaçları doğrultusunda söz varlığını geliştirmek , duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmek ve öğrencilerde dil zevki uyandırmak için Küçük Prens kitabı kullanılarak Çoklu Zeka Kuramının sözel zekâ alanına yönelik olarak etkinlikler oluşturulabilir. Ayrıca tez çalışmasında Küçük Prens'te saptanan sözel zekâ alanına ait olan metalinguistik analiz ile MEB 2018 Türkçe Öğretim Programının özel amaçları içinde yer alan “bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi” ve “okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış

açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması”(MEB,2018) amaçlarına ulaşılabilir. Çünkü metalinguistik analiz dili bir amaç için kullanmak demektir. Metalinguistik analiz ile sorgulama becerisini ve bilgiyi yorumlamayı gerektirir. Bu anlamda Küçük Prens ‘te saptanan metalinguistik becerilerin sözel zekâ alanına ait etkinliklere dönüştürülmesiyle bu etkinlikler Türkçe Öğretim Programının özel amaçlarına ulaşmada bir araç olarak kullanılabilir.

2018 MEB Fen Bilimleri Öğretim Programına(İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) ait özel amaçlar “ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” isimli tez çalışmasının “Küçük Prens Kitabındaki Doğa Zekâsı Unsurları” ile uyum göstermektedir. Küçük Prens kitabında doğa zekâsına ait doğa ile bütünleşme, bitki örtüsüne duyarlılık, canlılarla etkileşim ve canlıları koruma, doğanın tepkilerine karşı farkındalık ve bitki yetiştirme kapasitelerine rastlanmıştır. Fen bilimleri öğretim programının özel amaçları arasında yer alan “Doğanın keşfedilmesi ve insan-çevre arasındaki ilişkinin anlaşılması sürecinde, bilimsel süreç becerileri ve bilimsel araştırma yaklaşımını benimseyip bu alanlarda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek”(MEB,2018) amacına yönelik olarak Küçük Prens’te saptanan doğa zekâsına ait canlılarla etkileşim ve canlıları koruma ve doğanın tepkilerine karşı farkındalık yetileri bağdaşmaktadır. Bu yüzden doğa zekâsına yönelik Küçük Prens’ten seçilen bölümler etkinliklere çevrilerek Fen Bilimleri öğretim programlarının amaçlarına ulaşılabilir. “. Doğada ve yakın çevresinde meydana gelen olaylara ilişkin ilgi ve merak uyandırmak, tutum geliştirmek”(MEB,2018) amacına uygun olarak Küçük Prens’te tespit edilen doğa zekâsına ait kapasitelerin tamamı kullanılarak etkinlikler oluşturulabilir. Böylelikle Küçük Prens kitabının doğa zekâsının gelişimine yönelik olarak hazırlanacak etkinlikleri Fen Bilimleri dersinde rahatlıkla kullanılacaktır.

MEB 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programının(İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) özel amaçları incelendiğinde “ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre

İncelenmesi” isimli tez çalışmasının özellikle “Küçük Prens’te Kişilerarası Zekâ Yetileri” bölümünde yer alan kapasitelerle uyumlu olduğu saptanmıştır. “Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri” ve “Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri”(MEB, 2018) özel amaçlarına ulaşmak için Küçük Prens kitabının kişilerarası zekâ yeterlilikleri göz önünde bulundurularak saptanan iletişim, duyguları okuma, işbirliği içinde çalışma, başkalarının bakış açısıyla dinleme, empati ve sinerji kapasiteleri ile hazırlanan etkinlikler kullanılabilir. Ayrıca “. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekân algılama becerilerini geliştirmeleri” ve yine özel amaçlarda yer alan “Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları” (Meb,2018)özel amaçlarına yönelik olan “Küçük Prens’te Doğa Zekâsı Yetileri” alanında tespit edilen yeterlilikler kullanılarak oluşturulacak etkinlikler bu özel amaçlara ulaşmada destek olarak kullanılabilir.

“ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” isimli tez çalışmasında “ Küçük Prens’te Müziksel Zekâ” bölümünde yapılan saptamalar 2018 MEB Müzik Öğretim Programının özel amaçları ile bağdaşmaktadır. Duygu ve düşünceleri müzik yoluyla ifade etmek, müzik aracılığıyla zihinsel gelişimi sağlamak, müzik yoluyla sevgi, saygı ve sorumluluk duygularını geliştirmek, müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkileri geliştirmek 2018 MEB Müzik Öğretim Programının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)amaçları arasında yer alır. Bu amaçlarla Küçük Prens’te saptanan seslere karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma yetileri uyum göstermektedir. Tüm bunlar göz önüne alınarak Müzik dersinde de Küçük Prens’i kullanmak mümkündür.

“ Küçük Prens Kitabının Çoklu Zekâ Kuramına Göre İncelenmesi” isimli tez çalışmasında mantıksal-matematiksel zekâ alanına ait yeterliliklere de rastlanmıştır. 2018 MEB Matematik Öğretim Programının(İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) özel amaçlarından “Matematiğin anlam ve dilini kullanarak insan ile nesnelere arasındaki ilişkileri ve nesnelere birbirleriyle ilişkilerini anlamlandırabilecekler” ve “ Problem çözme sürecinde kendi düşünce ve akıl yürütmelerini rahatlıkla ifade edebilecek, başkalarının matematiksel akıl yürütmelerindeki eksiklikleri veya boşlukları görebilecekler.” (MEB,2018) amaçlarıyla Küçük Prens’te saptanan soyut yapıları tanıma, tümevarım yöntemiyle akıl yürütme ve karmaşık hesaplamalar yapma kapasiteleri aynı doğrultudadır. Bu anlamda Küçük Prens’teki mantıksal-matematiksel zekâ unsurları kullanılarak matematik dersinin öğretim programındaki özel amaçlarına ulaşmada Küçük Prens ile ilgili hazırlanacak matematiksel zekâ etkinlikleri kullanılabilir.

MEB 2018 Görsel Sanatlar Programının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)özel amaçları Küçük Prens kitabında tespit edilen görsel zekâyâ dair unsurlarla bağdaşmaktadır. Exupéry Küçük Prens kitabında kendi suluboya resimlerini kullanmıştır. Bunun yanında gözleme dayalı incelemeler de kullanmış ve tüm bunları kitabında betimlemiştir. “Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden” ve “Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen” (MEB,2018) kişiler yetiştirme amaçları taşıyan Görsel Sanatlar Öğretim Programı’nda Küçük Prens düşüncelerin resimle anlatıldığını gösteren bir örnek olarak kullanılabilir.

Sonuç ve Öneriler

Çocuk edebiyatı, tarihte çocuk ve çocukluk kavramlarının önem kazanmasıyla yerini sağlamlaştırmış bir edebiyattır. Çocuk edebiyatının ilk okuyucuları çocuklardır. Ancak

nitelikli bir çocuk edebiyatı ürünü alt metniyle çocukların yanı sıra yetişkinlere de seslenmeyi başarabilir.

Antoine de Saint Exupéry'nin Küçük Prens'i çocuklar için yazılmış olduğu ithafında da belirtilmiş olmasına rağmen alt metniyle yetişkinlere de hitap eden bir çocuk kitabıdır. Kitap günümüzde hala çok en çok okunan çocuk kitaplarındandır. 2015 yılında yazarının ölümü üzerinden yetmiş yıl geçtiği için kitabın telif hakkı serbest kalmıştır. Böylece birçok yayınevi tarafından basılan kitap çeviri sorunlarını da beraberinde getirerek daha fazla kişiye ulaşmıştır.

1983 yılında Howard Gardner zekâyı yeniden tanımlar. Çoklu Zekâ Kuramını ortaya atan Gardner kuramını nöro-psikolojik bulgularla desteklediği için kuram kısa sürede kabul görmüştür. Çoklu Zekâ Kuramına göre zekâ problem çözme ve ürünler ortaya koyma becerisidir. Gardner sekiz farklı zekâ türünden bahseder. Her insanda belli miktarda bulunan zekâ türleri geliştirilebilir. Bu kurama göre öğrenemeyecek kişi yoktur. Kişilerin zekâ alanları tespit edilerek bu zekâ alanlarına yönelik öğretim yöntemleri oluşturulmalıdır. Okul ortamında farklı şekillerde öğrenme gerçekleştiren öğrenciler düşünülerek ders planları sekiz farklı zekâ alanına göre oluşturulmalıdır. Bu şekilde planlar oluşturularak disiplinler arası öğretim de gerçekleştirilir.

Küçük Prens 1943 yılında Howard Gardner Çoklu Zekâ Kuramını ortaya koymadan tam kırk yıl önce yayınlanmıştır. Ancak Küçük Prens incelendiğinde Howard Gardner tarafından belirlenen farklı zekâ alanlarına ait kapasitelerin varlığı ve kullanılabilirliği kitapta tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar 2018 Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik, Matematik ve Görsel Sanatlar Öğretim Programlarına uyumu bakımından da incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Küçük Prens kitabında sözel- dilsel zekânın kapasiteleri olan düzeni ve sözcüklerin anlamını kavrama , açıklama, öğrenme, öğretme, eski bilgileri hatırlama ve geri getirme ve metalinguistik analiz örnekleri bulunur. Bu örnekler 2018 MEB Türkçe Öğretim Programlarının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) özel amaçlarıyla örtüşür. Bu anlamda Küçük Prens okullarda öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal güçlerini geliştirmek, eleştirel düşüncelerini sağlamak ve bilgiyi yapılandırmaları için sözel-dilsel zekâ etkinlikleri hazırlanarak kullanılabilir.

2. Küçük Prens kitabında doğa zekâsına ait doğa ile bütünleşme, bitki örtüsüne duyarlılık, canlılarla etkileşim ve canlıları koruma, doğanın tepkilerine karşı farkındalık ve bitki yetiştirme kapasiteleri saptanmıştır. Bu saptamalar 2018 MEB Fen Bilgisi Öğretim Programında (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) yer alan özel amaçlar ile bağdaşmaktadır. Küçük Prens kitabındaki bazı bölümler bu amaçlar doğrultusunda doğa zekâsına göre hazırlanacak etkinliklerle öğrencilerin doğayı keşfetmeleri, insan ve çevre arasındaki ilişkiyi anlamaları ve araştırmalarında bilimsel yöntemi kullanmalarını sağlamak amacıyla kullanılabilir.

3. Küçük Prens kitabında kişilerarası zekâ alanına ait iletişim, duyguları okuma, işbirliği içinde çalışma, başkalarının bakış açısıyla dinleme, empati ve sinerji kapasiteleri örneklenmiştir. Kitapta yer alan bu örnekler 2018 MEB Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) özel amaçları ile uyumludur. Kişilerarası zekâ kapasitelerinden yola çıkılarak oluşturulacak Küçük Prens etkinlikleri öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinin özel amaçlarına ulaşmalarını sağlamada kişisel ve toplumsal sorunlara çözüm arama, iletişim becerilerini geliştirme ve yaşadığının olanaklarını kullanma amaçlarıyla kullanılabilir.

4. Küçük Prens'te müziksel zekânın yetilerinden olan seslere karşı duyarlılık ve müzikle ilgili şemalar oluşturma örnekleri bulunur. Bu örnekler 2018 MEB Müzik Öğretim Programlarının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)özel amaçları ile örtüşmektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde müzik zekâsının kapasiteleri dikkate alınarak hazırlanacak olan Küçük Prens etkinlikleri duygu ve düşünceleri müzik yoluyla ifade etmek, müzikle bireysel ve toplumsal ilişkileri geliştirmek amacıyla kullanılabilir.

5. Küçük Prens'te saptanan soyut yapıları tanıma, tümevarım yöntemiyle akıl yürütme ve karmaşık hesaplamalar yapma kapasiteleri matematiksel-mantıksal zekâ alanına aittir. Bu kapasiteler 2018 MEB Matematik Öğretim Programının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) özel amaçlarına uygundur. Böylelikle Küçük Prens kitabın bazı bölümlerinde yola çıkılarak hazırlanacak matematiksel zekâ etkinlikleri problem çözme , matematik dilini günlük hayatta kullanma ve nesnelere arası ilişkileri anlamlandırma amaçlarıyla kullanılabilir.

6. Küçük Prens'te görsel zekâ alanına ait imgeleme , zihinde canlandırma ve benzetme örnekleri bulunmuştur.. MEB 2018 Görsel Sanatlar Programının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)özel amaçları Küçük Prens kitabında tespit edilen görsel zekâyâ ait örnekler ile bağdaşmaktadır. Görsel zekâyâ uygun olarak hazırlanacak Küçük Prens etkinlikleri imgeleme gücü gelişmiş, düşüncelerini görsel sanat becerileriyle ifade eden bireyler yetiştirmek amacıyla kullanılabilir.

7.Küçük Prens kitabında tespit edilen kişilerarası ve içsel zekâyâ ait yetiler MEB 2018 Öğretim Programlarında yer alan kök değerlerden dostluk, yardımseverlik, öz denetim, sorumluluk ve sevgi değerleriyle bağdaşmaktadır. Kitapta yer alan bu değerler içsel zekâ ve kişilerarası zekâ yetileri kullanılarak hazırlanacak olan etkinliklerle öğrencilere kazandırılabilir.

8.Küçük Prens'te kişilerarası zekânın yetilerinden olan sözlü ve sözsüz iletişim kurma örnekleri verilmiştir ve bu örnekler öğretim programlarında yer alan sekiz yetkinlik ten biri olan “Ana dilde iletişim” yetkinliği ile örtüşmektedir.

9.Küçük Prens kitabında bulunan soyut yapıları tanıma, karmaşık hesaplamalar yapma ve tümevarım yoluyla akıl yürütme örnekleri matematiksel zekânın yetilerinden olup öğretim programlarının yetkinlikler bölümünde yer alan “ Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide yetkinlik” bölümünün amaçları ile örtüşmektedir.

10.2018 MEB Öğretim programlarının (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) “Yetkinlikler” bölümünde yer alan “Öğrenmeyi Öğrenme” yetkinliği Küçük Prens kitabında örnekleri verilen içsel zekâ alanına ait olan yürütücü üst biliş ve yüksek düzeyli düşünme becerileri ile bağdaşmaktadır.

Bu tez çalışmasıyla Küçük Prens kitabının Gardner'ın belirlediği farklı zekâ alanlarından sözel-dilsel zekâ, mantıksal-matematiksel zekâ, içsel zekâ, kişilerarası zekâ, görsel-uzamsal zekâ ,doğa zekâsı ve müziksel-ritmik zekâ alanına ait kapasitelerin örnekleri tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların 2018 MEB Öğretim Programlarıyla (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)uyumlu olduğu görülmüştür. Çoklu Zeka Kuramı derslerin farklı zekâ alanlarına göre planlanmasını gerekli görür. Bu anlamda Küçük Prens tek başına yedi farklı zekâ alanına ait kapasiteleri içerdiği için bu alanlara ait oluşturulacak etkinliklerle Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik ve Görsel Sanatlar derslerini etkili kılmak için kullanılabilir.

Kaynakça

- Ak, N. Geçgel, H (2007) “Aziz Nesin’in Öykülerinde Çocuk ve Eğitim Teması”, *Eğitim Fakültesi Dergisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayını, Sayı: 22.*
- Beyreli, L. Ak-Başoğul, D (2017). Küçük Prens’in Hedef Kitlesi Çocuklar mı, Yetişkinler mi? (*Synergies Turquie n° 10 – 2017 p. 107-121*) Erişim https://gerflint.fr/Base/Turquie10/beyreli_ak_basogul.pdf
- Bümen, N. T. (2004). *Okulda Çoklu Zekâ Kuramı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Coral, M. (2014). *Küçük Prens Çöle Düşen Yıldız*. İstanbul: Doğan Kitap
- Dijital Tercüme,(2018). Doç.Dr. Necdet Neydim ile “Küçük Prens” ve Çocuk Edebiyatı Erişim <https://www.dijitaltercume.com/blog/bolum-1-doc-dr-necdet-neydim-ile-kucuk-prens-ve-cocuk-edebiyati-hakkinda/>
- Direk, N.(2016). *Küçük Prens Üzerine Düşünmek*. İstanbul: Pal Yayıncılık (İlk baskı, 2002)
- Exupéry, (2015). *Küçük Prens*.(çev.C.Süreya, T.Uyar), İstanbul: Can Yayınları
- Gardner, H. (2017). *Zihin Çerçevesleri*.(Çev.E.Kılıç , G. Tunçgenç) İstanbul: Alfa Bilim
- Hassen, Y.,Moutarde, C.(2014). *Sürpriz Aday*.(Çev.Y.Parlak yıldız), İstanbul: Erdem Çocuk
- Jung, M. (2007). *İçimizdeki Küçük Prens*.(Çev.C.Dikmen), Ankara: Yurt Yayınları
- Kayılı, H., Okut, L., Selçuk, Z.(2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları*. Ankara: Nobel
- Koç, İ.(2015).Ah şu Küçük Prens Çevirileri. Erişim <https://yaakebikec.wordpress.com/author/bikarar/>MEB, (2018) *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8.Sınıflar)*. Ankara.
- MEB, (2018) *Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7, ve 8.Sınıflar)*. Ankara.
- MEB, (2018) *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6, 7, ve 8.Sınıflar)*. Ankara.
- MEB, (2018) *Matematik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8.Sınıflar)*. Ankara.

8. Sınıflar). Ankara.
- MEB, (2018) *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)*. Ankara.
- MEB, (2018) *Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar)*. Ankara. Erişim <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx>
- Neydim, N. (2012). Küçük Prens çevirilerindeki çevirmen kararlarına erek odaklı bakışla karşılaştırmalı bir inceleme, *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 17,99-110. Erişim <https://dergipark.org.tr/download/article-file/10976>
- Parlakyıldız, H. (2016). Kurallar, Kuralsızlıklar...!?!? Erişim <http://www.gazetevitamin.com/yazar/247-kurallar-kuralsizliklar>
- Parlakyıldız, H.(2009) . İlkokul İkinci Devrede Türkçe Ders Kitaplarındaki Moral Değerlere Kısa Bir Bakış (1948- 1968 Yılları Arası).*Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 245-262. Erişim <https://dergipark.org.tr/download/article-file/153365>
- Parlakyıldız, H.(2019). *Malların Malı!?!?...* Erişim <https://www.kibrishakikat.com/haber/mallarIn-malI-33386.html>
- Parlakyıldız Karakuş, Ü.(2005).*Çizgi filmlerdeki şiddetin çocuklar üzerindeki etkisi(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.
- Rumi, M. C.(1990). *Mesnevi*.(Çev.V. İzbudak) İstanbul: Meb Yayınları.
- Saban, A. (2009). *Çoklu Zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansıması*. Ankara: Nobel
- Sever, S.(2015). *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: Tudem (İlk baskı, 2003)
- Şirin, M. R. (2007). *Çocuk Edebiyatı Kültürü*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (1995). *Anne – Baba ve Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi (İlk baskı,1986).

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Müge DOĞAN

Doğum Yeri : İstanbul/ Küçükçekmece

Doğum Tarihi : 01/01/1988

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar -SCI -Diğer

b) Bildiriler -Uluslararası -Ulusal

c) Katıldığı Projeler

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl :

2012-2015 Esenyurt Şehitler Ortaokulu /Türkçe Öğretmeni

2015 ve sonrası Gürpınar 75 Yıl Cumhuriyet Ortaokulu

İLETİŞİM

E-posta Adresi : muge_ulker@hotmail.com